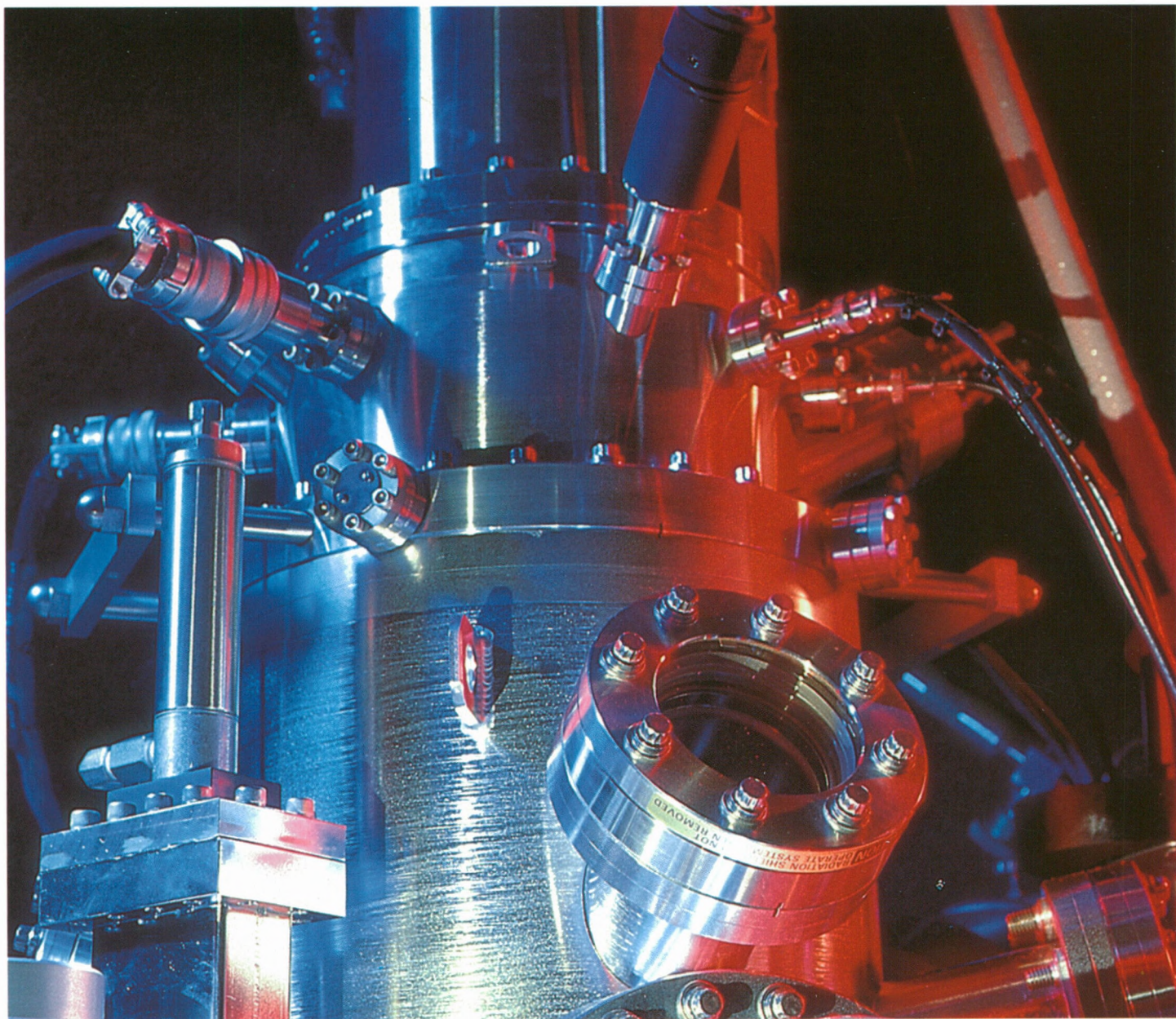

WEST-VLAANDEREN WERKT

dossier:

*innovatie in het streekbeleid
van West-Vlaanderen*

WES

4.1996 • 38e Jaargang • Tweemaandelijks uitgave • Verschijnt niet in juli en augustus

*Jo Vanhoutte en
Veerle Baele
KMO-Account Managers*

KREDIET AAN DE NIJVERHEID : DE KMO-PARTNER

- Een volledig produktaanbod aangepast aan de grootte van uw bedrijf ...
- Een snelle en flexibele dienstverlening in uw eigen regio ...
- Actuele informatie, advies en ondersteuning ...
- Een bankier die oog heeft voor uw specifieke behoeften ...
- Een adviseur die zicht heeft op de totaliteit van uw bedrijf ...

Vragen ?

Neem vandaag nog contact op met ons : KREDIET AAN DE NIJVERHEID -
Bedrijvenzetel
KMO-cel
Godshuislaan 94 - 8800 ROESELARE
☎ 051/24.54.00 - Fax 051/24.53.58

Wie ons kent, wint

Westvlaams
Ekonomisch
Studiebureau vzw
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
Telefoon: 050/35.84.42
Telefax: 050/36.31.86
Postrekening: 000-0125243-16
BTW: 408.382.668
e-mail wes@innet.be

Abonnement 1996:
595 fr. (BTW en port
inbegrepen)
Postrekening:
000-0125243-16
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Ontwerp lay-out
Johan Mahieu, Brugge
Drukkerij
Groeninghe, Kortrijk
Foto Kaft
Bekaert
*Deze raster Augermikroskoop,
gebruikt door Bekaert in het
onderzoek naar corrosie-
weerstand en reactiviteit,
laat toe de samenstelling van
de buitenste atoomlagen
van materialen te bepalen*

174
Ten Geleide
Innovatie in het streekbeleid van West-Vlaanderen

177
K. Astaes
Het clusterbeleid van de Vaamse regering

183
J. Callens
Het researchpark te Kortrijk. Een opportuniteit voor het bedrijfsleven

185
E. Van Daele
Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking

189
G. Pollet
Flanders Language Valley

191
A. Kemps
Innovatie-Begeleiding-Ondersteuning voor de KMO

Technologiebeleid voor grote bedrijven

197
H. Van Damme
Barco's innovatiestrategie

199
G. Haemers
Bekaert, technologiebeleid in een multinationale onderneming

201
Ph. Cornelissen
Het technologiebeleid bij Picanol

Technologisch onderzoek aan de hogescholen van West-Vlaanderen

203
L. De Geyter
Technologisch en wetenschappelijk onderzoek aan de Provinciale Industriële Hogeschool

206
E. Degroote
Technologisch onderzoek aan het departement IW en T van de KHBO

209
Tabel: Het bruto regionaal produkt per inwoner in de Belgische provincies
en gewesten in 1993

210
Het verloop van de sociaal-ekonomische indicatoren en
de conjunctuur in West-Vlaanderen, toestand augustus 1996

213
Kort gnoteerd

217
Spektrum
Gewestplanwijziging Brugge-Oostkust / Directeur BC Roeselare /
Leidossier / Donaldson Europe / EMAS-projekt / Bekaert /
ESF-Consortium / Meli Honig / Interieur 96 / Barco / PESCA / EMIS /
IMEWO en TeveWest / Henegouwen en West-Vlaanderen grensoverschrijdend /
Deceuninck / Koramic Building Products / Mestdagh, Belconsulting en
Vandelanotte Milieu-advies / Waterbeheersingswerken / IWVA/ Milieu-
kontaktdag / Training Management / Provinciaal wandelroutenetwerk /
Toeristische seizoen / KMO-Verkenningdag Biotechnologie /
Vlaams koördinatiecentrum mestverwerking

220-221
Agenda

224
Technologietransfer

Beschermkomitee
Baron P. van Outryve
d'Ydewalle,
*Ere-gouverneur,
Ere-voorzitter WES*
De heren H. Smislaert (†),
P. Monballyu (†) en
H. De fauw (†),
*Ere-voorzitters
Raad van Beheer WES*
Prof. Dr. O. Vanneste,
*Gouverneur,
Voorzitter WES*
De heren G. Defreyne,
J. Durnez, G. Naeyaert,
F. Peuteman,
Mevrouw M.C. Van der
Stichele-De Jaegere,
de heer W. Vens
*Leden van de
Bestendige Deputatie*

Redaktiekomitee
De heren L. Bockstaele (†),
A. Calus, P. Claerhout
G. Declercq,
P. Delafontaine,
P. Kerckaert,
P. Meurrens, J. Pattyn,
J. Theys,
P. Van den Avenne,
N. Vanhove

Redaktiesekretaris
B. De Proost

Redaktiesekretariaat en
publiciteitsvoorwaarden
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Verantwoordelijke uitgever
N. Vanhove,
Krakkestraat 3,
8200 St.-Andries (Brugge)

Innovatie in het streekbeleid van West-Vlaanderen

Innovatie stuwt ondernemingen naar ambitieuze doelstellingen op lange termijn. Zij zorgt er tevens voor dat de industriële structuren worden vernieuwd. Zij vormt ook de basis voor het ontstaan van nieuwe subsectoren van economische activiteit.

Innovatie kan schematisch worden voorgesteld als:

a) de vernieuwing en uitbreiding van het assortiment produkten en diensten en van de daarmee samenhangende markten;

b) de invoering van nieuwe productie-, toeleverings- en distributiemetoden;

c) de invoering van veranderingen in het beheer, de arbeidsorganisatie, de arbeidsomstandigheden en de kwalifikaties van de werknemers.

De innoverende onderneming vertoont aldus kenmerken die in twee grote bekwaamheidskategorieën kunnen worden gegroepeerd :

a) **strategische bekwaamheden** : visie op lange termijn; bekwaamheid om markttendensen aan te geven en zelfs erop te anticiperen; de wil en het vermogen om technologische en economische informatie te verzamelen, te verwerken en te integreren;

b) **organizatorische bekwaamheden** : risicobereidheid en risicobeheersing; interne samenwerking tussen de verschillende funktionele afdelingen en externe samenwerking met openbare onderzoeksinstituten, adviesbureaus, klanten en leveranciers; het betrekken van de gehele onderneming in het veranderingsproces en investeringen in menselijke hulpbronnen.

Vele van de hierboven aangehaalde elementen van innovatie zijn aanwezig in de Westvlaamse ondernemingen. West-Vlaanderen heeft twee belangrijke troeven die in het verleden de provincie hebben omgevormd van een hoofdzakelijk agrarische economie naar een economie waarin de industrie en de dienstensektor de belangrijkste actoren naar tewerkstelling, omzet en toegevoegde waarde zijn.

Een eerste belangrijke troef is zonder enige twijfel het **ondernemersinitiatief**. De streek kan bogen op een weefsel van kleine, middelgrote en grote ondernemingen. Naar verhouding is het klein- en middelgroot bedrijf in West-Vlaanderen sterk vertegenwoordigd. De jaren tachtig hebben uitgewezen dat dit een sterkte is.

Dit verklaart de verschuiving in West-Vlaanderen van de traditionele landbouw naar intensieve veeteelt en de ontwikkeling van de groenteverwerkende industrie vanuit de tuinbouw. In dezelfde zin hebben zich ook binnen de textielsektor grondige structuurwijzigingen voorgedaan.

Het is dezelfde zin voor ondernemersinitiatief die de overgang maakte van de vlasnijverheid naar andere textielbranches en naar de leem- en spaanplatenindustrie.

Een tweede troef schuilt in de produktiefaktor arbeid. De werkhouding van de bevolking is zeer positief. De bevolking is zich bewust dat welvaart wordt verdiend. Het goede sociale klimaat binnen West-Vlaanderen is gekend en is voor een ruim gedeelte terug te voeren tot de werkhouding en de relatieve sterke positie van de KMO. Niet enkel de werkhouding op zich maar ook de technische kennis en taalvaardigheid zijn op een behoorlijk niveau. Onze technische scholen hebben gedurende decennia mensen gevormd op hoog technisch niveau voor andere provincies.

Dit verklaart hoe de provincie West-Vlaanderen sedert de oprichting in 1954 van de Westvlaamse Economische Raad (WER), die later tot de

GOM - West-Vlaanderen werd omgevormd, geëvolueerd is van de Belgische provincie met de hoogste werkloosheid en de laagste toegevoegde waarde per capita en met veel grens- en seizoenarbeid tot de provincie met de laagste werkloosheidsdruk en van een uitwijkings- naar een inwijkingsgebied. Er werd reeds een lange weg afgelegd. Dit betekent niet dat West-Vlaanderen op zijn lauweren mag rusten.

Waarom dan, na deze analyse, op het huidig ogenblik een verhoogde aandacht besteden aan innovatie en innovatiebeleid?

Er zijn recente evoluties die om een verhoogde waakzaamheid en gepaste acties vragen.

Door de mondialisering van de economie komen er een aantal factoren naar boven die voor de Westvlaamse ondernemingen minder gunstig zijn ten opzichte van de zich ontwikkelende Oosteuropese en Zuidoostaziatische economieën. Deze zijn: onze hoge loonkosten, de hoge milieu-investeringen en heffingen, de te sterke focus op halfafgewerkte produkten en, als gevolg hiervan, de delokalisatie.

Op het huidig ogenblik is de groeikracht van de industriële sektor onvoldoende omwille van de hierboven aangehaalde factoren.

De kwetsbaarheid van de industriële sectoren blijkt ook uit de relatief sterke aanwezigheid van meer arbeidsintensieve sectoren die de mededinging ondergaan van de opkomende nieuwe industrielanden en van de Centraal- en Oosteuropese landen.

Verder zijn er in de Westvlaamse ondernemingen te weinig industriële en researchactiviteiten in de sectoren mikro-elektronica, biotechnologie en nieuwe materialen als in de toepassingstechnologieën zoals telematica, bureautica, robotica, lucht- en ruimtevaart, engineering, medische technologie en nieuwe energietechnieken.

Hieruit mag niet worden afgeleid dat deze nieuwe sectoren niet aanwezig zijn in West-Vlaanderen. Er zijn zeer geslaagde voorbeelden die het tegendeel bewijzen.

Door innovatie zowel in proces en produkt aan te moedigen kunnen de bestaande bedrijven een hogere toegevoegde waarde creëren die hen in staat stelt bestaande markten te consolideren of uit te breiden en nieuwe markten aan te boren. Het uiteindelijk resultaat is een bestendiging of zelfs de creatie van arbeidsplaatsen. De investeringen in een dynamische en progressieve economie moeten duidelijk worden uitgebreid in nieuwe sectoren en in technologisch gedreven ondernemingen die de industriële structuur van ons land komen aanvullen en verjongen.

Dit houdt geen miskennis in van de huidige industriële basissectoren van West-Vlaanderen met name textiel, metaal en voeding. Deze zullen ook in de toekomst zeker de basis van de Westvlaamse industriële economie blijven vormen.

Via streekontwikkeling kan men op verschillende vlakken de economische activiteit stimuleren om meer tewerkstelling en toegevoegde waarde in de industriële sektor te creëren. Een van deze domeinen is het verhogen van het technologisch potentieel van het bedrijfsleven in de regio. Op dit vlak zijn er twee mogelijke modellen bruikbaar. Het eerste is gebaseerd op een externe groei-ondersteuning, op basis van vooral buitenlandse vestigingen. Dit heeft zich vooral in de jaren zestig en zeventig voorgedaan. Een tweede model wil

de ontwikkeling realiseren via de valorizatie van de interne groeikrachten zoals het ondernemersinitiatief, de kwaliteit van de faktor arbeid, de valorizatie van de reseachresultaten.

Hoewel de eerste strategie indirect een 'externe groei' of een positieve en dynamische houding ten aanzien van buitenlandse ondernemingen inhoudt en wellicht onontbeerlijk is voor bepaalde high-tech sectoren, is dit groeipad onvoldoende om de doelstellingen inzake tewerkstelling en toegevoegde waarde te realiseren. Projekten van multinationale of grote ondernemingen worden in konkurrentie aangetrokken door vele landen. De waaier van nieuwe industrielanden is immers sterk verruimd.

Het tweede model vindt de laatste tijd meer ingang op het niveau van het Vlaamse Gewest. De minister van economie E. Van Rompuy erkent de endogene ontwikkeling als de belangrijkste bron van arbeidsplaatsen. Ook de minister-president L. Van den Brande hamert de laatste jaren sterker op de valorizatie van de resultaten van eigen onderzoek en ontwikkeling om de Vlaamse economie opnieuw meer zuurstof te geven. In dit verband is ook het clusterbeleid van de Vlaamse Regering eind 1994 tot stand gekomen waarbij in sectoren horizontale en verticale samenwerkingsverbanden ontstaan op het vlak van opleiding, onderzoek en ontwikkeling.

De GOM - West-Vlaanderen legt duidelijk het aksent op de endogene ontwikkeling van de regio. Het innovatiebeleid is hiervan een van de hoekstenen. De GOM - West-Vlaanderen is actief op het vlak van technologie-transfer. In de schoot van de Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen (TIV), gemeenschappelijke cel van de Vlaamse GOM's, worden bedrijven gesensibiliseerd en begeleid bij de ontwikkeling van nieuwe produkten en productieprocessen. Via het programma Technisch Management Ondersteuning (TMO) worden de bedrijfsleiders en kaderleden van KMO-bedrijven de kennis en het inzicht bijgebracht over hoe de implementatie van nieuwe technologieën in het bedrijf het best wordt aangepakt. Dit programma, waarbij grote Westvlaamse ondernemingen tijdens gespreksnamiddagen hun ervaring met kennis mededelen aan groepen van KMO-bedrijven, wordt dit jaar voor de zesde maal georganiseerd.

De GOM - West-Vlaanderen heeft zich jaren ingespannen voor de realisatie van het Researchpark te Kortrijk. Dit researchpark, gelegen naast de KU-Leuven Campus Kortrijk, zal toelaten om hoog technologische activiteiten aan te trekken. Op het Researchpark zijn reeds twee door de GOM-West-Vlaanderen geïnitieerde projekten gepland: het Innovatie- en Incubatiecentrum en het Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking.

Inzake het clusterbeleid van de Vlaamse Overheid is de GOM-West-Vlaanderen zeer actief en nauw betrokken geweest bij de oprichting van de clusters 'Centrum voor Produktontwikkeling' (CEPRO), en 'Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking'. Op dit ogenblik werkt de GOM-West-Vlaanderen in samenwerking met de industrie aan de oprichting van een cluster 'Agrovoeding' en een cluster 'Aluminiumverwerking'.

Op deze wijze wordt bijgedragen om de competitiviteit van de Westvlaamse ondernemingen in stand te houden of te verbeteren en in het algemeen hoogwaardige economische activiteiten te stimuleren.

Prof. Dr. Ec. O. Vanneste

HET CLUSTERBELEID VAN DE VLAAMSE REGERING

ir. K. Astaes

Stafmedewerker GOM - West-Vlaanderen

Inleiding

De werkgelegenheid in Vlaanderen wordt bedreigd door de mondialisering van de economie. Onze bedrijven concurreren niet langer enkel met Europese bedrijven maar ook met tegenspelers uit Zuidoostazië en de landen van Centraal Europa. Hierdoor verliezen onze bedrijven marktaandeel wat de werkgelegenheid en de welvaart van onze regio nadelig beïnvloedt.

De Vlaamse Overheid heeft eind 1994 beslist om de concurrentiekracht van de Vlaamse economie te verhogen door de kwalitatieve aspecten ervan te versterken. Deze kwalitatieve aspecten zijn de economische basisinfrastructuur, wetenschappelijk onderzoek, opleiding en onderwijs, exportpromotie, produktontwikkeling, enzomeer.

Een nieuwe school denkers over het economisch beleid stelt dat de sterkte van een land of regio, naast de traditionele factoren zoals een goede economische omgeving, goede produktiefactoren en een belangrijke en kwalitatief stimulerende thuismarkt, afhangt van de aanwezigheid van dichte economische netwerken, samenwerkingsverbanden of 'clusters'.

In het buitenland (Nederland, Frankrijk, VS, Canada, ...) werken concurrenten dikwijls samen op welomschreven terreinen zoals wetenschappelijk onderzoek en opleiding. Naast hun individuele bedrijfsbelangen is er ook gemeenschappelijk belang aanwezig.

De Vlaamse Overheid wil dan ook de middelen en de instrumenten die zij inzet voor haar economisch beleid verhogen door het aanmoedigen van samenwerkingsverbanden tussen bedrijven onderling en tussen bedrijven en de onderwijs- en onderzoeksweld.

De uiteindelijke bedoeling is de competitiviteit van de Vlaamse eko-

nomie te versterken ten opzichte van de buitenlandse concurrenten. Deze competitiviteit houdt in dat zowel op het zuiver technologisch vlak zoals proces- en produktinnovatie als op het vlak van produktdesign, logistiek- en informatietechnologie de troeven worden versterkt om een hogere toegevoegde waarde te kunnen creëren.

Wat is een cluster ?

In het werk van de Amerikaanse econoom Michael E. Porter 'The competitive advantage of nations' (London, 1990) wordt beschreven hoe de meest succesvolle industrieën van een aantal rijke industrielanden verbonden zijn door horizontale of verticale relaties of 'clusters'.

Porter legt sterk de nadruk op het competitiviteitsversterkend effect van de verticale 'clustering' (primaire grondstoffen, machines voor fabricatie van de produkten, gespecialiseerde input, dienstverlenende bedrijven). Anders gesteld, bedrijven uit de verschillende schakels van de produktieketen die onderling en met onderzoeksinstellingen samenwerken.

De uiteindelijke definitie van een 'cluster' kan als volgt worden verwoord :

Een netwerk waaraan bedrijven en instellingen in Vlaanderen vrijwillig maar actief deelnemen om synergieën te ontwikkelen, onderling en of met onderwijs- en onderzoeksweld, op een of meer domeinen zoals wetenschappelijk onderzoek, produktontwikkeling, technologische opwaardering, opleiding en vorming, produktie, commercializatie en exportpromotie.

Het clusterbeleid die de Vlaamse Overheid voorhoudt heeft een economische finaliteit. Deze economische finaliteit kan vanuit verschillende beleidsdomeinen worden benaderd zoals de bevoegdheid voor opleiding en vorming, exportbeleid, leefmilieubeleid en dergelijke. Een goed uitgewerkte cluster kan aldus meerdere beleidsmodules bevatten.

Erkenningsvoorwaarden

In principe zijn de bedrijven en onderzoeksinstellingen vrij om hun onderlinge netwerkvorming te organiseren en te structureren zoals zij dit zelf wil-

Het clusterbeleid van de Vlaamse Overheid is een nieuwe aanpak met betrekking tot de stimulering van de Vlaamse economie.

De GOM - West-Vlaanderen helpt actief mee het clusterbeleid te realiseren in het kader van haar aktie om de endogene streekontwikkeling te ondersteunen zoals neergeschreven in haar beleidsnota 1995. Zij is nauw betrokken geweest bij de oprichting van het cluster 'Vlaams Centrum voor Kunststoffverwerking' en het Centrum voor Produktontwikkeling (CEPRO). Op het huidig ogenblik werkt de GOM - West-Vlaanderen samen met de industrie aan twee nieuwe clusters.

len en met de partners die zij zelf kiezen. Mogelijke partners kunnen bijvoorbeeld de ondernemingen, organisaties van ondernemingen, kollektieve onderzoekscentra, universiteiten, industriële hogescholen of andere zijn. Wanneer men echter een beroep doet op de erkenning door en/of de medewerking van de Vlaamse Overheid, binnen één of meerdere beleidsmodulen, dan moeten bepaalde minimale vereisten nageleefd worden inzake structuur en organisatie. De gesprekspartner van de Vlaamse Overheid moet juist omschreven (juridisch) en afgelijnd zijn. Vandaar dat enkel netwerken die aan bepaalde erkenningsvoorwaarden voldoen, door de Vlaamse Overheid als 'cluster' erkend kunnen worden.

Er zijn een zevental erkenningsvoorwaarden die hierna bondig worden toegelicht:

a. De vorming van het cluster moet een versterking van de internationale mededingingskracht tot gevolg hebben.

De samenwerking moet uitgaan van een door de bedrijven duidelijk aanvoelde taktische en strategische nood of van een afgelijnde opportuniteit tegenover de internationale concurrentie. Het economisch netwerk mag niet marktverstoring zijn, de werking moet volledig conform de regels van de Europese Unie gebeuren en mag zich niet situeren in de commerciële sfeer.

b. Er moet een *nieuw samenwerkingsverband* zijn.

Alleen nieuwe netwerken kunnen erkend worden. Hun samenwerking moet bovendien geformaliseerd zijn in een overeenkomst en deze moet ondergebracht worden in een (tijdelijke) structuur. Wanneer de Vlaamse Overheid actief meewerkt aan een cluster, en een vorm van (financiële) ondersteuning biedt, dan moet de meerwaarde voor het Vlaamse Gewest vaststaan en moeten de rechten en de plichten van de deelnemende overheidsinstellingen ondubbelzinnig vastgelegd zijn.

c. Er moet een *'niveau-overschrijding'* zijn.

De samenwerking binnen het economisch netwerk moet op minstens twee fasen van de productiecyclus impact hebben. De volgende fasen in de productiecyclus kunnen onderscheiden worden: onderzoek en ontwikkeling, productie, industriële toelevering, commercializatie (marketing, ex-

portpromotie, ...) en ondersteunende taken (beroepsopleiding, kwaliteitszorg, management, ...).

d. Het opzet moet een hogere toegevoegde waarde creëren en *daardoor leiden tot een positieve ondersteuning van de werkgelegenheid in Vlaanderen*.

De valorizatie van de resultaten van het cluster moeten in elk geval ten goede komen van de Vlaamse werkgelegenheid.

Indien de beslissingsmacht en de bedrijfsstrategie van de deelnemende leden zich in Vlaanderen situeert is dit bovendien een voordeel.

e. Aan de *deelname van kleine en middelgrote bedrijven* wordt bijzondere aandacht besteed.

De economische netwerkvorming komt het best tot stand tussen ondernemingen ongeacht hun grootte.

f. De resultaten die voortspruiten uit het doel en de opzet van het cluster moeten in die mate meegedeeld worden aan alle leden dat het synergie-effect wordt gemaximaliseerd zonder dat daarom de essentie van de bedrijfsgeheimen van ieder individueel bedrijf moet worden prijs gegeven.

g. *Identieke projecten mogen niet parallel voorkomen* binnen één cluster en moeten gezamenlijk worden gerealiseerd. Anderzijds kunnen voor een identiek project, zowel inhoudelijk als geografisch, geen verschillende clusters worden erkend door de Vlaamse

Het meten van de hoeklassterkte

Overheid. Alle bedrijven waarvan hun activiteiten gelijkvormig binnen de taakstelling van het cluster vallen en die zich volledig in de werking inschrijven en aan de voorwaarden van het cluster voldoen moeten aangesproken worden. Het cluster moet dus een open economisch netwerk zijn waarbij alle belanghebbende bedrijven zich kunnen aansluiten.

Financiering

De erkenning als cluster opent niet automatisch het recht op financiële overheidssteun. Financiële steun kan alleen dienen als aanvulling op substantiële eigen inspanningen van de bedrijfs wereld en op basis van een door de Vlaamse Overheid goedgekeurd werkprogramma. Toch wordt getracht via een systeem van positieve ondersteuning de bedrijven aan te zetten tot clustervorming.

De mogelijke financiële tegemoetkoming van een erkende cluster is volledig afhankelijk van de kwaliteit van het economisch samenwerkingsverband en van het voorgestelde businessplan. De kwaliteit van het ingediende project waarbij de uitwerking van het projectvoorstel aan de hierboven vermelde erkenningsvoorwaarden voldoet, is van primordiaal belang.

De mogelijke werkelijke subsidiëring van een cluster kan maximaal 75 % bedragen volgens de Europese regelgeving. In de subsidie kunnen een combinatie van werkings- en financieringskosten voor investeringen vervat zijn. Als vuistregel kan gesteld worden dat de Vlaamse Overheid maximaal 50 % van de werkingskosten en maximaal 80 % van de investeringskosten draagt. Het clusterbeleid biedt de mogelijkheid een gemeenschappelijke infrastructuur uit te bouwen voor een groep van bedrijven, zoals bijvoorbeeld in de vorm van technologisch-wetenschappelijke adviesdiensten in die sectoren of deelsektoren waar de kollektieve centra niet operationeel zijn.

Naast de werkelijke subsidie kunnen nog bijkomende positieve discriminaties verkregen worden op het vlak van renteloze voorschotten voor opleiding, hulp en advies door externe consultants en een positieve discriminatie bij IWT-projecten (innovatieprojecten en fundamenteel onderzoek) waarbij de omschrijving van de aanvaardbare kosten verruimd kan worden.

Erkende Vlaamse 'clusters'

In oktober 1994 werd een eerste samenwerkingsverband tussen bedrijven onderling en onderzoeksinstellingen opgestart. Dit initiatief gaat uit van elf Vlaamse textielmachine- en systeembouwers en twee onderzoeksinstellingen. Het betreft de bedrijven Barco, Gilbos, LVD Company, Picanol, Evilo, Hannecard, Radius, Verbrugge, Sophis Systems, Tecos, Van de Wiele, Centexbel en de Vakgroep Textielkunde van de Universiteit Gent. Het initiatief werd ondergebracht in een vzw 'Textielmachinecluster Vlaanderen'. De vereniging heeft een konvenant afgesloten met de Vlaamse Overheid voor een periode van twee jaar. De doelstelling is de samenwerking tussen de Vlaamse textielmachinebouwers, textielsysteembouwers en onderzoeksinstellingen te bevorderen alsook te lobbyen naar diverse Vlaamse instanties toe. Dit initiatief ging de beleidsbrief 'Clusterbeleid' van de Vlaamse regering vooraf. Hierdoor is het niet als een cluster erkend in de geest van deze beleidsbrief. De Vlaamse Overheid heeft reeds verschillende voorstellen en projecten van de Textielmachinecluster goedgekeurd inzake onderzoek en ontwikkelingsprogramma's bij het IWT (Vlaams Instituut ter Bevordering van het Wetenschappelijk en Industrieel Onderzoek in Vlaanderen). Het IWT heeft hiervoor een speciaal programma Textielmachinebouw opgestart¹.

In Vlaanderen zijn momenteel negen clusters door de Vlaamse regering erkend en twee initiatieven die wel financiële steun krijgen maar niet de erkenning als cluster.

Het eerste officiële erkende cluster werd in maart 1995 goedgekeurd. Dit cluster bestaat uit staalplaatproducenten en staalplaatverwerkende bedrijven. Het cluster staat ook open voor staalplaatmachinebouwers. Het cluster draagt de naam **Clusta** (cluster van de Vlaamse staalplaatverwerkers) vzw.

Het cluster kan over de geavanceerde researchfaciliteiten beschikken van het onderzoekscentrum OCAS. Dit staalonderzoekscentrum werd opgericht door Arbed en Sidmar om het gebruik en de technologie van vlakstaal te bevorderen. Om het onderzoekscentrum beter toegankelijk te maken voor KMO's werd dit cluster heel specifiek opgericht om deze groep van metaalbewerkers te kunnen bereiken.

Veel voorkomende problemen die door Clusta worden behandeld zijn de problematiek van de staalkwaliteit, snijkwaliteit en de bijhorende braamvorming, de vervorming bij het lassen van profielen en buizen, breukanalyses en ontvettingsproblemen. Wanneer experts moeten ingehuurd worden om zeer specifieke problemen op te lossen, of indien experimenten moeten worden uitgevoerd kan Clusta ongeveer 80 % van de kosten op zijn budget nemen. Het KMO-bedrijf zelf betaalt de resterende 20 %.

Om lid te worden van Clusta wordt een jaarlijks lidgeld gevraagd. Voor bedrijven met minder dan 50 werknemers zijn de eerste vijf jaar gratis, van 50 tot 199 werknemers wordt een jaarlijks lidgeld van 5.000 BEF gevraagd, van 200 tot 1.000 werknemers bedraagt het lidgeld 20.000 BEF en voor bedrijven boven de 1.000 werknemers wordt het jaarlijks lidgeld 50.000 BEF².

In december 1995 werden opnieuw vier clusters erkend. Het gaat om een **kunststoffencentrum**, een **elektro-innovatiecentrum**, een initiatief voor **produktontwikkeling in de metaal-, textiel- en houtsector** en een project ter bevordering van **telekommunicatie in het wegvervoer**.

Het **Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking vzw** zal zich vestigen op het Researchpark te Kortrijk. Dit centrum heeft de bedoeling om een nauwere samenwerking tot stand te brengen tussen de verwerkers van kunststoffen onderling en met de machinebouwers, de matrijzenbouwers, de grondstoffenleveranciers, de bewerkers en de recyclage-sector op het vlak van onderzoek, technologisch advies en opleiding. Het centrum zal machines, labo- en testfaciliteiten huisvesten waarop de bedrijven een beroep zullen kunnen doen. Daarnaast worden er lokalen (computerinfrastructuur, leslokalen, en andere) van het Innovatie en Incubatiecentrum, dat op het Researchpark zal gevestigd zijn, gehuurd voor opleiding en vorming.

¹ Inlichtingen bij de vzw Textielmachinecluster, Kennedypark 35, 8500 Kortrijk; Tel. 056/23.86.21 en fax 056/23.86.90.

² Inlichtingen bij: Katrien Ostyn, Directeur Clusta vzw, J. Kennedylaan 3, 9030 Zelzate; Tel. 09/345.13.80 en fax 09/345.13.00.

Het centrum heeft drie hoofdopdrachten. Ten eerste het wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling. Vooral de problemen inzake proces-technologie, produkt- en toepassingsontwikkeling in de kunststofverwerking zullen aan bod komen. Ook de raakpunten met ondersteunende sectoren zoals de machine- en matrijzenbouw zullen de nodige aandacht krijgen. Ten tweede zal het cluster technologische adviesverlening aan de bedrijven geven. Ten derde zal opleiding en vorming worden onderwezen op het vlak van procestechnologie³.

Het **Vlaams Elektro-Innovatiecentrum (VEI)** gaat uit van FECELEC en NELECTRA, beroepsverenigingen in de sector van de elektro-installatie. In de eerste fase zal het cluster opereren vanuit kantoren te Geel. De activiteit van deze bedrijven hebben vooral betrekking op industriële elektro-installatie. Hieronder vallen de domeinen als de bouw, bewaking, verlichting, verluchting, brandbeveiliging, telecommunicatie, procesregeling en andere. De drie hoofdopdrachten van dit cluster zijn :

- de brug slaan tussen het fundamenteel en toegepast onderzoek aan de universiteiten, hogescholen, instellingen, enerzijds, en de KMO's, anderzijds. Dit door het dedekteren van de behoeften, het sensibilizeren, het verspreiden van informatie en het geven van opleidingen;

- netwerkvorming aanmoedigen tussen de producenten, installateurs, opleidingscentra, kwaliteits- en controlecertificeringsfirma's via onder andere de uitbouw van een elektronische databank;

- het begeleiden van de ondernemingen bij het indienen van onderzoeksvoorstellen bij het IWT of in het kader van Europese programma's⁴.

Het cluster **Vlaams Initiatief voor Produktontwikkeling (VIPO)** gaat uit van Fabrimetal Vlaanderen en zijn kollektief onderzoekscentrum WTCM. Het cluster heeft tot doel een nieuwe impuls en ondersteuning te geven aan produktontwikkelingsactiviteiten van de Vlaamse KMO's. De term produktontwikkeling overkoepelt alle activiteiten vanaf de klantenspecificaties, via ontwerp en produktievoorbereiding tot en met het opstarten van de produktie. Het is in eerste instantie gericht naar nieuwe hulpmiddelen en methodes voor de ontwikkeling van fysische produkten die mechanische,

elektronische en/of software componenten bevatten en op een industriële manier in een aantal aanverwante sectoren gefabriceerd worden. Het cluster staat open voor uitbreiding naar andere sectoren.

Het cluster moet toelaten om vier functies ten behoeve van industrie en onderzoeksinstellingen te implementeren. Deze vier functies zijn deze van een competentie-centrum, een technologietransfer-centrum, een demonstratie-centrum en een disseminatie-centrum. Volgende dienstverlening mogen de bedrijven verwachten van VIPO :

- het zoeken naar informatie en 'problem-solvers' voor problemen die buiten de kernkompetentie van het bedrijf liggen;

- organisatorische aspecten van de produktontwikkeling, waarbij voornamelijk de integratie van de verschillende produktontwikkelingsactiviteiten in het totale bedrijfsgebeuren aan bod komen;

- het opvolgen en de evaluatie van nieuwe evoluties, voornamelijk met het oog op het kondenseren en selectief verspreiden van nuttige informatie;

- de keuze en introductie van nieuwe ontwerphulpmiddelen, waarbij vooral aandacht dient te gaan naar de economische evaluatie en de efficiënte introductie van nieuwe ontwerphulpmiddelen;

- de definitie, uitvoering en opvolging van regionale en Europese onderzoeksprojecten, zodat de resultaten van deze geavanceerde projecten beter beantwoorden aan de concrete noden en sneller geïmplementeerd kunnen worden in de KMO-bedrijven;

- de opwaardering van het in gebruik zijnde produkt-ontwikkelingssysteem. Hierbij wordt vooral gedacht aan bedrijfsspecifieke aanpassingen aan bestaande hulpmiddelen zodat deze nog beter renderen⁵.

Het **Cluster voor Telecommunicatie in het wegvervoer** is een initiatief die uitgaat van de Koninklijke Beroepsvereniging Goederenvervoerders Vlaams Gewest en Brussels Hoofdstedelijk Gewest met hoofdzetel te Gent. De organisatie wil de wegvervoerders sensibilizeren voor nieuwe telematica-toepassingen, hen daarbij advies en begeleiding geven.

Het cluster stelt zich als taak om door de technologische opwaardering een toekomst voor te bereiden voor de typisch Vlaamse maar eerder traditio-

nele sektor van het goederenvervoer. Telematica geeft het Vlaamse wegvervoer een troef om competitief te blijven en om de werkgelegenheid te consolideren. Het cluster zal in een eerste voorbereidende fase onderzoek verrichten naar de mogelijkheden van de elektronische vrachtbrief, sensibilizeren voor het gebruik van elektronische data-kommunikatie, analyseren van alle telematica-toepassingen die op de markt zijn, begeleiding van de gebruikers voor het meest geschikte systeem, vaststellen van lacunes in het aanbod en formuleren van voorstellen voor wetenschappelijk onderzoek.⁶

In juli 1996 werden opnieuw vier clusters erkend door de Vlaamse Overheid. Het betreft vier economische netwerken in de meubelindustrie, de digitale signaalverwerking (DSP) de luchtvaart en de ruimtevaart. Hierover is momenteel weinig informatie bekend.

Het cluster **Meubelinnovatiecluster vzw** met zetel in Mechelen, werd opgericht door enkele meubelbedrijven en de beroepsfederatie Febelhout en richt zich vooral tot de Vlaamse meubelfabrikanten. De bedoeling is de meubelsektor een nieuwe impuls te geven op het vlak van produktontwikkeling en design.⁷

Het cluster **Digital Signal Processing vzw**, met zetel in Leuven, is opgericht door bedrijven uit de Dijlevallei en staat open voor alle ondernemingen die actief zijn in het domein van de digitale technologie.⁸

Het cluster **Vlaamse Luchtvaartindustrieën vzw (VLI)** met zetel in Ant-

³ Inlichtingen bij Marc Michels, R. Tavernierlaan 1, 8700 Tielt; Tel. 051/42.32.11 en fax 051/42.33.00.

⁴ Inlichtingen bij Unilec, Stevinstraat 14, 1040 Brussel; Tel. 02/230.29.79 en fax 02/230.19.76.

⁵ Inlichtingen bij Jos Pinte, Lakenweversstraat 21, 1050 Brussel; Tel. 02/510.23.11 en fax 02/510.23.01.

⁶ Inlichtingen bij Liliane De Wilde, Studiecentrum Telematica Wegvervoer, Land van Rodelaan 20, 9050 Gentbrugge; Tel. 06/210.82.10 en fax 09/232.22.79.

⁷ Inlichtingen bij Chris De Roock, Koningstraat 109-111, 1000 Brussel; Tel. 02/217.63.65 en fax 02/217.59.04.

⁸ Inlichtingen bij Patrick Pype, Kapeldreef 75, 3001 Heverlee; Tel. 016/28.14.90 en fax 016/22.94.00.

werpen, werd opgericht door tien bedrijven van de FLAG (Flemish Aerospace Group) die vooral sterk zijn in de avionica-sektor. Het doel van het cluster is een reeks samenwerkingsverbanden te creëren.⁹

Het cluster **Vlaamse Ruimtevaart-industrieën vzw** (VRI), met zetel in Leuven, is een raamcluster waarbinnen een reeks samenwerkingsprojecten in de ruimtevaartsektor zullen totstandkomen.¹⁰

De volgende twee initiatieven werden niet als een cluster erkend maar kregen wel steun van de Vlaamse Overheid.

Het **Centrum voor Produktontwikkeling vzw** (CEPRO), met zetel in Kortrijk, zal vooral met betrekking tot de aanverwante sectoren van de woning-interieur de produktontwikkeling stimuleren. Dit op het vlak van tapijten, tafellinnen, meubels en meubelstoffen, textielwandbekleding, installateurs van deze produkten. Door kwaliteitszorg, produktontwikkeling en vernieuwing te stimuleren in de Vlaamse ondernemingen in deze branche zal de competitiviteit ten opzichte van de buitenlandse concurrenten versterkt worden.

CEPRO heeft de volgende doelstellingen in de domeinen van woning en interieur:

- netwerkvorming tussen interieur-bedrijven (textiel/hout);
- kwalitatieve acties opzetten om produktontwikkeling te verbeteren;

- informatiecentrum voor KMO's over nieuwe materialen en produkten, technologische ontwikkelingen, markttrends;

- opleidingscentrum op het niveau van industrieel ingenieur in samenwerking met industriële hogescholen, VDAB, VIZO;

- exportpromotie.¹¹

De **vzw Flanders Language Valley** (FLV), met zetel in Ieper, richt zich vooral naar de industriezone te Ieper die specifiek werd gecreëerd voor bedrijven die zich in de nabijheid van de firma Lernout & Hauspie Speech Products (LHSP) wensen te vestigen om de spraaktechnologie van LHSP te implementeren in hun eigen produkten-gamma.¹²

Besluit

Het clusterbeleid van de Vlaamse Overheid is een nieuwe aanpak met betrekking tot de stimulering van de Vlaamse economie. In het bijzonder gaat het om de stimulering van samenwerkingsverbanden tussen bedrijven onderling en met onderzoeksinstituten. Via het verhogen van de inspanningen voor onderzoek en ontwikkeling wenst de Vlaamse Overheid de Vlaamse bedrijven competitiever te maken ten opzichte van buitenlandse concurrenten. Dit vertaalt zich in de creatie van een hogere toegevoegde waarde, marktaandeel en tewerkstelling.

De GOM - West-Vlaanderen helpt actief mee het clusterbeleid te realiseren in het kader van haar actie om de endogene streekontwikkeling te ondersteunen zoals neergeschreven in haar beleidsnota 1995. Zij is nauw betrokken geweest bij de oprichting van het cluster 'Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking' en het Centrum voor Produktontwikkeling (CEPRO). Op het huidige ogenblik werkt de GOM - West-Vlaanderen samen met de industrie aan twee nieuwe clusters. Het betreft het Cluster Agrovoeding waar de enquête-faze is beëindigd en het Cluster voor de Aluminiumsektor waar momenteel de industriële enquête wordt uitgevoerd.

⁹ Inlichtingen bij Alex Van Hove, Brouwersvliet 5 bus 4, 2000 Antwerpen; Tel. 03/202.44.48 en fax 03/226.43.34.

¹⁰ Inlichtingen bij Hans Bracquené, Bontgenotenlaan 93, 3000 Leuven; Tel. 016/23.95.49 en fax 016/20.06.21.

¹¹ Inlichtingen bij het sekretariaat van Cepro vzw, Doorniksesteenweg 216A, 8500 Kortrijk; Tel. 056/21.74.26 en fax 056/21.73.19.

¹² Inlichtingen bij het Stadhuis Ieper, Grote Markt, 9800 Ieper; Tel. 057/22.85.62 en fax 057/22.85.78.

west - vlaamse elektriciteitsmaatschappij

intercommunale vereniging

Hoogstraat 37 - 8000 Brugge

tel. 050 / 33 79 51

**wij zorgen voor energie, verwarming en
ontspanning,
ook op de meest landelijke gebieden.**

ELEKTRICITEIT - AARDGAS - KABELTELEVISIE

Het WES biedt een brede waaier van begeleiding aan op volgende terreinen:

1. *Bedrijfsinterne milieuzorg:*

- ➔ Bedrijfsmilieu-analyse op maat van uw bedrijf:
 - ➔ Milieu-impakt;
 - ➔ Milieukosten;
 - ➔ Milieu-administratie;
 - ➔ Milieubeleid;
- ➔ Milieuzorgsysteem: ISO 14001, EMAS-registratie en BS 7750;
- ➔ Emissiepreventie (procesgeïntegreerde saneringsstudie);
- ➔ Opsporen en evalueren van milieuvriendelijke produktietechnieken (BATNEEC);
- ➔ Controle produktverliezen via emissies (vast afval en afvalwater);
- ➔ Opleidingsprogramma's intern en extern.

2. *Dekreet bedrijfsinterne milieuzorg:*

- ➔ Uitvoeren van milieu-audit;
- ➔ Opstellen van een milieujaarverslag.

3. *Vergunningen:*

- ➔ Milieuvergunning;
- ➔ Vergunning voor winning van grondwater;
- ➔ Vergunning voor kaptatie van oppervlaktewater.

4. *Relevante milieuwetgeving:*

- ➔ Meldingsplicht afvalstoffen en emissiejaarverslag;
- ➔ Briefing naar aangesloten bedrijven op kontraktuele basis.

5. *Afvalwaterbehandeling:*

- ➔ Dimensionering afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Optimalisatie en rendementsbepaling afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Kosten/baten-analyse van het afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Evaluatie offertes afvalwaterzuiveringsstation;
- ➔ Financiële impact milieuheffing;
- ➔ Slib als additionele bemester in de landbouw;
- ➔ Begeleiding klaarmeester (bedrijfsgericht).

6. *Milieu-effektenrapportering (MER):*

- ➔ Erkende MER-deskundigen in alle disciplines vereist volgens het MER-Besluit.

Voor meer informatie kunt U zich richten tot:

WES Milieuonderzoek en -Advies,
Baron Ruzettelaan 33,
8310 Assebroek-Brugge

050/35.84.42

050/36.31.86

vragen naar *ir. Johan Lammerant* of *ir. Frank Lagaisse*

HET RESEARCHPARK TE KORTRIJK EEN OPPORTUNITEIT VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

J. Callens

*Adjunkt-Direkteur-Generaal GOM-West-Vlaanderen
Sekretaris Beheerskomitee Researchpark Hoog Kortrijk*

Op 6 april 1995 keurde de Vlaamse regering de erkenningsaanvraag goed voor het Researchpark Hoog Kortrijk.

De realisatie van het Researchpark betekent een belangrijke stap bij het beter valoriseren van de universitaire instelling KULAK als een meerwaarde voor de economische ontwikkeling van de provincie.

De inplanting van de KULAK, in het begin van de jaren zestig, had twee basisdoelstellingen. Ten eerste meer jongeren over de drempel naar het universitair onderwijs helpen. West-Vlaanderen had hier immers een achterstand. Ten tweede door de uitstraling die van een universitaire instelling uitgaat, meerwaarden voor de regio creëren. Op cultureel vlak, onder andere door initiatieven zoals universitaire konferenties en het gemakkelijker contact met deze intellectuele wereld, werd reeds heel wat bereikt. Ook het opleidingsaspect met de succesvolle uitbouw van het Postuniversitair Centrum betekent een belangrijke verrijking voor de streek. Op economisch gebied was de lange termijnoptie activiteiten aan te trekken van een hoger technologisch niveau waarbij gemakkelijker contacten voor onderzoek en opleiding een belangrijk voordeel betekenen. Activiteiten dus waarvoor de kennisomgeving belangrijker is dan de machineomgeving.

Een eerste stap bij de realisatie van deze economische optie was het uitbreiden van het universitair aanbod tot de positieve en economische wetenschappen. Een tweede stap werd nu gezet met de realisatie van het Researchpark: een zone bij de universiteit die de mogelijkheid biedt synergieën tussen het universitair onderzoek en de bedrijfs wereld te bevorderen.

De realisatie van het Researchpark is wel later gekomen dan voorzien. De GOM-West-Vlaanderen diende reeds

in 1985 een voorstel in doch het was slechts met het besluit van de Vlaamse regering van 6 juli 1994 dat concrete stappen in onze provincie gezet konden worden.

Een erkenningsaanvraag werd door de GOM-West-Vlaanderen op 9 december 1994 bij de Vlaamse regering ingediend. Conform het besluit van de Vlaamse regering werd een voorstel geformuleerd voor de zone, de uitbouw ervan, de criteria en de beheersstructuur.

dend wetenschappelijk toezicht vragen, activiteiten die hoogtechnologisch en op academisch niveau gekwalificeerd personeel vragen. Een innovatief bedrijf kan zowel een jong bedrijf als een afdeling van een grote onderneming zijn. Ook spinoffs van laboratoria en onderzoeksinstellingen komen in aanmerking.

Het beheerskomitee, dat in uitvoering van het besluit van de Vlaamse regering instaat voor het beheer en de exploitatie van het Researchpark, heeft

De realisatie van het Researchpark betekent een belangrijke stap bij het beter valoriseren van de universitaire instelling KULAK als een meerwaarde voor de economische ontwikkeling van de provincie.

Als zone werd een terrein van 10 ha voorgesteld naast de universitaire instelling op een lokatie die voor deze activiteit was gereserveerd. Bij de omschrijving van de stedenbouwkundige voorwaarden werd als doelstelling vooropgesteld dat het een kwalitatief hoogstaande zone moest worden, perfect ingepast in het landschap en met speciale aandacht voor bouwstijl en parkinleiding.

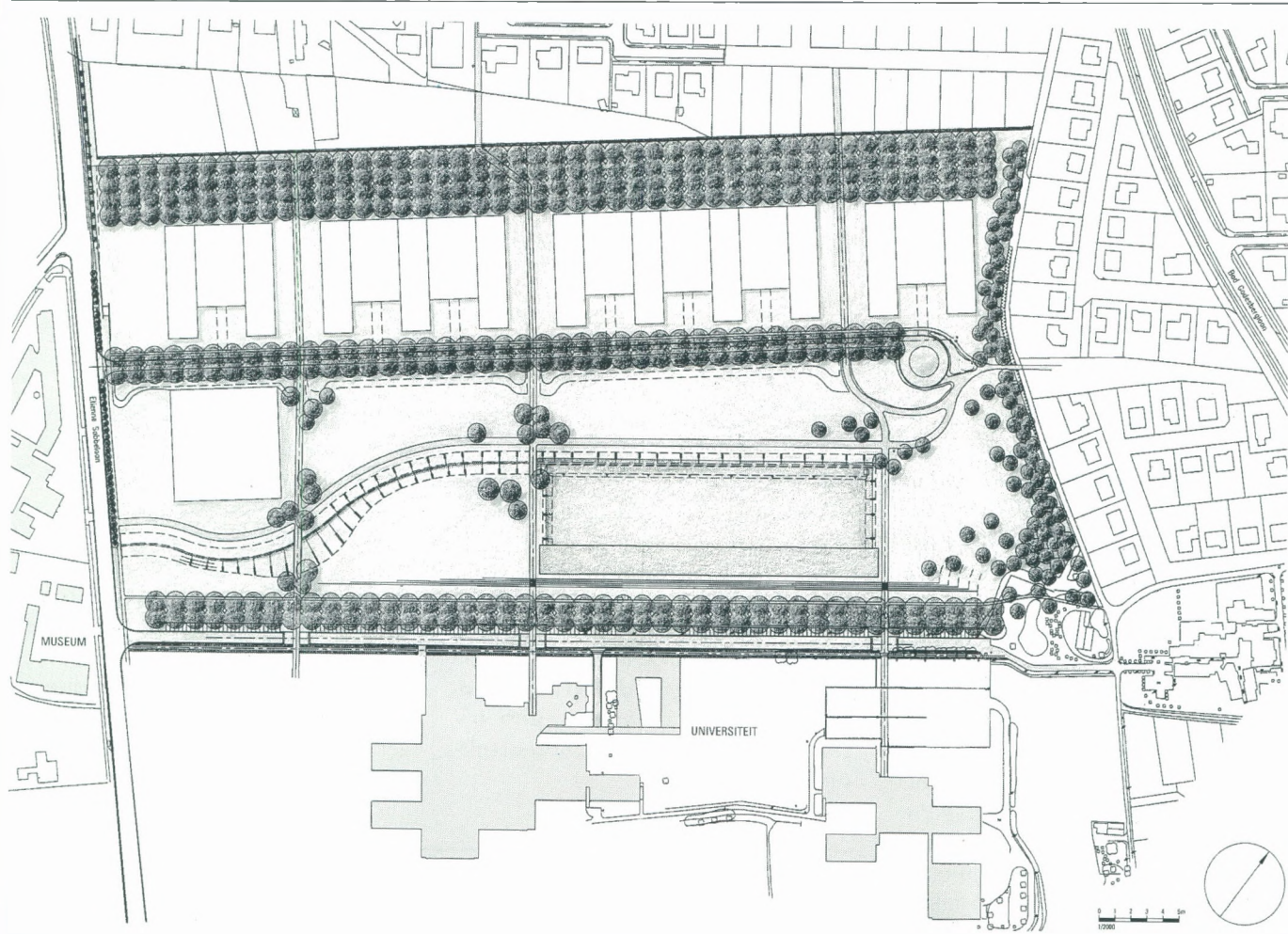
Bij de criteria werd voorgesteld het Researchpark te bestemmen voor de vestiging van innoverende bedrijven, laboratoria, onderzoekscentra, pilootprojecten en de ermee samenhangende kantoren en diensten. Een belangrijke component van de activiteit moet op fundamenteel en/of toegepast onderzoek zijn afgestemd. Productieactiviteiten zijn toegelaten wanneer zij samengaan met navorsing zoals bijvoorbeeld de studie en ontwikkeling van prototype tot industriële productie en commercialisatie, producties die naast opzoekingswerk een aanhou-

drie basispartners: de GOM-West-Vlaanderen, de KULAK en de Interkommunale Leiedal. Het onderzoek en de evaluatie van de kandidaatinvesteerders worden voorbereid door de partner KULAK, het fysiek beheer van de zone en de administratieve opvolging van de kontrakten worden toevertrouwd aan de partner Leiedal en de GOM-West-Vlaanderen wordt belast met de promotie en het secretariaat.

Het beheerskomitee besliste ook volgende adviseurs met raadgevende stem bij de werkzaamheden van het comité te betrekken. De vertegenwoordiger van de Vlaamse minister voor Economie, zoals voorzien in het besluit van de Vlaamse regering, de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende, de Hogeschool West-Vlaanderen - VAH en de stad Kortrijk die eigenaar is van de zone.

Op 6 april 1995 volgde dan de officiële erkenning door de Vlaamse regering waardoor de uitbouw van de zone kon starten.

Researchpark Hoog Kortrijk

De meerwaarde voor de instellingen en bedrijven, die op de zone worden toegelaten, zal gevormd worden door het synergieffect dat uitgaat van de concentratie van onderzoeksgerichte activiteiten. Ook de samenwerking met de KULeuven, de KULeuven Campus Kortrijk, de Katholieke Hogeschool, de Hogeschool West-Vlaanderen, evenals de bijzondere steun die de Vlaamse regering voorziet, zullen een belangrijke positieve balans aanbrengen.

Een eerste project dat door het beheerskomitee aanvaard werd is het Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking. Het Centrum kreeg een speciale ondersteuning van de Vlaamse regering als clustersamenwerkingsverband. De hoofdactiviteiten zullen zich situeren op het gebied van de technologieondersteuning en het onderzoek evenals op het terrein van service, coördinatie en dokumentatie. De concrete uitwerking van het Centrum, dat steunt op een samenwerking tussen de privésector en de overheid, start in het najaar van 1996 en moet operationeel worden in 1997. Het tweede

project is de creatie van een Innovatie- en Incubatiecentrum. Ook dit project steunt op een intense samenwerking tussen de privéijverheid en de overheid en heeft als doel aan hoogtechnologische projecten die goedgekeurd worden door het beheerskomitee de faciliteiten van een bedrijventrum aan te bieden. In een bedrijventrum worden vooral drie diensten aan nieuwe projecten aangeboden. Naast het ter beschikking stellen van aangepaste ruimten aan interessante voorwaarden, wordt er ook sekretariaats-service aangeboden evenals managementsbegeleiding bij de overgang van onderzoek naar een commercieel verkoopbaar product.

De realisatie van de optie om het Researchpark in een eerste fase van ontwikkeling, naast de samenwerking met de Universiteit en de Hogescholen te verrijken met bijkomende bronnen van ondersteuning voor onderzoek en ontwikkeling heeft een belangrijke aanzet gekregen. Hoofdtak zal nu zijn deze centra operationeel te maken en nieuwe centra aan te trekken zoals bijvoorbeeld een universitair laborato-

rium met een duidelijke band naar het Westvlaams bedrijfsleven en de KMO in het bijzonder. De belangrijke meerwaarde van deze en toekomstige concentraties van onderzoek en ontwikkeling met hun begeleidende organen is een opportuniteit die door het bedrijfsleven moet aangegrepen worden.

Bij het plannen van projecten van onderzoek en ontwikkeling is het voor bedrijven dan ook aangewezen nu reeds de creatie Researchpark met haar toekomstige synergiemogelijkheden grondig te bestuderen als mogelijke inplantingsplaats.

De erkenning van het Researchpark is een mijlpaal. De strategie naar de toekomst toe is uitgetekend. De realisatie van deze strategie wordt een opdracht op termijn. De kwaliteit moet immers duidelijk primeren boven de kwantiteit indien het Researchpark haar opdracht van motor voor hoogwaardige bedrijfsontwikkeling in West-Vlaanderen wil waarmaken.

VLAAMS CENTRUM VOOR KUNSTSTOFVERWERKING

E. Van Daele
Direkteur-Generaal Erta

Door een aantal kunststofverwerkende ondernemingen werd onder mijn impuls de idee opgevat om de sektor van de kunststofverwerking wetenschappelijk en technologisch te ondersteunen in het kader van de groeiende internationale concurrentie.

Van meet af aan heeft de GOM-West-Vlaanderen zich aangesloten bij dit interessant initiatief en kwam er een hechte partnership tussen de private en de publieke sektor tot stand.

ven ongeveer 18.000 mensen tewerk. Zij realiseren globaal een omzet van meer dan 110 miljard BEF. Uit een artikel van de Financieel Economische Tijd blijkt dat na de automobielsektor (176 miljard BEF) en de staalnijverheid (122,8 miljard BEF), de kunststofverwerkende industrie de derde belangrijkste bijdrage (84,5 miljard BEF) in de Belgische handelsbalans heeft. Tevens is België per hoofd van de bevolking de grootste kunststoffen-

onze Vlaamse kunststofverwerkingssektor in het kader van een snelle Europeanisering en zelfs geleidelijke mondialisering van de kunststofverwerkingsactiviteit. De technologische ondersteuning, onderwijs- en opleidingsfaciliteiten zijn een sterke steun voor onze ondernemingen en hun toekomstige groei ter plaatse.

- De cluster 'Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking' dupliceert niet wat reeds is. Integendeel, het is een totaal vernieuwende aanpak om meer specifiek de procesttechnologie in één kenniscentrum te vatten en dit ter ondersteuning van alle geledingen van de cluster en van waaruit nauwe samenwerkingsverbanden met andere kenniscentra kunnen gegenereerd worden.

- Het centrum staat open voor en ten dienste van alle belangstellenden van de Vlaamse regio (meer specifiek KMO's).

Clustervorming

Het Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking sluit zeer nauw aan bij de ideeën van de clusterfilosofie ontwikkeld door Michael Porter :

- De cluster werkt **sektoroverschrijdend** en groepeerde **diverse industrieën** :

- kunststofverwerkende ondernemingen;
- grondstoffenleveranciers;
- matrijzenbouwers;
- afwerkings- en veredelingsbedrijven;
- afnemers van kunststofonderdelen of produkten waaronder als voorname de automobielsektor, elektriciteit en elektronica, machinebouw, medische sektor en voedingsindustrie. Vanuit deze industrieën leven trouwens ook heel wat vragen in verband met

Het belang van het Centrum berust in hoofdzaak op het behoud en het versterken van de competitiviteit van onze Vlaamse kunststofverwerkingssektor in het kader van een snelle Europeanisering en zelfs geleidelijke mondialisering van de kunststofverwerkingsactiviteit.

Dit heeft geleid tot het indienen van een dossier voor een cluster 'Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking'. Hierbij kon worden gerekend op de medewerking van de beroepsfederaties Fechiplast en Fabriplast waarbij de geïnteresseerde bedrijven aangesloten zijn.

Op voorstel van minister-president Luc Van den Brande heeft de Vlaamse regering op vrijdag 22 december 1995 haar steun toegezegd aan de cluster "Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking". De Vlaamse overheid steunt dit initiatief via een belangrijke financiële inbreng voor de oprichting en werking van het Centrum te Kortrijk.

Inleidende beschouwingen

- De kunststofverwerkende industrie is in Vlaanderen goed uitgebouwd. In Vlaanderen zijn een 270-tal bedrijven (>9 werknemers) actief in het uitvoeren van primaire verwerkingen op kunststof. Samen stellen deze bedrij-

producent ter wereld (335 kg/capita in 1994).

- De bedoeling van het Centrum voor Kunststofverwerking is een **nauwere samenwerking** te genereren tussen de verwerkers van kunststoffen met respectievelijk de machinebouwers en matrijzenbouwers, de grondstoffenleveranciers, de bewerkers en de recyclagesektor, en dit binnen de twee sektoren, namelijk de **chemische en de metaalsektor**. Het gaat hier duidelijk om een geïntegreerde samengang tussen de produktie van de basisgrondstoffen, de verwerking en het uiteindelijke produkt. De nadruk ligt fundamenteel op de verwerking of procesing van de kunststof in al haar diverse mogelijkheden (extrusie, spuitgieten, blow moulding, termovorming, in mindere mate schuimen en komposieten).

- Verankering :

Het belang van het Centrum berust in hoofdzaak op het behoud en het versterken van de competitiviteit van

produktontwikkeling, recyclagemogelijkheden enzomeer.

Er is een duidelijke **samenbrenging** van afnemers, leveranciers, toeleveranciers, verwerkers en aanverwante bedrijven.

- De cluster is niet alleen het **samenbrengen** van ondernemingen, maar evenzeer van **kenniscentra**.

Vanuit het technologiecentrum zal nauw samengewerkt worden met bestaande expertise centra zoals universiteiten, industriële hogescholen, industriële laboratoria en opleidingsinstituten.

De cluster heeft als basisidee het maximaal toegankelijk maken en verspreiden van deze kennis, alsmede de versterking ervan ten gunste van de sectoriële competitiviteit.

- De cluster is vooral gericht op KMO's: 85 % van de bedrijven van de sector hebben minder dan 100 werknemers in dienst, waarvan ongeveer de helft minder dan 20 werknemers. Vooral ook de KMO's kunnen via het centrum genieten van de inspanningen op technologisch vlak, maar ook voor wat betreft opleiding en onderwijs.

Doelstellingen en strategische visie

- Het centrum groepeert vier fundamentele doelstellingen die alle inspeelen op belangrijke behoeften van de sector:

- . technologie-ondersteuning en onderzoek;
- . voortgezette opleiding;
- . onderwijs;
- . netwerkvorming.

Op vandaag is een dergelijk servicecentrum in België onbestaand.

- Mede heeft het centrum een belangrijke **service-, coördinatie- en documentatiefunctie**. Enkele voorbeelden zijn: samenbrengen van bronnen voor onderzoek en ontwikkeling, leggen van contacten, opmaken van dossiers, coördineren en opvolgen van innovatieprojecten, test- en keuring.

Doelstellingen:

Technologisch onderzoek, ontwikkeling en ondersteuning

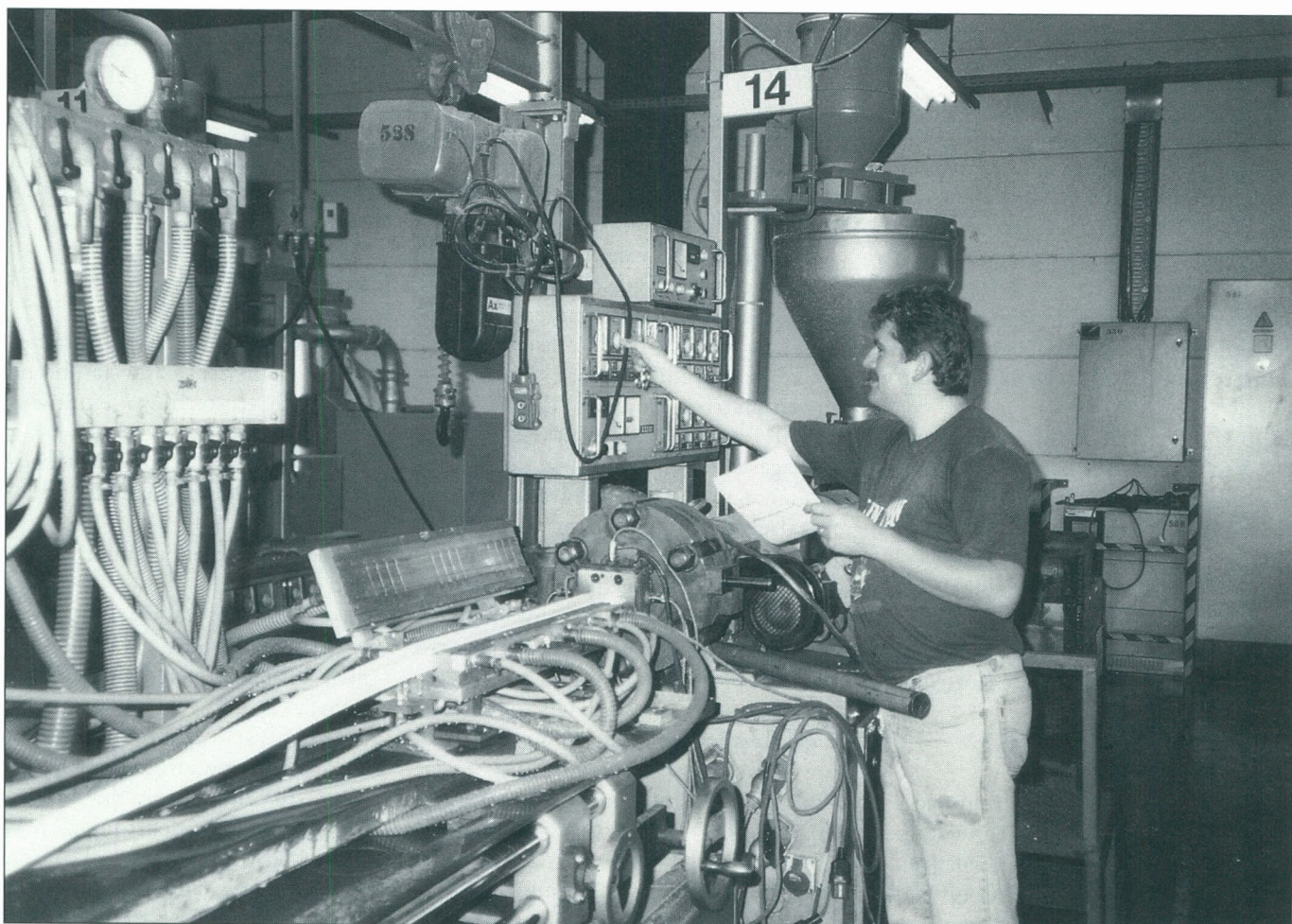
In eerste instantie is het de taak van het centrum om onderzoek en ondersteuning te bieden inzake **proces**technologie,

produkt- en toepassingsontwikkeling. Het centrum moet ondersteuning bieden aan alle kunststofverwerkers (groot en klein) naar onder meer het optimaal verwerken van kunststoffen (kwalitatief en economisch) door middel van diverse technieken, het testen van grondstoffen en eindproducten in functie van de toepassing enzomeer.

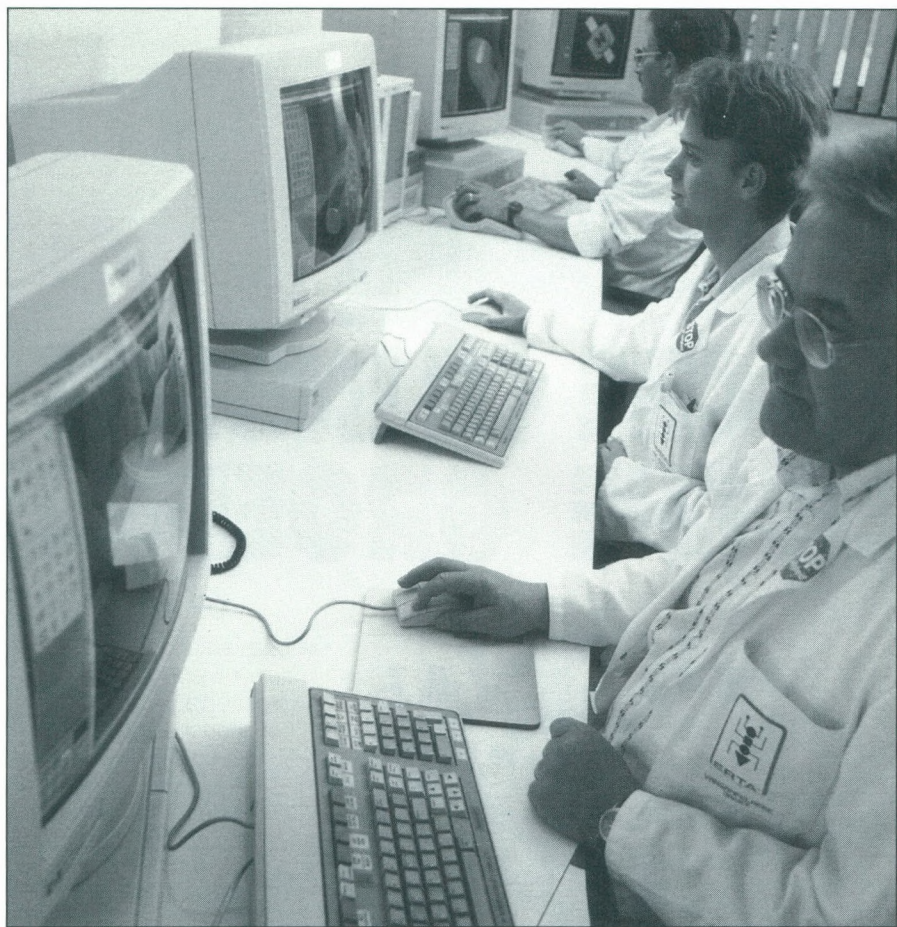
Een belangrijk luik is tevens het onderzoek naar **nieuwe toepassingen** en het **optimaal ontwerpen** van kunststofonderdelen. Dit laatste zal tevens gebeuren in nauwe samenwerking met de bestaande expertise centra. Het onderzoek zal vooral toegespitst worden op concrete probleemstellingen uitgaande van de kunststofverwerkende en aanverwante industrieën. Eigen initiatieven worden niet uitgesloten.

Opleiding en vorming

Een uitermate belangrijke taak van het centrum is het tot stand brengen van een hoogwaardige beroepsopleiding, onder allerlei vormen en op alle niveaus. Op vandaag is er in ons land geen enkel centrum waar op een prak-

Extrusie-procédé

Archief Enta, Tiel

tische en concrete manier opleiding wordt gegeven inzake procestechnologie. Onze Vlaamse bedrijven zijn voor deze opleiding op vandaag meestal aangewezen op buitenlandse instituten (Frankrijk, Nederland, Duitsland) wat, naast de taalbarrière, zeer hoge kosten met zich meebrengt. Het is duidelijk dat de permanente opleiding een zeer belangrijke faktor is voor het in stand houden van de toekomstige competitiviteit van de ganse sektor. Het groeiend hoogtechnologisch karakter van de kunststofverwerking vereist immers bekwame technici.

Onderwijs

De directe koppeling met een hoger onderwijsinstituut (industriële eventueel burgerlijk ingenieur) moet in staat zijn de nodige draagkracht te bieden voor een toekomstige diepere en continue kenniscroei en ontwikkeling ter ondersteuning van het technologisch centrum en de industrie in het algemeen.

Gezien het hier duidelijk gaat over meer toegepaste kennis en onderzoek is een samenwerking met een industriële hogeschool te prefereren, temeer daar de nood aan geschoolde technici

zich eerder situeert op het niveau van industrieel ingenieur.

Uitbouwen van netwerk

Het technologisch centrum vormt de kern van een netwerk waartoe behoren:

- industriële hogescholen;
- universiteiten;
- onderzoekscentra;
- laboratoria (onder andere grondstoffenleveranciers, ...)

Deze samenwerking kent drie vormen :

1. Deze bestaande expertise centra fungeren als intermediair of directe gesprekspartner met de plaatselijke industrie.
2. Deze centra krijgen een 'open deur' tot het technologisch centrum en kunnen gebruik maken van de aanwezige middelen, expertise en know-how.
3. Deze centra voeren binnen hun expertise specifieke opdrachten uit.

Strategische visie

Binding met het onderwijs

Het Centrum voor Kunststofverwerking en de ingenieursopleiding moe-

ten bij voorkeur fysisch en operationeel met elkaar verbonden zijn. Zonder deze binding kan een optimale synergie tussen onderzoek, praktische research en onderwijs (moeilijk te doorgronden) niet tot stand komen. Professoren, studenten en researchmensen moeten één korps vormen met directe betrokkenheid met de realiteit van de dagelijkse praktijk en problemen.

Industrieel beleid en beheer

De leiding van het centrum zal in handen zijn van de industrie. Het succes zal finaal afhankelijk zijn van de solidariteit in de realisatie en de concrete realisatie van de doelstellingen.

Toegankelijkheid voor KMO'S

Heel wat centra kennen onvoldoende succes omdat zij er niet in slagen de KMO's te laten deelnemen aan hun gebeuren.

Het Vlaams Centrum voor Kunststofverwerking heeft als belangrijke doelstelling het oppuntstellen van een organisatiestructuur en een werking die gepast inspelen op de noden, de behoeften en de cultuur van de KMO's.

Vestigingsplaats

De keuze van de lokatie op het Researchpark te Kortrijk steunt op volgende elementen :

- de goede bereikbaarheid;
- de gepaste en onmiddellijke beschikbare infrastructuur met toekomstige uitbreidbaarheid;
- de nabijheid van industriële hogescholen en universiteit;
- de belangrijke lokale aanwezigheid van kunststofverwerkende en aanverwante bedrijven.

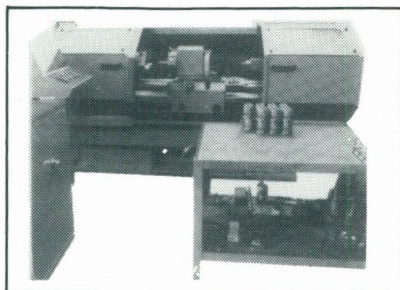
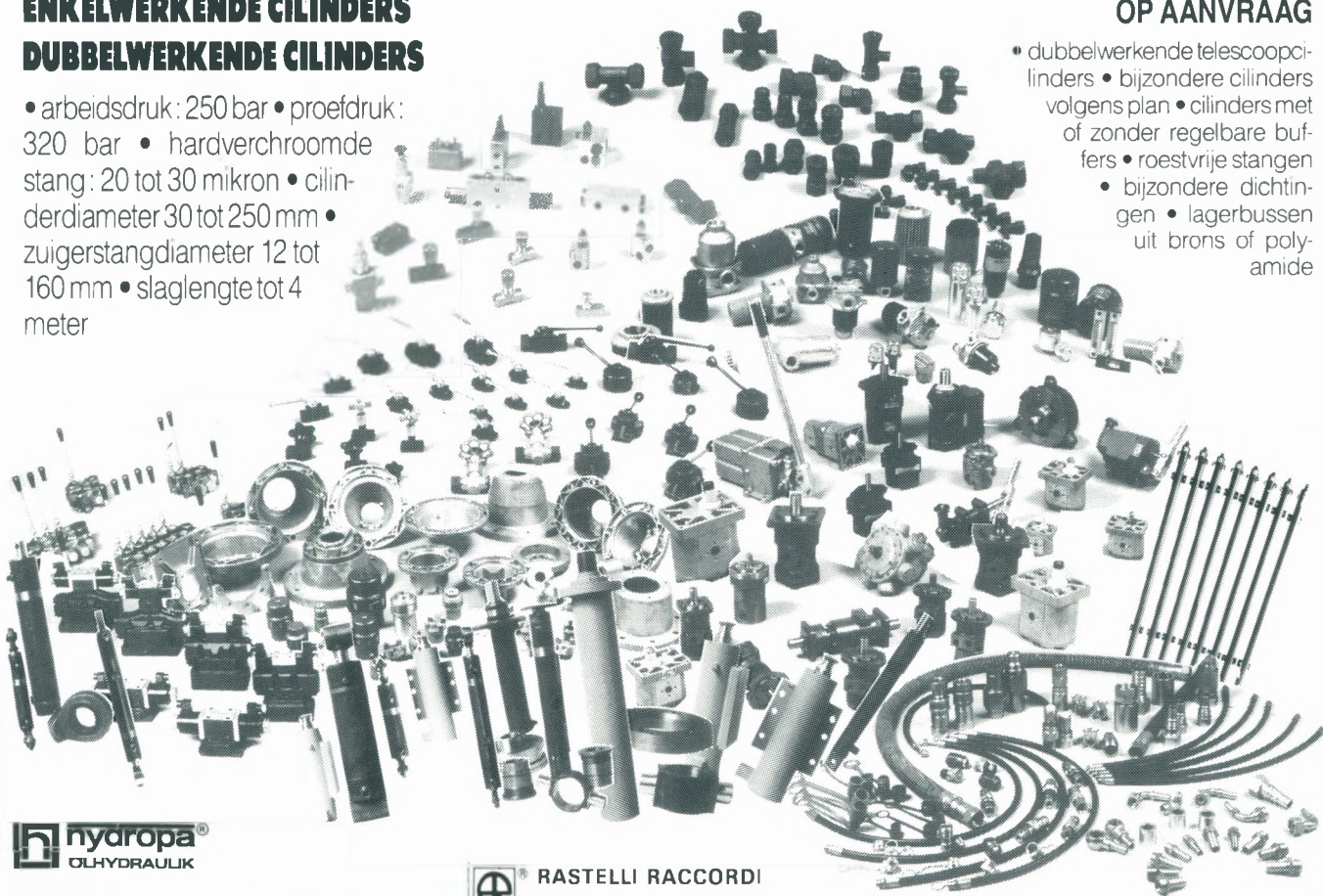
HYDRAULISCHE CILINDERS HYDRAULISCHE GROEPEN

ENKELWERKENDE CILINDERS DUBBELWERKENDE CILINDERS

• arbeidsdruk: 250 bar • proefdruk: 320 bar • hardverchromde stang: 20 tot 30 mikron • cilinderdiameter 30 tot 250 mm • zuigerstangdiameter 12 tot 160 mm • slaglengte tot 4 meter

OP AANVRAAG

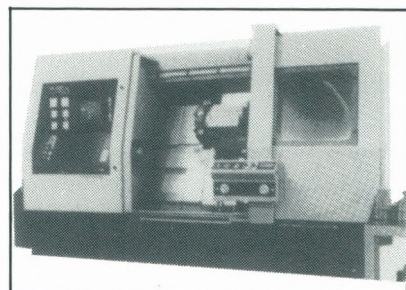
- dubbelwerkende telescoopcilinders • bijzondere cilinders volgens plan • cilinders met of zonder regelbare buffers • roestvrije stangen
- bijzondere dichtingen • lagerbussen uit brons of polyamide

VAPO

HYDRAULICS n.v.
Industrielaan 8
8658 DADIZELE

Telefoon 056/50 11 16 en 50 11 17
Telex VAPODA 85962 - Telefax 056/50 17 99

FLANDERS LANGUAGE VALLEY

G. Pollet

*Managing Director
Quarterdeck Flanders*

Inleiding

Om innovatieprojecten bij het bedrijfsleven te stimuleren werd in de jaren tachtig door de overheid het instrument Tewerkstellingszone (T-zone) gecreëerd dat vergaande stimulanzen voorzag voor hoogtechnologische projecten. In West-Vlaanderen werd deze T-zone te Ieper ingeplant. Deze belangrijke stimulans leidde tot een aantal interessante projecten van hoogtechnologisch niveau die aan Ieper een bijkomende dimensie gaven. Een van deze projecten was Lernout & Hauspie Speechproducts dat startte in het doorganggebouw dat de GOM-West-Vlaanderen specifiek voor deze projecten op de T-zone had opgericht.

Na een moeilijke startperiode, bij ons was er geen traditie van financiering van projecten met een lange aanloopfase, bloeide het project open tot een succesverhaal op basis waarvan nu een nieuw toekomstproject wordt ontwikkeld: Flanders Language Valley.

Het idee

Flanders Language Valley is een gezamenlijk project van de Vlaamse overheid, de stad Ieper, de GOM-West-Vlaanderen, de Westvlaamse Interkommunale voor Economische Expansie en Rekonversie (WIER) en enkele privé-bedrijven.

Het doel van het project is de ontwikkeling van spraak- en taaltechnologie in Vlaanderen te bevorderen en

daarrond zoveel mogelijk tewerkstelling te creëren in de regio Ieper. De aanwezigheid van Lernout en Hauspie Speech Products alsook de unieke beschikbaarheid in Vlaanderen van meertalige ingenieurs en hooggeschoolden linguïsten, zijn troefkaarten voor het welslagen van het project.

De zone Flanders Language Valley

Het hoogtechnologisch bedrijvenpark Flanders Language Valley wordt ingeplant te Ieper in een nieuwe zone van circa 25 ha, specifiek voor deze doeleinden bestemd. Deze nieuwe zone is gelegen langs de Noorderring te Ieper en wordt ten zuiden begrensd door de Pilkemseweg. De zone zal in fazen worden gerealiseerd. Een eerste fase wordt ingeplant op een zone van circa 10 ha. De ontwikkeling van open ruimten, groei- en bufferzones zal het 'Park' karakter van het bedrijvenpark benadrukken.

De structuur

Het project is gestructureerd rond twee polen: Flanders Language Valley vzw en Flanders Language Valley Fund cva.

De vzw staat in voor de promotie van Flanders Language Valley in binnen- en buitenland. Het kan daarvoor rekenen op belangrijke steunmaatregelen van de Vlaamse overheid en van de stad Ieper.

Flanders Language Valley Fund investeert in hoogtechnologische bedrijven die producten maken of software ontwikkelen op basis van spraak- en taaltechnologie en zich daartoe in Flanders Language Valley vestigen.

Het geheel wordt bestuurd door de managementvennootschap 'FLV Management nv', een dochtermaatschappij van de Vlaamse zakenbank Lessius.

Het investeringsfonds

Flanders Language Valley Fund heeft tot nu toe participaties genomen in 12 bedrijven gegroepeerd rond vijf projecten voor een totaal bedrag van ruim 300 miljoen BEF.

FLV Fund heeft geïnvesteerd in Quarterdeck Flanders, een dochtermaatschappij van het Amerikaanse beursgenoteerde Quarterdeck Corporation dat software ontwikkelt voor Internettoepassingen en geheugenbeheer van computers.

FLV Fund heeft eveneens geïnvesteerd in verschillende bedrijven die over de exclusieve verdeelrechten beschikken van de spraaksemafoons van NOC Voice. NOC Voice is een dochtermaatschappij van het Amerikaanse 'National Dispatch Center', het grootste servicebedrijf inzake semafoonie in de Verenigde Staten.

FLV Fund heeft daarnaast, samen met de GIMV, een participatie genomen in Keyware Technologies nv en Excalibur Technologies nv.

Keyware Technologies nv ontwikkelt beveiligingssoftware op basis van spraak- en gezichtsherkenning. Mogelijke toepassingen zijn: toegangsbeveiliging voor gebouwen en beveiliging van betalingstransacties via Internet.

Excalibur Technologies nv is een bedrijf dat het alleenrecht bezit om, in het grootste deel van Europa, softwareproducten te verdelen van Excali-

Flanders Language Valley is een voorbeeld van hoe een goed geïnspireerde overheidspolitiek gekoppeld aan de durf en creativiteit van dynamisch ondernemerschap tot innoverende projecten kunnen leiden die een regio een andere dimensie geven

bur Inc., een Amerikaans beursgenoteerd bedrijf dat gespecialiseerd is in software voor documentenbeheer op basis van 'pattern recognition'.

Zeer recent verbond Flanders Language Valley Fund er zich toe om een participatie te nemen in 'Dictation Consortium', een bedrijf in oprichting dat dikteersoftware zal laten ontwikkelen in zes verschillende talen voor vijf verticale markten (medical, finance, legal, journalisten, business). Deze veelbelovende dikteersoftware zal in de loop van 1998 gecommmercialiseerd worden.

Slot

Flanders Language Valley is een voorbeeld van hoe een goed geïnspireerde overheidspolitiek gekoppeld aan de durf en creativiteit van dynamisch ondernemerschap tot innoverende projecten kunnen leiden die een regio een andere dimensie geven.

Flanders Language Valley is een project dat op termijn moet gezien worden. De stappen die reeds gezet zijn en de resultaten die zich reeds aftekenen zijn echter veelbelovend.

industrialpark van nationaal belang met doorgangshallen

rechtstreeks aangesloten op de A 19 en het Franse autowegennet via de A 25

Info industriegrond

Stad Poperinge

Tel. 057/33.40.81

Fax 057/33.75.81

W.I.E.R.

Tel. 050/35.81.28

Fax 050/35.68.49

Info doorgangshallen

Stad Poperinge

Tel. 057/33.40.81

Fax 057/33.75.81

G.O.M. West-Vlaanderen

Tel. 050/35.81.31

Fax 050/36.31.86

**Voortaan integreert BBL Soft Telelink de telecommunicatiemodule,
het raadplegen van databestanden, de overdracht
van bestanden en de off-line intoetsing van uw betalingen.**

Is de BBL ook daarom de voorkeurbank ?

INNOVATIE-BEGELEIDING-ONDERSTEUNING VOOR DE KMO

A. Kemps
Direkteur T.I.V.

Innoveert een bedrijf niet, dan gaat het ten onder. Als een bedrijf wel innoveert dan moet het ook doelmatig te werk gaan. Improviseren bij het innoveren is meer dan gevaarlijk. Innovatie moet immers duidelijk inpassen in de bedrijfsstrategie en vraagt extra inspanningen. Deze betreffen de nodige kennisvergaring, evenals de activiteiten om deze om te zetten in verkoopbare toepassingen.

In dit artikel willen we ingaan op de mogelijkheden om efficiënt te innoveren. Verder willen we enkele mogelijkheden van ondersteuning aanwijzen waarop beroep kan worden gedaan. Deze betreffen zowel kennis, begeleiding als geldelijke tegemoetkomingen.

Innovatie ontstaat niet toevallig. Het zijn de ideeën van de klanten, concurrenten, medewerkers, verkopers, leveranciers, ... die aanzetten tot vernieuwing, verbetering, beter vol doen aan de noden. Soms zijn deze vragen door eenvoudige ingrepen op te lossen. Ingrijpende innovaties vragen echter een georkestreerde actie, gespecialiseerde informatie, kennis en kunde en ook geld. Een vernieuwing wordt dan een heus projekt, waarbij een planning en een budget moet gemaakt worden en waarbij deskundige ondersteuning dikwijls nodig is. Veelal zijn al deze zaken niet tegelijk aanwezig of beschikbaar in een KMO. Wordt het dan behelpen, overleven, sneuvelen of zegevieren?

Stel dat een belangrijke vraagstelling moet opgelost worden. Het eerste wat moet gedaan worden is het probleem concreet beschrijven. Wat is de vereiste, voor wie, tegen wanneer, tegen welke verkoopprijs, ... Dan moet men kijken naar de beschikbare opties. Hierbij kan men (betaalbare) hulp inroepen van mensen die aan innovatiebegeleiding doen. Men mag zich niet zomaar beperken tot datgene wat men

nu kent of weet. Er is immers zoveel kennis beschikbaar: men moet ze alleen weten te vinden, in samenhang met de probleemstelling. Dikwijls moet men de verleiding weerstaan om bestaande dingen weer uit te vinden. De ervaring die daarover bij de TIV (de Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen, gemeenschappelijke cel van de Vlaamse GOM's) werd opgedaan bewijst dat een grondige voorstudie van alle mogelijke opties, uiterst nuttig is bij het beter doorgronden en

Alle partijen worden hiervan beter, en dat is ook een voorwaarde voor succes.

Innovatie vereist ook tijd, (en geld), en uiteraard rijst de vraag: wie gaat dit alles doen en wanneer? Een goede voorbespreking over de vraagstelling volstaat om een organisatie als de TIV in gang te zetten. Zij maken de voorstudie, zoeken alle bruikbare informatie en kontakten bij elkaar en houden het bedrijf op de hoogte van de vorderingen terzake. Dit levert na enkele maanden een overzichtelijke analyse

Ingrijpende innovaties vragen een georkestreerde actie, gespecialiseerde informatie, kennis en kunde en ook geld. Een vernieuwing wordt dan een heus projekt, waarbij een planning en een budget moet worden gemaakt en waarbij deskundige ondersteuning dikwijls nodig is.

expliciteren van de probleemstelling. Bovendien legt ze nieuwe opportuniteiten bloot. In vele gevallen beperkt men zich te eng tot de eigen sektor of de eigen kennis, terwijl in andere sectoren of in een andere samenhang het probleem reeds werd opgelost.

Uit de mogelijke opties gaat men een keuze maken die het best bij het bedrijf past. Men zal hier rekening houden met de kernkompetenties van het bedrijf, alsook de strategische allianties die men heeft of kan aangaan. Kernkompetentie is de speciale kennis en kunde die een bedrijf heeft, en die de ruggegraat en het competitieve voordeel van het bedrijf uitmaakt. Deze kennis kan verscheiden zijn: technologisch, logistiek, organisatorisch, marktkennis, ... Een bedrijf zal de specifieke kennis en kunde die het tekort komt aanvullen door beroep te doen op partners, die deze wel bezitten en bovendien bereid zijn om intens en voor langere tijd te gaan samenwerken.

van de opties, de mogelijke bronnen van kennis en kunde, alsook de juiste partners voor de werkelijke praktische uitvoering. U maakt zich uiteraard zorgen over de kosten. Sinds meer dan een jaar heeft het IWT (Vlaams Instituut voor de Bevordering van het Wetenschappelijk - Technologisch Onderzoek in de Industrie) speciale steunprogramma's uitgewerkt om KMO's betere kansen te geven hun innovatieprojecten te realiseren. Deze tussenkomsten richten zich specifiek op 2 soorten projecten (we beperken ons hier tot de hoofdlijnen) :

- Haalbaarheidsstudies voor een totaal budget kleiner dan 1 Mio BF, met een duur van minder dan 9 maanden (betoelaging 60%);

- Innovatieprojecten voor een totaal budget tussen 1 en 10 Mio BF, met een looptijd van minder dan 18 maanden (betoelaging 35%).

Haalbaarheidsstudies beogen vooral het wegnemen van de voornaamste

onzekerheden, en dus de haalbaarheid van het projekt aan te tonen. Innovatieprojecten daarentegen richten zich op het effectief ontwikkelingswerk om te komen tot een prototype. Dat kan, na verdere optimalisatie, als basis dienen voor een werkelijk toestel of machine (of dienstverlening zoals software).

Binnen deze steunmaatregelen worden kosten aanvaard voor eigen werk van het bedrijf (materialen en lonen), werken in onderaanneming, afschrijvingen (voor de duur van het projekt) voor uitrustingsgoederen die enkel voor dit projekt worden aangekocht. In beperkte mate kunnen ook marktstudies en vaste kosten worden aanvaard. Belangrijk is de aard van het projekt. Deze projecten dienen te handelen over innovatieve initiatieven, die een technologisch risico inhouden, en die niet onmiddellijk de vervaardiging of engineering van een direkt verkoopbaar toestel of systeem betekenen. Bijzonder positief wordt hierbij de mogelijkheid van intellectuele bescherming beoordeeld (nemen van een brevet).

De onderaanneming slaat niet enkel op de uitvoering van materiële werken, maar eveneens op voorbereidende studies, patentzoektochten, enzomeer. Dit betekent dat er een ruime mogelijkheid geschapen wordt om professionele hulp te gebruiken, binnen bereik van het budget van de KMO. Hieronder vallen eveneens de contracten die worden afgesloten met onderzoeksinstellingen, industriële hogescholen, universiteiten, en andere gespecialiseerde instanties en bedrijven.

Een grote drempel, behoudens de financiële engagementen, is voor heel wat bedrijven het administratieve luik van steunprogramma's. (Hier kunnen we even ingaan op de algemene afhandeling van een dossier.) Over de originele probleemstelling kan men per fax een afspraak aanvragen met een adviseur van IWT, die dan ook verder uw dossier zal opvolgen. Daarmee kunnen de onduidelijkheden, specifieke vragen naar aanvaardbaarheid, en dergelijke uitgeklaard worden, alvorens men aan een dossier begint. Het opstellen van het dossier is eenvoudig, maar zelfs daar kan men hulp krijgen, hetzij van intermediairen, hetzij van instellingen die later in het projekt gaan betrokken worden. Na indiening, wordt het dossier binnen de 14 dagen ontvankelijk verklaard, en wordt een mondelinge verdediging voor een kollege van 2 of 3

neutrale experts afgesproken. Tijdens dit kollege kan het bedrijf, indien men dit wenselijk acht, zich laten bijstaan door mensen die in het projekt (zullen) meewerken.

Hierna willen we even enkele organisaties voorstellen, die, elk gespecialiseerd op hun domein, een ruime ervaring hebben in de uitvoering van ontwikkelingsprojecten. Zij leggen een speciale nadruk op samenwerking met de KMO's, binnen de gespecialiseerde kennis en kunde die zij in hun eigen schoot hebben ontwikkeld. De hiernavolgende organisaties zijn niet de enige, maar zij dienen als voorbeeld voor een grotere groep, waarmee samenwerking mogelijk is. Het is onze bedoeling in verdere opvolging de andere organisaties voor te stellen, waarmee samenwerking binnen een innovatieprojekt mogelijk is.

VITO¹

De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, kortweg VITO, is Vlaanderens grootste en best uitgeruste onderzoekscentrum op het gebied van :

- energie;
- leefmilieu met inbegrip van biotechnologie;
- nieuwe materialen.

Vierhonderd ingenieurs en technici voeren er marktgericht technologisch onderzoek uit in opdracht van de overheid en het bedrijfsleven.

Daarnaast biedt VITO gespecialiseerde diensten aan in de vorm van technologisch advies, audits, analyses en metingen.

De kernopdracht van VITO is het opzetten en zo efficiënt mogelijk uitvoeren van valoriseerbaar onderzoek. VITO heeft daarbij tot doel een marktbaar technologie te ontwikkelen en de introductie ervan in het bedrijfsleven te bevorderen. VITO is dan ook de aangewezen partner voor innovatieve Vlaamse bedrijven, met inbegrip van KMO's, die hun technologische basis wensen te verruimen of te versterken.

Deze bedrijven kunnen concreet een beroep doen op VITO voor :

- documentatie en toelichting in verband met specifieke wetenschappelijke of technologische aangelegenheden;

- doelgericht kontraktonderzoek, waarbij VITO een duidelijk afgebakende onderzoekopdracht uitvoert en waarbij klare afspraken worden ge-

maakt met betrekking tot het exclusief gebruik en de geheimhouding van de onderzoeksresultaten;

- gespecialiseerde dienstverlening, gaande van technologisch advies en audits (bijvoorbeeld milieu-audits), over metingen en analyses (zoals analyses van afval-, lucht-, water- en bodemonsters) tot gespecialiseerde toelevering (bv. het lassen van werkstukken met laser);

- overdracht van kennis en technologie, waarbij VITO optreedt als technologieverstrekker en een (exclusieve) licentie op haar know-how en/of octrooien verleent aan een industriële partner, die verantwoordelijk is voor productie en commercialisering.

Voor elk samenwerkingsprojekt stelt VITO zijn hooggekwalificeerd personeel, industriële expertise en aangepaste technische apparatuur ter beschikking. In nauw overleg met de industriële partner wordt een duidelijk werkprogramma met bijhorende termijnen en budget opgesteld. Hierbij verleent VITO tevens haar volledige medewerking bij het indienen en ondersteunen van bijkomende financieringsaanvragen.

IGPP²

(Impulsprogramma voor Geavanceerde technologieën in Produktontwikkeling en Produktietechnieken)

Het IGPP heeft tot doel Vlaamse bedrijven te sensibiliseren en te adviseren op het gebied van produkt- en procesinnovatie. De adviezen zijn steeds op maat.

Aangeboden diensten :

- Technologische analyse :

Een technologische analyse bestaat uit een bezoek en een rapport met betrekking tot de bestaande toestand waarin de prioriteit van de verschillende mogelijke verdere acties wordt bepaald. Veelal wordt ook verwezen naar

¹ Kontaktpersoon :

Bert Leemans, Marketing & Communication Manager, VITO, Boeretang 200, 2400 Mol. Tel. 014/33.55.52; fax 014/33.55.99

² Kontaktpersoon :

De Heer P. Lamsens, IGPP c/o WTCM, Celestijnenlaan 300 C, 3001 Heverlee. Tel. 016/32.26.53; fax 016/32.29.84
e-mail : paul.lamsens@wtcm.kuleuven.ac.be

andere gespecialiseerde adviseurs of mogelijke uitvoerders die de gestelde problemen onmiddellijk kunnen oplossen.

- **Projecten :**

De gerealiseerde projecten hebben zowel betrekking op de ontwikkeling van nieuwe produkten (vastleggen van produktspecificaties, uitvoeren van simulaties en sterkteberekeningen, testen van een prototype, ontwerp van een sturing, CE-markering, machineveiligheid, EMC, opstellen van een technisch konstruktiedossier, uitvoeren van een risico-analyse, ...), alsook op het verbeteren van de productie-technieken (bv. automatizatie van de materiaalbehandeling, alternatieve produktiemethodes, reduceren van steltijden, automatizatie van de informatieverwerking, ...)

Kosten :

Indien er kosten aan verbonden zijn, wordt steeds voorafgaandelijk een offerte gemaakt. De kosten zijn afhankelijk van het projekttype en van de grootte van het bedrijf :

- eerste contacten en technologische analyse zijn gratis (volledige subsidiëring door de Vlaamse Regering)
- advies en begeleidingsprojecten : 50 %, 20 % voor KMO's (resp. 50 en 80 % subsidiëring)
- berekeningen en realisaties : volgens offerte (geen subsidiëring)

IMEC³

Doelstelling :

Samenwerking met Vlaamse bedrijven om nieuwe technologieën te valideren aan de hand van demonstrators om zo tot prototype produkten of produktinnovatie te komen.

Kernexpertise :

Micro-elektronica en aanverwante domeinen binnen volgende divisies :

- *INVOMECE : Industriële vorming:*
Multi-Project Chip service : prototyping en verpakking van IC's.
Ontwerp en testen van IC's : digitaal, gemengd analoog/digitaal.
Training : IC ontwerp software, VHDL (een onafhankelijke taal voor de beschrijving van elektronische componenten).

- *ASP : Advanced Semiconductor Processing :*

Submicron procestechologie, CAST (Custom Application Specific Technologies).

- *MAP : Materials and Packaging :*
Betrouwbaarheid van IC's; Fysico-chemische analyse voor materiaalkarakterizatie; Niet-vluchtige geheugen; Microsystemen; Verpakkings-technologie; Nieuwe materialen en componenten; Zonnecel productie-technologie.

- *VSDM : VLSI System and Design Methodology :*

Ontwerptechnologie met toepassingen in draadloze communicatie en hoge snelheidsmodems (breedband- en hoge snelheidscommunicatie); multimedia (kompressie).

Kollektieve centra⁴

In deze rubriek beperken wij ons tot drie sectoren, in afwachting van verdere presentaties in volgende nummers.

OCW (= Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw)

Inrichting erkend bij toepassing van de besluitwet van 30 januari 1947, opgericht bij Koninklijk Besluit van 5 mei 1952.

Het OCW staat ten dienste van het beroep. Doe er dus een beroep op!

Naast speur- en ontwikkelingswerk houdt het OCW zich bezig met specifieke dienstbetoon aan de vakkringen, met name aan :

- wegenbouwbedrijven;
- nationale, gewestelijke en plaatselijke overheden;
- producenten van materialen en materieel;
- controle- en certificatie-instellingen;
- onderwijs onder alle vormen en voor alle niveaus;
- adviesbureaus en ontwerpers;
- controle- en beproevingslaboratoria.

Het dienstbetoon heeft betrekking op het ontwerpen, aanleggen, beheren, onderhouden en exploiteren van wegen, vliegveldbanen, wegunstwerken en bijhorigheden van de weg, alsmede op bepaalde technische aspecten van het verkeer, de verkeersveiligheid en -mobiliteit.

Het dienstbetoon omvat onder meer:

- Verlenen van bijstand en technologisch advies :

Velen doen reeds geregeld een beroep op het OCW voor technische bijstand, informatie en advies (meer dan 800 dossiers per jaar). De helft van de

aanvragen hebben betrekking op de asfalt- en betonverhardingen op wegen, bruggen, parkeer- en opslagterreinen, parkeerdaken en vliegveldbanen en worden behandeld in het kader van de twee technologische adviesdiensten TAD-1 "asfalt" en TAD-2 "beton".

De andere helft van de aanvragen hebben voornamelijk betrekking op markeringen, grond, funderingen, drainage en waterafvoer, recycling en andere milieu-aspekten.

De technologische adviesdiensten (TAD) staan eveneens in voor de overdracht van nieuwe technologieën. Zij ontvangen hiervoor subsidies van de gewesten.

Behalve deze technische bijstand verleent het OCW aan wegenbouwbedrijven ook nog hulp op beheerskundig-organisatorisch vlak : nakalkulatie, verwijlintersten, kostenschaal voor aannemersmaterieel (CMK '93) en begeleiding bij het invoeren van kwaliteitszorgsystemen.

- Organiseren van beroepsopleiding :

Het OCW staat ten dienste van de vakwereld voor verschillende vormen van opleiding (kursussen, seminars, ronde-tafelbijeenkomsten), hetzij als initiatiefnemer, hetzij als medewerker aan initiatieven van beroepsverenigingen of besturen. De kursussen en opleidingsactiviteiten (op aanvraag of in eigen beheer) worden zowel ingericht in de laboratoria te Sterrebeek als op diverse plaatsen in het land. Sinds 1993 werden op die manier een duizend mensen bereikt, die zich met behulp van het OCW hebben kunnen vervolmaken. Het betrof voor de helft opleiding van ingenieurs en werkopzichters van opdrachtgevende besturen (gewestelijke en gemeentelijke openbare besturen, nutsmaatschappijen, genie van de Belgische Krijgsmacht, ...) en voor de helft opleiding voor bedrijfsleiders en

³ Kontaktpersoon :

Kristin Deneffe, IMEC vzw, Kapeldreef 75, 3001 Leuven, Tel. 016/28.14.08; fax 016/28.15.76, e-mail : deneffe@imec.be
http://www.imec.be

⁴ Kontaktpersoon :

G. Van Heystraeten, Directeur van het Departement Dienstbetoon en Promotie, Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw, Woluwedal 42, 1200 Brussel. Tel. 02/766.03.00; fax 02/767.17.80
e-mail : brrc@pophost.eunet.be

TIV

Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's

Als **innoverende KMO** wenst U: een goed produkt, een geschikte partner, een klare kijk op de nieuwste technologische ontwikkelingen, een passende strategie, de juiste informatiekkanalen, een snel resultaat

TIV: uw rechterhand voor een succesvolle innovatiestrategie

Tot uw beschikking staan:
een multidisciplinair team
jarenlange ervaring in het opsporen van de nieuwste produkten, processen of projekten
toegang tot databanken, instituten, federaties, ...
waar ook ter wereld
een flexibele, uitgeteste methodiek
technologie-monitoring
geleide workshop voor het initiëren van produktideeën

TIV biedt U een volledig gepersonaliseerd programma aan

startbespreking en formulering van uw interesseprofiel
wereldwijde prospectie en kontaktnamen
analyse van de respons
evaluatie van de voorstellen
rapportering van de resultaten
opvolging van de kontakten

**De Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw
werd opgericht door de vijf Vlaamse GOM's en
wordt door hen en de Vlaamse Executieve gesteund.**

Kontaktadressen:

GOM-West-Vlaanderen
Baron Ruzettelaan 33, 8310 Brugge-Assebroek
Tel. 050/35.81.31. - Fax 050/36.31.86

TIV
Bisschoffsheim 25, 1000 Brussel
Tel. 02/219.56.10 - Fax 02/219.82.27

werkleiders van ondernemingen bedrijvig in de wegebouw en in wegmarkeringen.

CORI (Coatings Research Institute)⁵

Het Coatings Research Institute (CORI) is een privé onderzoekscentrum gelegen te Limelette. Het werd in 1957 opgericht met als doel de wetenschappelijke en technologische ontwikkeling in de verfindustrie te stimuleren. De belangrijkste activiteiten van het CoRI zijn : onderzoek, technische bijstand, analyses en testen, opleiding, milieu en kwaliteitsbeheersing.

- Onderzoek :

De onderzoeksprojecten worden gekozen in samenspraak met de industrie met als doel de basiskennis van de eigenschappen van organische deklagen te vergroten, alsook om nieuwe technologieën op punt te stellen. De researchactiviteiten kunnen worden opgesplitst in kollektieve research, kontraktuele research en Europese programma's.

Een greep uit enkele onderzoeksprogramma's : ultrasoon dispergeren van pigmenten, plasma technologie voor industriële oppervlaktebehandeling, kleurnamaken zonder korrekties, herwaardering van afval van de verffabrikatie, restauratie van buitenmuren.

- Technische bijstand :

De technologische adviseerdienst helpt bij allerlei technische en technologische problemen. Ze is voornamelijk gericht naar kleine en middelgrote ondernemingen (verffabrikanten, grondstofleveranciers, applicatoren). Op vraag van algemene aannemers en industriële verfabrikateurs worden lastencohieren opgesteld voor grote schilderwerken, alsook opvolging van deze werken, zowel in België als in het buitenland. Tevens is CORI betrokken bij het opstellen van normen, specificaties, lastencohieren e.d.m. voor de openbare instanties en de privésector.

- Opleiding :

Het CORI organiseert jaarlijks opleidingsstages, in beide landstalen, die de nieuwe techniekers van onze industrie een basisvorming moeten verschaffen.

Kursussen en seminaries worden ook in de bedrijven zelf georganiseerd met de bedoeling hun eigen personeel bij te scholen en sommige van hun klanten te informeren.

- Problematiek van veiligheid en milieu :

Om de industrie beter te kunnen informeren over deze onderwerpen, neemt het CORI deel aan de werkzaamheden van de commissie "Environment and Industrial Safety" (EIS) op Europees vlak, en de commissie "Industriële Veiligheid en Milieu" (IVM) op Belgisch vlak.

Er werden tevens twee handboeken opgesteld met betrekking tot de applicatie van verven en vernissen, met als doel de bedrijven (waar men applicaties doet op metaal) te informeren aangaande de geschikte produkten en technologieën, alsook de verbeteringen die moeten aangebracht worden teneinde de schadelijke gevolgen voor het milieu te beperken.

- Kwaliteitsbeheersing :

Medewerkers van het CORI voeren begeleidingsopdrachten uit in ondernemingen voor het behalen van een certificaat overeenkomstig één van de ISO 9000 normen.

- Analyses en testen : Het CORI beschikt over heel wat moderne apparatuur om chemische en fysische proeven uit te voeren op vloeibare en aangebrachte produkten en op grondstoffen volgens internationale normen (ISO, ASTM, DIN, AFNOR, ...).

WTCM⁶

Het WTCM is een Wetenschappelijk en technisch centrum van de metaalverwerkende nijverheid. Het werd opgericht door FABRIMETAL, de branche-organisatie van de ondernemingen uit de metaal- en kunststofverwerkende-, machinebouw-, elektronische en elektrotechnische nijverheid met als doel de industrie bij de ontwikkeling van nieuwe produkten, technologieën en fabricageprocédés te helpen.

Vandaag bestaat het WTCM uit zeven afdelingen die de hoofdgebieden van de industriële activiteit in ons land bestrijken : gieterij, materiaaltechnologie, oppervlakteveredeling, machinebouw, metaalbouw, drukapparaten en industrieel beheer en automatisering. Hier gebeurt onderzoek in een heel ruime waaier van technologieën zoals ontwikkeling en realisatie van produkten, de assemblage van werkstukken, produktiebeheer, informatietechnologie, de realisatie en terugwinning van materialen enzovoort.

De activiteiten van het centrum kunnen als volgt gekatalogeerd worden :

- oriënterend onderzoek en technologieprospektie waarbij in samenwerking met grote binnen- en buitenlandse bedrijven en onderzoeksinstellingen naar nieuwe voor de industrie belangrijke technologieën wordt uitgekeken en geavanceerde produkten en produktieprocédés worden ontwikkeld.

- vertaal onderzoek en kollektieve ontwikkeling : waarbij het centrum op goedkope wijze onderzoek verricht voor een hele sektor of specifieke toepassingen voor verschillende bedrijven ontwikkelt.

- technologie-overdracht en dienstverlening.

- technologiediffusie en opleiding : langs studiedagen, lessenreeksen, publikaties en voordrachten. Hiervoor beschikt het centrum over multidisciplinaire teams (een honderdtal onderzoekers en technologische adviseurs), geavanceerde onderzoekslaboratoria en een netwerk voor nauwe samenwerking met Belgische en buitenlandse universiteiten en onderzoekscentra.

Om aan de specifieke en soms dringende behoeften van de bedrijven te beantwoorden, bieden de technologische dienstverleningscellen van het WTCM een hele waaier van gepersonaliseerde en gespecialiseerde diensten aan, ondermeer op het vlak van :

ontwerp van machines (CAD/CAM); machinebouw; produktietechnologieën (verspanend bewerken, numerieke besturing, ...); meettechnieken in de machinebouw; analyse van de organisatie, produktieplanning; documentenbeheer, ontwerp van gegevensbanken; toepassing, berekening, dimensionering; Design for Assembly, werkplaatsbeheer; industriële visiesystemen, projektbeheer; automatisering van werkplaatsen en robotica; metalen

⁵ Kontaktpersonen :

Robert Treckels - Sophie Vonckx, Coatings Research Institute, Avenue Pierre Holoffe, 1342 Limelette. Tel. 02/652.22.49 - 02/653.09.86; fax : 02/653.95.03

⁶ Kontaktpersoon :

Jos Pinte, WTCM - Afdeling Machinebouw, Campus Arenberg, Celestijnenlaan 300 C, 3001 Heverlee. tel. : 016/32.25.92; fax : 016/32.29.84
e-mail : Jos.Pinte@wtcm.kul.ac.be

structuren, verbindingen, stabiliteit; drukapparaten; lastechniek; gieterij en milieu; warmtebehandeling; oppervlakteveredeling; keramische dekklagen; fysische (reologische) en mechanische karakteriseringsproeven; materiaalkennis; lijmverbindingen; rapid prototyping; veiligheid; technologische audit; elektronica en EMC; materiaalkeuze en fabricageprocédés; duurzaamheidsstudies; opstellen van bestekken; ontwerp van stukken en uitrusting; metingen, tests en proeven; hulp bij de redactie van technische handleidingen en gebruiksaanwijzingen; ontwikkeling van gespecialiseerde software; recyclage.

Dank zij de financiële steun van de gewesten, kunnen de bedrijven die beroep doen op deze technologische dienstverlening, genieten van bijzonder voordelige prijzen. Vooral voor KMO's zijn deze interventies zeer interessant.

TIV⁷

De Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen (T.I.V.) is een gemeenschappelijke cel van de Vlaamse

GOM's, opgericht met het specifieke doel om individuele bedrijven bij te staan in hun innovatieproces.

De TIV doorloopt daarom samen met het bedrijf de verschillende fasen van het innovatietraject en heeft specifieke hulpprogramma's die modulair gestructureerd zijn in functie van de behoeften van de klant. Deze kunnen zijn :

- technologische audits: om de technologische mogelijkheden van het bedrijf te specificeren;

- workshops voor ideeëngeneratie: om nieuwe toepassingen te vinden, aansluitend bij de mogelijkheden van het bedrijf en de behoeften van de markt;

- technologie- en partnersearch: om technologische oplossingen (en de aanbieders) op te sporen (binnen- en buitenland) over de grenzen van de specifieke sectoren heen;

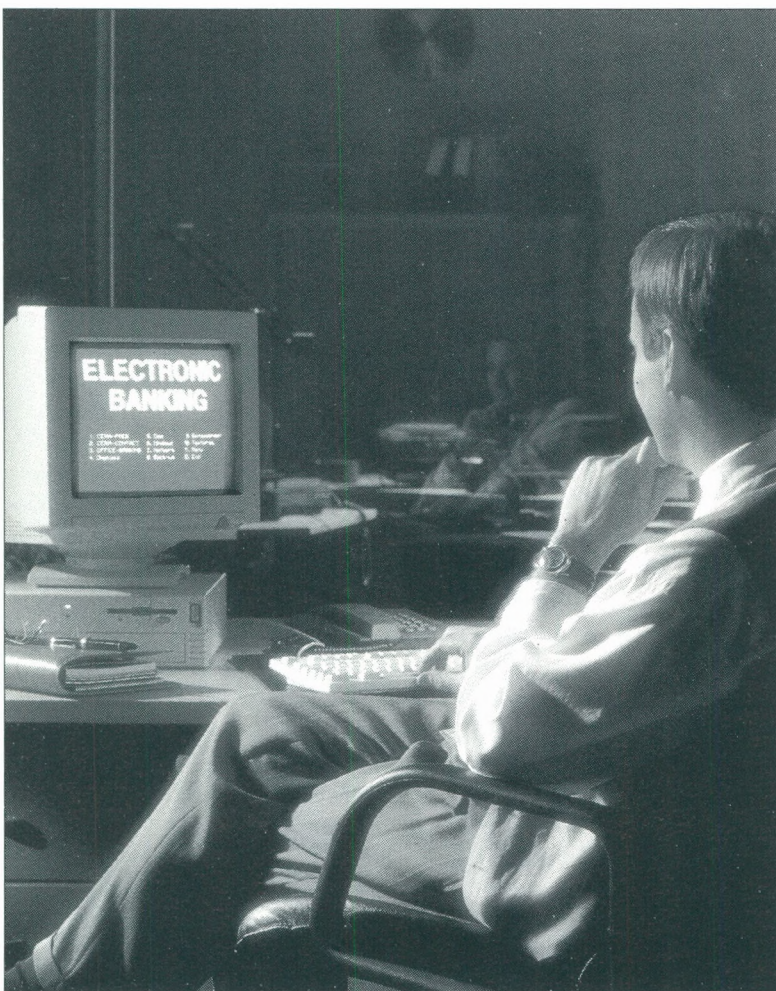
- implementatie-begeleiding : dit omvat alle aspecten van de integratie van nieuwe technieken in het bedrijf (overdracht van technologie, hulp bij opstellen van business plans, intellectuele eigendomsrechten, dossiers voor subsidie-aanvragen, enz...).

Om deze taken efficiënt te kunnen uitvoeren, houdt T.I.V. continu voeling met het technologie-aanbod en de nieuwe tendenzen. Bovendien ligt het werkterrein van de TIV op haar favoriete plaats, namelijk in de bedrijven zelf.

Samenwerking met bedrijven start steeds met een vrijblijvend bezoek aan het bedrijf, waarna een overeenkomst volgens offerte wordt opgemaakt. De tarieven voor begeleiding houden rekening met duur en complexiteit van de tussenkomst, evenals de draagkracht van het bedrijf zelf. Hiertoe wordt de T.I.V. ondersteund door de Vlaamse Regering.

⁷ Kontaktpersoon:

Alfons Kemps, Directeur, T.I.V.,
Bischoffsheimlaan 25, 1000 Brussel.
Tel. 02/219.56.10; fax 02/219.82.27
E-mail : internet:101340.3404@compuserve.com

8 uur 's avonds. Even de bankzaken regelen.

ELECTRONIC BANKING. Zo, de dag zit er weeral op. Met al de medewerkers naar huis ligt de zaak er rustig bij. Een geschikt moment om de betalingsadministratie af te handelen. Met de openingsuren van uw bankkantoor hoeft u immers geen rekening te houden. Want bij CERA Bank bankiert u wanneer u wilt : 24 u. op 24, vanachter ùw bureau, via ùw PC.

Met het softwarepakket CERA-PACK stelt u zelf uw betaal- en inningsopdrachten op. En u analyseert er ook de fluctuaties op uw rekeningen mee. CERA-PACK is onmisbaar bij efficiënt financieel beheer. Met CERA-CONTACT krijgt u bovendien real-time-informatie: het saldo van uw rekeningen, rentevoeten, risico-informatie, enzovoort.

Bankieren wanneer u wilt is dus slechts één voordeel van Electronic Banking. Het betalingsverkeer van uw bedrijf verloopt ook efficiënter, u neemt optimale financiële beslissingen en u beschikt altijd over de meest recente financiële informatie.

DE BANK DIE JE RUIMTE GEEFT.

TECHNOLOGIEBELEID VAN GROTE BEDRIJVEN

Barco's innovatiestrategie

ir. H. Van Damme

Gedelegeerd Bestuurder Barco Video en Communications

Dat Barco de technologie hoog in het vaandel draagt is bekend. Zowel in Vlaanderen als ver daarbuiten wordt de Barco groep erkend als een topbedrijf als het om nieuwe en unieke produkten gaat. Door hun technologische relevantie verleggen de Barco produkten permanent de grenzen van de haalbare functionaliteit.

Een dergelijk imago met de daaraan gekoppelde successen is niet op toeval gebaseerd maar het resultaat van een doordachte innovatiestrategie met bijhorend technologiebeleid.

De voedingsbodem voor deze blijvende vernieuwing is uiteraard het menselijk potentieel, geordend in een vernieuwingsvriendelijke structuur.

Barco telt meer dan 500 ingenieurs in onderzoek en ontwikkeling. Om deze mensen te oriënteren en te bege-

automatizatie: alles wat met het automatiseren van voornamelijk textielprocessen te maken heeft, en

grafische systemen: alles wat aan de professionele drukkerijwereld relateert.

Deze specializatiedomeinen zijn gekoppeld aan één of meerdere divisies, al dan niet in Europa gevestigd. Barco opereert mondiaal met ongeveer duizend medewerkers buiten België gespreid over meer dan dertig landen.

Essentieel bij dit alles blijft het feit dat elk van onze divisies/specializaties een eigen **laboratoriuminfrastructuur** heeft waar Barco's produkten en systemen worden ontwikkeld.

In deze labo's kent men zijn vak en wordt kort op de bal gespeeld met de marketing maar ook met de productieomgeving. Hierdoor kunnen snel

besteden aan nieuwe alternatieven binnen hun specializatiedomeinen.

Het is Barco's overtuiging dat de 'koorts' om snel nieuwe produkten te realiseren in zijn divisies dermate hoog is, dat de exploraties die het succes op langere termijn moeten garanderen niet permanent op het voorplan kunnen staan.

Om die toekomst steeds te garanderen, beschikt Barco dan ook over een 'centraal laboratorium'. Dit labo heeft als charter om precies datgene wat bij al het enthousiasme van de divisielabo's ondermaats kan worden, als het ware te compenseren. Dit labo, alhoewel organisatorisch onafhankelijk van de divisies, heeft uiteraard zeer nauwe banden met de engineeringdivisies. Niet enkel know how uitwisseling, maar ook uitwisseling van medewerkers zijn daar tastbare bewijzen van.

Het centraal laboratorium beschikt over een aantal specialisten die meer begaan zijn met de exploratie van nieuwe technologieën (die potentieel in de Barco produkten hun weg zouden kunnen vinden), dan met de produktontwikkeling als dusdanig. Op die wijze ontstaat een palet van technologische know how dat een voedingsbodem moet zijn voor toekomstige vernieuwingen.

Barco is ondertussen 'groot' geworden. Op ongeveer tien geografisch gescheiden zones wordt ondertussen aan R & D gedaan. Dit stelt het technologiebeleid voor een nieuwe uitdaging. Niettegenstaande de produkt- en systeemniches duidelijk komplementair zijn, komt het immers frekwent voor dat de onderliggende technologieën en potentiële methodologieën zeer gelijklopend zijn. Een zeer goede communicatie in het technologiedomein is noodzakelijk om dubbel werk te vermijden en diverse synergieën te realiseren.

De Barco groep wordt wereldwijd erkend als een topbedrijf als het om nieuwe en unieke produkten gaat. Een dergelijk imago is niet op toeval gebaseerd, maar het resultaat van een doordachte innovatiestrategie met bijhorend technologiebeleid.

leiden in de hedendaagse technologiechaos hanteert Barco, bij de afbakening van specializatiedomeinen, een vlakke **gedivisioneerde aanpak**.

Iedere divisie heeft binnen bepaalde krijtlijnen ruime vrijheidsgraden omtrent haar eigen innovatie- en produktstrategie.

De krijtlijnen worden wat betreft het technologiebeleid grotendeels gevormd door de vier pijlers waarin Barco actief is:

visualizatie: alles wat met beelden te maken heeft,

kommunikatie: alles wat met elektronische overdracht van beeld- en geluidssignalen verband houdt,

nieuwe produkten, met grotendeels eigen prioriteitenstelling, op de markt worden gebracht.

De slagkracht van onze laboratoria zou in de bruisende wereld van dagelijkse technologievernieuwing snel teloor gaan moest Barco geen draagvlak opbouwen dat borg staat voor een blijvende produktvernieuwing, gebaseerd op de meest actuele technologische mogelijkheden. Dit draagvlak wordt op diverse manieren uitgebouwd.

In de eerste plaats is iedere divisielabo begaan met zijn eigen toekomst. Dit betekent dat zij, naast de intense inspanningen rond nieuwe produkten en systemen, ook de nodige aandacht

Eén van de organisatievormen die Barco hiervoor hanteert zijn de zogenaamde 'technologieteams'. Ze bestaan uit kleine groepen R & D ingenieurs die uit de verschillende divisies werden geselecteerd en die met dezelfde technologie dagdagelijks worden gekonfronteerd in hun R & D werk. Zo hebben wij software specialisten, optica specialisten,... Tweemaandelijks worden voor deze technologieteams bijeenkomsten georganiseerd en wordt kennis uitgewisseld. Ook buiten deze meetings hebben deze technologiespecialisten frekwente contacten en wordt er vermeden dat op diverse plaatsen terzelfdertijd 'het warm water wordt uitgevonden'.

Barco staat inzake zijn technologiebeleid ook voor andere uitdagingen. **Vorming** is er één van. Het is bijna

overbodig om te stellen dat het curriculum van vandaag in onze universiteiten en hogescholen, over vijf jaar, voor een goed stuk niet meer aktueel zal zijn. Dit betekent evenzeer dat Barco's jonge ingenieurs over vijf jaar niet meer het volle technologiespektrum beheersen. Het ware onverantwoord om deze realiteit niet in te schatten. Kosten noch moeite worden dan ook gespaard voor permanente vorming. Niet enkel professionele - veelal internationale - vakseminaries en symposia maar ook diverse 'in-house' opleidingen zijn dagelijks aan de orde.

Tenslotte en niet in het minst is Barco in haar lange termijn technologiebeleid ook begaan met het ingenieurspotentieel. Het ingenieursberoep verliest zijn aantrekkingskracht... ook voor Barco is dit een

zorg. Naast het daadwerkelijk meedenken en uitwerken van scenario's om dit tij te keren, heeft Barco een eigen inbreng met de jaarlijkse prijzen voor ingenieurs. Deze prijzen moeten de aandacht van de jongere generatie voor technologie en innovatie terug opwekken, en er voor zorgen dat onze welstand nog generaties ver kan doorgaan...

TV studio Ka2 uitgerust met Barco monitoren

TECHNOLOGIEBELEID VAN GROTE BEDRIJVEN

Bekaert, technologiebeleid in een multinationale onderneming

G. Haemers

Algemeen Directeur B.U. R&D - Nieuwe Activiteiten, Bekaert

Inleiding

Elke onderneming heeft in haar strategie een drijvende kracht die bijvoorbeeld produktgericht (General Motors), marktgericht (Johnson & Johnson) of grondstoffengericht (Petrofina) kan zijn. De drijvende kracht van een aantal bedrijven kan ook technologie zijn zoals 3M, Sony, Barco.

Ook voor de Bekaert Groep is de drijvende kracht technologie.

Uitmundendheid in technologie veronderstelt een uitgebouwd R&D-beleid, een grote procesbeheersing en een sterke produktontwikkeling. Bovendien moet er konstant over gewaakt worden dat, in deze technologie gedreven onderneming, de technologie wordt gestuurd door wat de klant of de eindgebruiker wenst. Dit betekent dat een technologie gedreven bedrijf kritische technologie moet beheersen en optimaliseren, maar ook konstant nieuwe technologie, nog niet aanwezig in het bedrijf, moet opnemen in zijn produkten.

Het technologiebeleid moet dan ook worden uitgebouwd rond een aantal duidelijke steunpilaren :

- Wat is de stand van een bepaalde technologie : embryonaal, groeiend of reeds matuur.

- Welke positie neemt de kennis en kunde in deze technologie in ten opzichte van de concurrentie.

- In welke technologieën moet nu worden geïnvesteerd (gedesinvesteerd)

- Hoe snel kunnen we deze technologieën in al onze produkten en productie-eenheden overbrengen.

- Welke nieuwe produkten kunnen met deze technologieën op de markt worden gebracht.

Een technologie gedreven bedrijf moet dus voortdurend zijn technologische kennis verbreden, verdiepen,

met als doelstelling een concurrentieel voordeel te realiseren of anders gezegd, in zijn domein technologisch leiderschap nastreven.

De Bekaert Groep (omzet 60 miljard fr.) spendeert jaarlijks ongeveer 1,7 % van de omzet aan technologie: produkt proces ontwikkeling, fundamen-

ting, opwinden) die geoptimaliseerd moeten worden om technologisch leiderschap op te bouwen.

Van de ongeveer 35 basistechnologieën die voor het bedrijf belangrijk zijn wordt gevolgd in hoeverre :

- de technologie zijn natuurlijke grens bereikt heeft, met andere woor-

Uitmundendheid in technologie veronderstelt een uitgebouwd R&D-beleid, een grote procesbeheersing en een sterke produktontwikkeling.

teel onderzoek (lange termijn), feasibility studies, en machine ontwikkeling (engineering). Met dit bedrag (1.022 miljoen BEF) ligt de Bekaert Groep veruit voorop in de metaalverwerkende sector. De groep heeft 61 plants in 21 landen.

Technologie leiderschap bij de Bekaert Groep

Het technologie leiderschap binnen de Bekaert Groep is georganiseerd rond vier assen die alle optimaal moeten worden ingevuld om dit leiderschap te bestendigen.

Technologie leiderschap

= technologie op zich (situeringsplan)

x

= beleidsproces (technologie management)

x

= leerproces (implementatie)

x

= hefboomwerking (creativiteit - innovatie)

Technologie situeringsplan

De basis competenties van elke groep (bij Bekaert : vervorming van metaal, bedekken, ...) kunnen uit mekaar worden gerafeld tot een aantal gedetailleerde processen (bv. smering, opwar-

den of verder onderzoek in de technologie al of niet wezenlijk een bijdrage zal leveren tot een concurrentieel voordeel

- welke positie Bekaert heeft in deze technologie ten opzichte van de concurrentie

welke nieuwe technologie ons produkt betere eigenschappen kan opleveren, bv. laser-oppervlakte behandeling.

Uit deze assessment oefening blijkt duidelijker welke de uitdagingen zijn op lange en middellange termijn. Op deze manier kunnen de technologie inspanningen van de komende jaren worden uitgetekend.

Technologie beleidsplan

In een technologie gedreven onderneming bevindt de technologie zich op alle niveau's, in de plants, in de technische centra, deels bij klanten en leveranciers, in de R & D divisie, in engineering ...

Niet alle niveau's en geledingen kunnen technologie met dezelfde intensiteit beoefenen. Daarvoor moet een duidelijke verantwoordelijkheidsafbakening gerealiseerd worden, met andere woorden een structuur die in elke Business Unit en in de ganse groep elk

aspect van de bedrijfsvoering optimalizeert.

Aangezien de groep georganiseerd is in Business Units, die garant staan voor een nauwe samenwerking met de klant, is ook technologie georganiseerd rond plants (produktie eenheden), B.U. 's, en groepsverantwoordelijkheid (zie fig. 1).

Leerproces-implementatie

Technologie wordt konstant opgebouwd, zowel vanuit R & D, produktontwikkeling, klanten informatie, als vanuit ervaring.

De verspreiding van technologie en kennisoverdracht is gebaseerd op:

- produktgroepen waar die technologie belangrijk is;
- produkten die, door ervaring op plaats X, in een aantal plants beter en kompetitiever kunnen worden gemaakt;
- 'round tables' rond specifieke onderwerpen die door zoveel mogelijk betrokkenen worden gevolgd (bv. rond smering, ..);
- 'centres of excellence': plants/technical centres die in één of meerdere technologieën uitmunten.

Kreativiteit - innovatie

De vierde peiler van het technologiebeleid, namelijk creativiteit-innovatie wint meer en meer aan belang.

De industriële gemeenschap, en meer in het bijzonder de mature industrieën, hebben hun competitiviteit hersteld, behouden of verbeterd door af te slanken, te fuseren, en de produktiviteit te verhogen. Totale kwaliteitszorg is een noodzaak en heeft als doelstelling alles wat we doen beter en efficiënter uit te voeren.

De competitieve grenzen worden hierdoor konstant verschoven, het fundamenteel verleggen van de concurrentiegrenzen verloopt echter via de creativiteit van alle medewerkers. Deze creativiteit is echter waardeloos als ze niet wordt opgevangen in een duidelijk proces, met andere woorden, hoe kunnen we van al onze medewerkers de denkprocessen aftappen, analyseren, organiseren om op een innovatieve manier de toekomstige behoeften van onze klant te vervullen.

Het innovatieproces is 15 % inspiratie en 85 % inspanning en een aantal problemen moet hierbij specifiek worden aangepakt:

	R & D	Technische centra	Plant	Bekaert Engineering
Opdracht	Waarom	Toepassing Know how	Wat	Ontwerp
Termijn	Lang	Kort tot halflang	Kort	Kort - halflang - lang
Focus	Nieuw	Optimalizeren	CIM toepassen	Optimale prestatie

KSF (kritische sukses factors) = Multifunktionele teams

Fig. 1

- het juiste klimaat moet worden geschapen;
- de barrières om te innoveren gekend en verwijderd;
- het proces moet worden gepland;
- teams opgezet om de ideeën bronnen te ontwikkelen;
- het proces moet gestimuleerd en mensen gemotiveerd worden;
- de evaluatie op punt gesteld;
- konsekwent en systematisch omgaan met vernieuwing en de implementatie ervan;
- synchronizatie met de bestaande competenties.

Dit laatste aspect van technologiebeleid moet systematisch worden ingevoerd op een gestructureerde manier, doorheen de ganse groep.

Zoals onderzoek, is ook innovatie een kontinu herhaalbaar proces van bedrijfsvoering, en één van de belangrijkste pijlers van technologie gedreven bedrijven.

Elk technologiebeleid kan maar effectief zijn indien er, naast de interne werking ook een duidelijke externe werking ontstaat.

Geen enkel bedrijf vindt voldoende middelen (mensen, geld) om de explosie die technolgie kent te volgen of uit te testen.

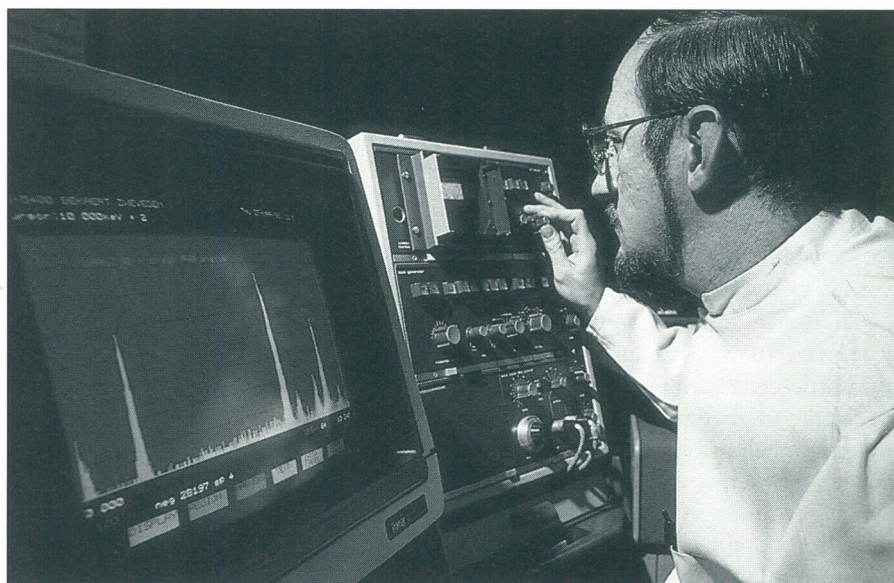
Men is dan ook verplicht een sterk netwerk uit te bouwen met

- niet concurrerende bedrijven gebaseerd op dezelfde kern-kompetenties.

- universiteiten, zowel in binnen- als in buitenland

- externe kontakten die instaan voor de technologiebewaking.

De combinatie van technologiebeleid, innovatie en scouting moet niet alleen leiden tot een produkt uitbouw maar tevens tot nieuwe markten, andere produkten, die gebaseerd zijn op kernkompetenties van het bedrijf.

Archief Bekaert

TECHNOLOGIEBELEID VAN GROTE BEDRIJVEN

Het technologiebeleid bij Picanol

Ph. Cornelissen
R & D Manager, Picanol

De innovatiestrategie van Picanol is gebaseerd op 3 pijlers: produktontwikkeling, technologie-onderzoek en verbetering van de productieprocessen.

Inleiding

De groep Picanol, met als hoofdactiviteit de bouw van weefmachines te Leper, realiseert met 1600 mensen een omzet van ruim tien miljard frank, bijna volledig gepuurd uit export naar niet minder dan 110 landen. Picanol verwezenlijkt nagenoeg 50% van zijn omzet in Azië, tegen 20% in Noord Amerika en 20% in Europa.

De weefmachinesector is geen stervende sector, maar een spits-technologische, toekomstgerichte sector. Hij heeft zijn plaats in de vierde industriële revolutie, die de revolutie van de kennis is. Met 'kennis' als basis zal Picanol machines moeten ontwikkelen niet alleen voor welbepaalde niches, maar vooral wereldwijd, met name voor de groeiende markten van Azië en Zuid-Amerika. De internationale concurrentie zal er immers tijdens de volgende decennia steeds anders uitzien. Azië en Oosteuropa worden hoofdrolspelers. In de relatie met Zuidoostazië is het een opgave om de cultuurverschillen te overbruggen. In Oosteuropa daarentegen vindt men een enorme voorraad aan goed opgeleide, cultureel gelijkaardige en goedkope werknemers.

Picanol heeft dus als opdracht 'globaal' te denken.

In eigen land wil Picanol de werkgelegenheid met hand en tand verdedigen door meer aandacht te besteden aan onderwijs en opleiding (het ontwikkelen van kennis), door onderzoek en ontwikkeling (kennis gebruiken), door voortdurend de processen te verbeteren en door meer te exporteren,

met name naar de groeiemarkten in Azië. Door de hoge druk op de prijzen, is Picanol verplicht met dezelfde mensen meer te doen. Om de werkgelegenheid te behouden, is een stabiele groei noodzakelijk.

Welke mensen heeft Picanol in dit kennistijdperk nodig? Kreatieve mensen die openstaan voor alles en bereid zijn voortdurend bij te leren. Technisch geschoolde mensen ook, ingenieurs en vakmensen. Het technisch onderwijs moet in dit verband gehaard worden. Het moet de eerste bewuste keuze worden van de jongeren. Onderwijs en industrie moeten samen bouwen aan een beter ondericht.

Innovatiestrategie van Picanol

Picanol besteedt jaarlijks 6% van zijn omzet aan onderzoek en ontwikkeling. Van de meer dan 100 werknemers die zich met onderzoek en ontwikkeling bezig houden, heeft meer dan 30% een hogere opleiding genoten.

De innovatiestrategie van Picanol is dan ook gesteund op drie pijlers:

- die produkten ontwikkelen waarvoor de klant interesse vertoont. Klantgerichtheid is dan ook een leidraad bij de keuze van de ontwikkelingsportefeuille en bij de ontwerp-cyclus zelf.

- die technologieën onderzoeken, gebruiken en ontwikkelen, die aan de produkten hoge prestaties kunnen bieden, bij het hoogste rendement en aan de beste kost.

- konstant de gebruikte methodes in vraag stellen, de efficiëntie van de pro-

cessen verbeteren, het ontwerp ondersteunen met 'state of the art' technieken en de productie voorzien van de modernste en meest geschikte middelen.

Laten we eerst even stilstaan bij *het produktbeleid*. Om het produktbeleid te sturen wordt gebruik gemaakt van alle mogelijke markt-informatie. Deze informatie wordt systematisch verzameld via verkopers, agenten of andere mensen die zich regelmatig bewegen in de markt, en dit uiteraard in de hele wereld. De zeer regelmatige klantencontacten van onze raadgevende technici zorgen eveneens voor een bron van noodzakelijke en nuttige informatie. Ook uit de commerciële suksessen of falingen wordt geleerd. Systematisch worden verloren orders, gewonnen orders en marktaandelen geanalyseerd en worden deze analyses gebruikt om het produktaanbod te evalueren, zwaktes en sterktes aan te geven en de nodige projekten te starten om het produkt beter te laten aansluiten aan de behoeftes van de markt.

Uiteraard proberen we ook onze produkten te vergelijken met die van de concurrenten. Op beurzen kan hun produktaanbod worden ingeschat. Proeven, die potentiële klanten uitvoeren om concurrentiële weefmachines tegenover elkaar te testen, geven een goed idee van de prestaties van de Picanol-machines, tegenover deze van de competitie. Op iets langere termijn kunnen ook de octrooien die concurrenten nemen een idee geven over die zaken die zij momenteel aan het ontwikkelen zijn en dus binnenkort op de markt zullen brengen.

Het voorgaande heeft vooral betrekking op de functionaliteit die de produkten moeten bieden aan de klanten, om hen te helpen hun productieprocessen zo rendabel mogelijk te maken.

Een ander aspect van de produktontwikkeling heeft betrekking op de *technologie* die gebruikt wordt om die functies te realiseren.

Picanol is altijd een baanbreker geweest in de integratie van de elektronica met de mechanische weeffuncties. Picanol was destijds de eerste om een elektronisch gestuurde machine te verkopen en om een microprocessor gestuurde machine op de markt te brengen. Ook vandaag nog blijft de firma een voorloper in de toepassing van de mechatronica. Meer en meer functies, die vroeger op mechanische wijze werden gerealiseerd, worden nu vervangen door elektrisch aangedreven systemen die niettegenstaande hun betrouwbaarheid, efficiëntie en intelligentie voor een aanvaardbare kostprijs moeten worden ingebouwd. Deze systemen bieden bovendien de mogelijkheid de mechanische samenbouw van de machine te vereenvoudigen, en dus ook de performantie en de efficiëntie te verhogen. Het resultaat is een machine die, voor een gelijkaardige kost, de klant een beduidend hoger gebruiksgemak en performantie biedt.

Om deze mechanische prestaties ook in de weverij te kunnen realiseren, moet de machine ook op weeftechnisch vlak korrekt gekoncipieerd zijn. Picanol heeft de afgelopen jaren dan ook een zware inspanning geleverd om ook hier de nodige know how in huis te halen. Niet alleen met het eigen onderzoeksteam, maar ook via samenwerkingsverbanden met de belangrijkste textielinstituten in binnen- en buitenland en met een aantal key-leveranciers is Picanol er in geslaagd, deze textielkennis in huis te halen, en te implementeren in de machines. Een Picanol-machine heeft dan ook op dit aspect de reputatie opgebouwd tot de beste van de wereld te behoren. Op de laatste beurzen heeft Picanol overigens bewezen, de moeilijkste weefsels te kunnen produceren aan de hoogste snelheid en met met een onberispelijke kwaliteit.

Om dit alles te realiseren, met een beperkte groep mensen, aan een steeds hoger tempo (snel produkten op de markt brengen blijft noodzakelijk om een concurrentieel voordeel te behouden) en volgens de strengste kwaliteitsnormen, moeten *de juiste methodes* gebruikt en de beste middelen worden aangewend.

Eenzijds verplichten de kwaliteitseisen (Picanol beschikt reeds, als eer-

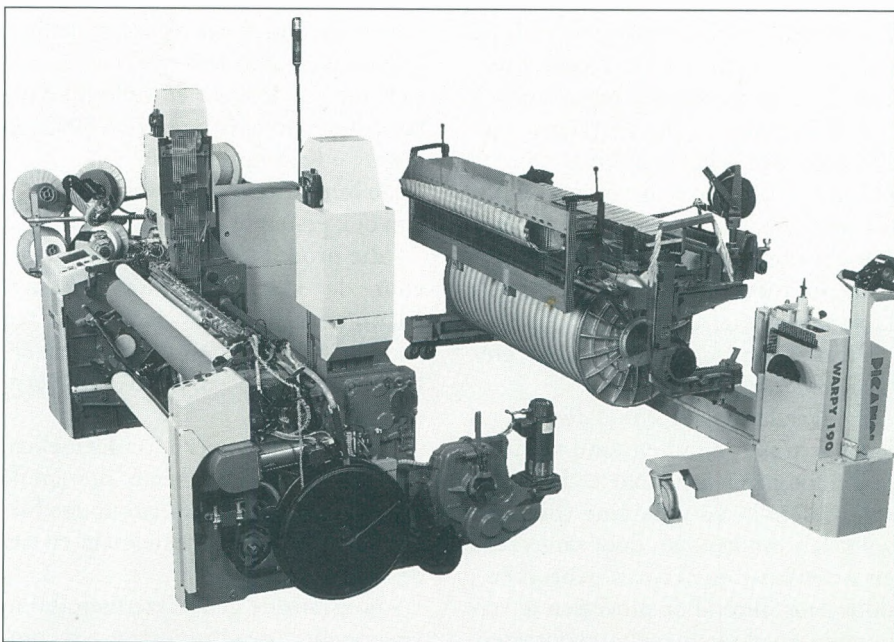
ste weefmachinebouwer, sinds 1993 over een ISO 9001 certificaat) tot het strikt volgen van een aantal procedures, anderzijds dwingt de markt tot het steeds sneller ontwikkelen van een steeds breder produktenpallet. Om deze, op het eerste gezicht, tegenstrijdige eisen te kunnen verzoenen, is Picanol dan ook verplicht konstant de werking in vraag te stellen, overbodige handelingen te elimineren en bestaande procedures te verbeteren. Dit is natuurlijk niet alleen in de R&D omgeving noodzakelijk maar ook in het ganse bedrijf.

Picanol ondersteunt deze werkwijze dan ook met de nodige middelen. Een bedrijfsoverkoepelend produktbeheersinstrument zorgt ervoor dat ontwerp, produktie, verkoop en zelfs de wisselstukkenafdeling over de volledige en korrekte informatie beschikt.

Ook het ontwerp zelf wordt op passende wijze ondersteund. Sinds jaren reeds gebeurt het ontwerp met 3-dimensionale CAD. Allerhande simulatie technieken helpen de ingenieurs om hun ontwerpen zo vroeg mogelijk te optimaliseren, en via meet- en test-systemen kunnen de prototypes op hun laatste foutjes worden gecontroleerd. De integratie met CAM ('design for production') zorgt voor grote besparingen in ontwikkelingstijd en in kostprijs. De nieuwe informatica-technologieën, samen met begrippen als 'Concurrent Engineering', 'Teamwerk' en 'Target Costing' moeten Picanol ondersteunen om de toekomst veilig te stellen.

Alle gebruikte middelen, dus niet alleen voor ontwerp, maar ook voor produktie en in de informatietechnologie, worden voortdurend in vraag gesteld. Konstant wordt er gezocht naar systemen die de efficiëntie van het bedrijf kunnen verhogen.

Tot slot is Picanol zich bewust dat de belangrijkste middelen waarover het bedrijf beschikt, de medewerkers zijn. Door een gepaste opleiding, een zo diep mogelijke verdeling van verantwoordelijkheden, een soepele communicatie, een goede organisatie en een motiverend salaris zijn we ervan overtuigd dat de medewerkers tevreden en gemotiveerd zijn om, met Picanol, de concurrentie, ook op lange termijn, het hoofd te bieden.

Archief Picanol

TECHNOLOGISCH ONDERZOEK AAN DE HOGESCHOLEN VAN WEST-VLAANDEREN

Technologisch en Wetenschappelijk onderzoek aan de Provinciale Industriële Hogeschool

L. De Geyter

Departementshoofd Provinciale Industriële Hogeschool
Vlaamse Autonome Hogeschool West-Vlaanderen

Inleiding

De PIH (Provinciale Industriële Hogeschool) is sinds de fusie van 1995 een departement van de VAH (Vlaamse Autonome Hogeschool).

Het onderzoek 'de jure' aan de PIH

De wethouder heeft in het dekreet betreffende de hogescholen een 5-ledige opdracht voor het academisch personeel voorzien. Naast onderwijs, begeleiding en organisatie zijn er de sub-

IWT (Vlaams Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk en Technologisch onderzoek). Nu komt daar verandering in. De minister-president van de Vlaamse Regering, de heer L. Van den Brande, heeft in oktober 1995 in zijn beleidsvisie het licht op groen gezet voor het toegepast onderzoek aan de hogescholen. Dit leidde tot het oprichten van een Onderzoeksfonds, beheerd door het IWT, om onderzoek ten behoeve van het bedrijfsleven en vooral KMO's te ondersteunen in de schoot van de Industrië-

keringspunten. Vooraleer even te grasduinen in haar maatschappelijk en wetenschappelijk activiteitsveld van het afgelopen academiejaar, is het interessant even op de instelling zelf in te zoomen.

De Provinciale Industriële Hogeschool zoals de naam laat vermoeden, leidt industrieel ingenieurs op in een volledig programma bestaande uit twee polyvalente kandidatuursjaren en twee licenties met afstudeerrichtingen: elektriciteit, elektronica, chemie, biochemie, milieukunde en industrieel ontwerpen. De laatste twee zijn trouwens uniek in Vlaanderen. Dank zij de provincie bezit zij een goede gebouwen- en labo-infrastructuur en is net zoals de KULAK door haar kleinschaligheid een studentgerichte instelling.

Het wetenschapsbeleid van de PIH

Wetenschapsinformatie

- De PIH neemt in oktober 1996 opnieuw deel aan de Vlaamse wetenschapsweek. Zij beoogt daarmee wetenschap en technologie op een populaire manier dichterbij jonge mensen te brengen met deze keer volgende topics: digitale beeldverwerking, automatisatie in de elektriciteit, een zoektocht naar proteïnen via elektroforese, hedendaagse toepassingen van chromatografische scheidingstechnieken, experimenten met organische stoffen, milieuverstoringen in stedelijke gebieden, de wondere wereld van de fysica, evolutie en optimalisatie van de fietsverlichting, inleiding tot computergraphics.

- Sinds jaren onderhoudt de PIH nauwe contacten met het Post-Universitair Centrum West-Vlaanderen

Het feit dat hogescholen in het algemeen een lagere drempel hebben naar KMO's toe, bovendien goed gespreid zijn in Vlaanderen en ingebed in het sociaal-ekonomisch weefsel van subregio's, is een ideale uitgangspositie om een goed technologisch-wetenschappelijk samenwerkingsverband uit te bouwen.

taken maatschappelijke dienstverlening en wetenschappelijk onderzoek.

Op die manier werd nu ook de wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening bij de hogescholen geïnstitutionaliseerd en dit naar analogie met de universiteiten.

Bij de hogescholen ligt het aksent voornamelijk op het toegepast technologisch karakter, bij de universiteiten op het fundamenteel wetenschappelijk en dus perfect complementair.

Tot voor kort bestonden er geen mechanismen om op structurele wijze hogeschoolonderzoek te financieren. De meeste hogescholen hadden in het verleden nauwelijks of geen toegang tot het NFWO (Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek) of het

le Hogescholen. Voor 1996 bedraagt die steun 100 miljoen BEF.

Het feit dat hogescholen over het algemeen een lagere drempel hebben naar KMO's toe, bovendien goed gespreid zijn in Vlaanderen en ingebed in het sociaal-ekonomisch weefsel van subregio's is een ideale uitgangspositie om een goed technologisch-wetenschappelijk samenwerkingsverband uit te bouwen.

Het onderzoek de facto aan de PIH

De PIH heeft niet gewacht op een dekreterale formulering om haar onderzoeksactiviteiten te ontplooiën. Zij is er sinds lang mee bezig en heeft dienaangaande heelwat ervaring en veran-

KULAK. Afgelopen academiejaar werden in samenwerking met het PUC volgende cursussen georganiseerd :

- Bodemsanering
 - Mobiele communicatie
 - Kosten van afvalwaterzuivering
 - Rationeel energiebeheer door piekvermogenbewaking
 - Object Oriëntatie : modelleren en programmeren in C++
- Verder levert de PIH een drietal docenten, hoogleraren als studiebegeleider voor Open Universiteit campus KULAK in het vakgebied technische wetenschappen.

- Tevens is de PIH actieve partner in het EuroStudie-Centrum voor afstandsonderwijs West-Vlaanderen. Het centrum biedt cursussen aan van de Open Universiteit en van het StOHO, die afzonderlijk en in diplomalijnen kunnen worden bestudeerd. De PIH gaf dit jaar haar medewerking voor de cursus Milieumanagement in bedrijven.

- In samenwerking met het Eekhoutcentrum werden dit jaar reeds twee studienamiddagen voor leraars secundair onderwijs georganiseerd met als titel : Rendementsbepaling van de

fietsdynamo en Meten van niet-sinusoïdale grootheden. In het najaar staat 'Inrichting, beheer en veiligheid van een lab chemie' op het programma.

- Voor de vijfde maal nam de PIH deel aan Flanders Technology International. Op de stand werd een bodemsaneringstechniek gedemonstreerd.

Verankering in het techno-ekonomisch weefsel via streekplatformen

Altijd heeft de PIH groot belang gehecht aan streekinitiatieven die technologie- en innovatiediffusie centraal plaatsen. De betrokkenheid van de PIH uit zich vooral in die sectoren waar zij als interface van technologie-kennis kan fungeren. Hieronder worden enkele relevante regionale samenwerkingsverbanden opgenoemd waarin de PIH participeert.

- Jaren terug lag de PIH mede aan de basis van de oprichting Open Net, een regionaal samenwerkingsverband voor telecommunicatie en informatietechnologie. Tot op heden is en blijft zij actief betrokken in de werking van de diverse stuurgroepen.

- De PIH is vertegenwoordigd in de Adviesraad Innovatie van Charter 99.

- Een PIH-docent zetelt namens de PIH in het directiecomitee van de Stichting Dirk Frimaut.

Projecten met bedrijven en overheidsinstellingen

De meest concrete en directe samenwerking met de bedrijfswereld gebeurt in het kader van stages en eindwerken van studenten. Het is opvallend dat meer dan 75% procent van de studenten opteert voor een eindwerk in het bedrijf. Zonder veel administratie wordt een idee via projectmatige aanpak tijdens stage en eindwerk een realiteit. De beschikbaarheid van hoog technologische apparatuur in de labs van de hogeschool en de know how van het academisch personeel samen met de gerichtheid en de marktduiding van het bedrijf zorgen voor een ideale kruisbestuiving. Voor het bedrijf, de student en de hogeschool is dit een goede formule. Zo kunnen haalbaarheidsstudies en gefaseerde innovaties voor KMO's en bedrijven uitgevoerd worden. De begeleiding van

Het nieuwe gebouwencomplex van de PIH te Kortrijk

de student gebeurt in dit geval door een promotor in het bedrijf en een copromotor van de PIH. Voor het academiejaar 95-96 werd in die kontekst met een vijftigtal verschillende bedrijven en instellingen samengewerkt, waarvan sommige meer dan één project met de PIH hadden lopen. Voornamelijk KMO's, enkele grote bedrijven, provinciale instellingen, ziekenhuizen en de universitaire wereld zijn onze partners. Ook wordt al eens over de grens gekeken en samenwerking met de regio Nord/Pas de Calais is geen ijdel woord meer.

- Naast hogervermelde projecten mogen de individuele prestaties van het academisch personeel van de PIH niet worden vergeten bij de uitvoering van heel wat onderzoeksresultaten, analyses en metingen ten behoeve van de industrie.

- Samenwerkingsakkoorden met een meer officieel karakter behoren ook tot het repertorium van de PIH. Enkele van deze gestart in het academiejaar 95-96 passeren de revue.

- Samenwerkingsakkoord tussen de PIH Kortrijk, OVAM, Belgian Shell en CSE inzake de bemonstering en de saneringstechniek in het kader van het saneringsproject Sint-Michiels Brugge en het kaderen van dit project in de opleiding industrieel ingenieur milieukunde.

- Samenwerkingsakkoord tussen de PIH Kortrijk en het Provinciebestuur West-Vlaanderen inzake het project Duurzame Energie. Dit project beoogt de realisatie van een

geïntegreerde zonnecollector, fotovoltaïsche elementen en een educatief programma, gericht naar het secundair technisch onderwijs. Deze prioritaire samenwerking met de provincie laat duidelijk uitschijnen dat de PIH haar roots niet loslaat.

- Samenwerkingsakkoord tussen de PIH Kortrijk, Gaselwest/Electrabel en het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap inzake warmtekracht-koppeling in het kader van het REG-beleid. Dit WKK-pilootproject heeft tot doel de introductie van WKK in Vlaanderen te stimuleren, actief mee te werken aan de uitbouw van een energetisch, ekologisch en economisch verantwoorde energievoorziening, trendsetter te zijn in de opleiding van technische kaderleden.

- Naar aanleiding van de drempelverlagende maatregelen die het IWT naar KMO's genomen heeft, heeft de PIH onlangs enkele KMO's gestimuleerd om een KMO-haalbaarheidsstudie en/of een KMO-innovatieproject bij het IWT in te dienen. De PIH wil op deze wijze in haar verschillende onderzoeksdomeinen als partner met de betrokken KMO van start gaan om met haar industrieel onderzoek de verdere ontwikkeling van produkt- en procesinnovatie te kunnen ondersteunen.

Europese engagementen

De Hogeschool West-Vlaanderen en in het bijzonder de PIH wil zich op het

vlak van internationalisering profileren door bestaande initiatieven te bevestigen, maar ook door nieuwe engagementen aan te gaan die ze door het Institutioneel Kontrakt en andere erkende Europese initiatieven, zoals Leonardo, Socrates en Erasmus wil laten officializeren.

De hogeschool wil de Europese dimensie vooral aan bod laten komen door studenten-uitwisseling, een beperkte docentmobilititeit en deelname aan enkele intensieve programma's. Als straks het Socratesproject aanvaard wordt, zal de PIH volgend academiejaar een eerste studenten-docenten uitwisseling met de Hogeschool Amsterdam kunnen noteren. Contacten met andere Europese hogescholen en universiteiten zijn in wording. Over enkele jaren wil de PIH tot een netwerk van divers gespreide Europese partners behoren.

De meerwaarde die dergelijke samenwerkingsactiviteiten met zich meebrengt zal op termijn ongetwijfeld ook leiden tot engagementen met de bedrijfswereld van de betrokken instelling. De PIH is vastbesloten ook deze weg oordeelkundig en selectief te bewandelen.

Deze tekst is een summier distillaat uit de inventaris van de wetenschappelijke activiteiten van de PIH, academiejaar 1995-1996. Het geeft de lezer inzicht in de bijdrage van de PIH tot het innovatiebeleid in West-Vlaanderen.

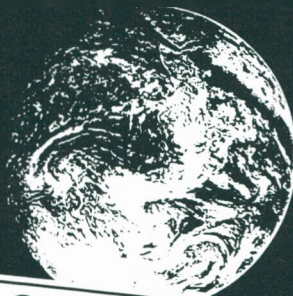
ZEEBRUGGE : THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47 (internationaal /3250.547.647)

TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

**AN OFFICE WITH A
WORLDWIDE VIEW!**

TECHNOLOGISCH ONDERZOEK AAN DE HOGESCHOLEN VAN WEST-VLAANDEREN

Technologisch onderzoek aan het departement Industriële Wetenschappen en Technologie van de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende

E. Degroote

Departementshoofd IW & T, Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende

Het dekreet van 13 juli 1994, betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, heeft het aantal hogescholen in Vlaanderen herleid tot 29 en in onze provincie West-Vlaanderen tot drie: de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende, de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen en de Vlaamse Autonome Hogeschool West-Vlaanderen.

De Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende (KHBO) verstrekt haar hogeschoolonderwijs via vier departementen: gezondheidszorg, handelswetenschappen en bedrijfskunde, industriële wetenschappen en technologie en lerarenopleiding. Het departement Industriële Wetenschappen en Technologie (IW & T) leidt enerzijds industrieel ingenieurs op in bouwkunde en landmeten, in chemie en biochemie, in elektriciteit en elektronica en in elektromechanica. Anderzijds staat het departement IW & T in voor de opleiding van gegradueerden in chemie, elektronica en elektromechanica met opties bedrijfsmechanisatie en meet- en regeltechniek en sedert '95-'96 luchtvaart.

Het dekreet van 13 juli 1994 geeft de hogescholen, naast het verstrekken van hogeschoolonderwijs (basisopleidingen, voortgezette opleidingen en posthogeschoolvorming) twee andere opdrachten mee, namelijk het uitvoeren van projectmatig wetenschappelijk onderzoek en het verlenen van maatschappelijke diensten in het kader van een samenwerking met binnenlandse of buitenlandse hogescholen, universiteiten of derden. Deze laatste opdrachten worden nader geregeld in het dekreet van 22 februari 1995, betreffende de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverle-

ning door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en hogescholen met andere rechtspersonen. Niet onbelangrijk hierbij is dat dit laatste dekreet het dekreet van 23 februari 1994 opheft, dat enkel van toepassing

Oostende. Het *'zich ten dienste stellen van iedereen die in het kader van industriële toepassingen onderzoeken wenst te verrichten of opdrachten uit te werken die het contact school-industrie meer daadwerkelijk maken'* heeft verschillende vormen aangenomen. En-

Het dekreet van 13 juli 1994 geeft de hogescholen, naast het verstrekken van hogeschoolonderwijs twee andere opdrachten mee, namelijk het uitvoeren van projectmatig wetenschappelijk onderzoek en het verlenen van maatschappelijke diensten in het kader van een samenwerking met binnenlandse of buitenlandse hogescholen, universiteiten of derden.

was op de universiteiten. Onder de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening verstaat de dekreetafkondiger *alle prestaties ten behoeve van derden, tegen vergoeding geleverd door diensten van een universiteit of een hogeschool of hieraan verbonden personen in uitoefening van hun opdracht aan de universiteit of hogeschool en die voortvloeien uit aan de universiteit of hogeschool aanwezige kennis, resultaten van wetenschappelijk of projectmatig wetenschappelijk onderzoek of technologie.*

Het departement IW & T (voorheen Katholieke Industriële Hogeschool West-Vlaanderen en Hoger Technisch Instituut Oostende) heeft echter niet gewacht op deze dekreten om aan wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening te doen, maar heeft hierin reeds een jarenlange traditie verworven. Een traditie die op 25 mei 1982 gestructureerd werd door de oprichting van een vzw Technologisch Centrum met zetel Zeedijk 101, 8400

kele hiervan zijn: kontraktonderzoek, dienstverlenende activiteiten zoals analyses, testen en proeven, consulting door personeelsleden, onderzoek uitgevoerd in het kader van eindwerken en doctoraatsproefschriften, permanente vorming via het organiseren van studiedagen, seminars en intensieve cursussen, posthogeschoolvorming, voortgezette opleidingen, kontraktonderwijs, eventueel via derden (VION, CKZ,...).

Deze actieve confrontatie met de industriële realiteit heeft veelal de kwaliteit en de aktualiteit van de aangeboden opleidingen en infrastructuur verbeterd.

De aard of het onderwerp van de opdrachten situeert zich voornamelijk in de vier domeinen van de opleidingen: bouwkunde, chemie en materiaal-kunde, elektromechanica en elektriciteit-elektronica.

Voor de afdeling *bouwkunde* vermelden we:

- proeven op constructie elementen en bouwmaterialen: het laboratorium beschikt over een tweedimensionale voorgespannen onvervormbare betonnen proefvloer en diverse proefportieken. Naast de klassieke technologische proeven behoren buig- en bezwijkproeven op sandwichpanelen, golfplaten, ramen, deuren, enzomeer tot de mogelijkheden;

- tdr-metingen in verband met de integriteit van betonnen paalfunderingen;

- grondonderzoek met ministeriële erkenning;

- ook op landmeetkundig gebied zijn er heel wat mogelijkheden:

- ontwikkeling van tal van computerprogramma's voor de bouwwereld (stabiliteit van diverse brugtypes, vaken raamwerken, platen, damplanken, gelamelleerde houten driescharnierspanten, doorgaande liggers en liggers op elastische bodem, centrale verwarming, grondmechanica...);

- onderzoek op het gebied van betontechnologie;

- deskundigheid op het gebied van restauratie, renovatie en recyclagemogelijkheden van beton- en metselwerkpuin.

Voor de afdeling *chemie-biochemie* vermelden we:

- bepaling van mineralen, metalen en andere organische elementen in planten, bodemmonsters, meststoffen, lucht, water, levensmiddelen, slib,... door middel van ICP, AASpectro-foto-

metrie, polarografie, ionenchromatografie, macro-N en UV-VIS;

- analyse van sproeistoffen voor land- en tuinbouw;

- analyse van voedingsmiddelen;
- analyse van plantaardige vetten en oliën;

- analyse van detergents;

- analyse van lijmen;

- bepalen van technologische eigenschappen van kunststoffen;

- erosie- en corrosieonderzoek;

- bepalen van fysico-chemische konstanten en calorische waarden van smeeroliën, brandstoffen en gassen;

- microbiologische kwaliteitscontrole bij de productie van voedingsmiddelen;

- microbiologische analyse van water, bodemmonsters, substraten, lucht en levensmiddelen;

Voor de afdeling *elektromechanica* vermelden we:

- technologische proeven: trek-, buig-, druk-, kerfslagproeven en dergelijke;

- trillingsonderzoek: opsporen, ontleden en onderdrukken van trillingen in machines;

- akoestisch onderzoek en geluidsmetingen;

- studie van verbrandingsmotoren, koelmachines, pompen en ventilatoren;

- studie van de warmtetransmissie doorheen samengestelde wanden;

- ontwikkeling van software: economische verspaningsvoorwaarden,

warmteverliezen in gebouwen, kinematische systemen, optimalizatie bij het versnijden van platen en bijhorende gegevenstransfer naar andere bedrijfsdiensten, beeldherkenning enzomeer;

- sterkteberekeningen met eindige elementenmethode;

- CAD: tandwielen, industriële koel- en vriescellen, veranda's, ...;

- CAM: inventarisatie en beheer van materialen, werkstukken, leveranciers- en produktgamma's;

Voor de afdeling *elektriciteit-elektronica* vermelden we:

- automatizering van technische handelingen via PC, PLC en software: automatizering betoncentrale, geautomatiseerd antennemeetsysteem;

- evaluatie van DC- en AC-motoren

- testen van elektrische aandrijfsystemen;

- elektrisch energiebeheer;

- digitale verwerking van signalen voor filteren en coderen;

- digitale beeldverwerking van stationair monochrome beelden en van bewegende kleurenbeelden;

- ontwikkelingen met krachtige CAD-tools;

- ontwerp en ontwikkeling van real-time signalprocessing systemen;

- VLSI-design en -testing;

- processing van ontwerpen via IMEC-Leuven en de MPC-runs van Europractice;

- EMC-metingen en onderzoek in afgeschermden ruimten (kooien van

KHBO Campus KIHVV-HTI, Oostende

Faraday) met verstrekken van bijhorend advies aan de ontwerper: dit omvat zowel het opsporen van uitgestraalde storingen (EMI) als het bepalen van de gevoeligheid van schakelingen voor storingen (EMS) en elektrostatische ontladingen (ESD);

- onderzoek en prototype-ontwerp van elektrische en elektronische schakelingen: TEM-t en H-t meetcellen, besturingsconsole taalklas;

- meten met behulp van sensoren en transducers;

- adviesverlening in verband met medische elektronica en avionica;

- ondersteuning met betrekking tot optische of opto-elektronische systemen;

- microgolftesten;

- ontwerpen van meetsoftware;

De internationale relaties die onze hogeschool heeft uitgebouwd via de Europese programma's (Comett-Leonardo, Erasmus-Socrates, Tempus, Esprit, Copernicus, Jessi,...) laten ons toe de evolutie in bepaalde speerpunttechnieken op de voet te volgen en dit zowel in de laboratoria van hogescholen en universiteiten als van bedrijven. Inspelend op de vraag van de industrie organiseert het Departement Industriële Wetenschappen en Technologie van de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende voortgezette opleidingen die leiden tot een geakkrediteerde, dit wil zeggen een door een universiteit erkende, master of science-grad. Het betreft: Msc in elektronisch systeem ontwerp, geakkrediteerd door Leeds Metropolitan University en Msc in EMC, geakkrediteerd door de University of York. Beide opleidingspakketten voorzien eveneens in het maken van een eindwerk, waardoor ook deze master-studenten actief deelnemen aan het toegepaste onderzoek.

Tijdens het academiejaar 1995-1996 maakten 230 studenten van het departement IW & T een eindwerk, gesuggereerd door grote en voornamelijk door kleine en middelgrote ondernemingen en begeleid door een hogeschoolpromotor en een mentor. De aard van het eindwerk varieert van laboratoriumwerk, berekeningen tot ontwerpen, optimaliseren, ontwikkelen van prototypes, ontwerpen van software,... De eindwerken kunnen ook kaderen in een specifiek onderzoeksdomein van de hogeschool, van een universiteit of van een bedrijf. Een lijst van de gerealiseerde eindwerken

en een abstract zijn ter beschikking in de hogeschool.

Thans verschijnen er nieuwe mogelijkheden aan de horizon:

- bilaterale samenwerkingsakkoorden met enkele prioritaire landen in Centraal- en Oost-Europa (ondermeer de Tsjechische Republiek en de Slovaakse Republiek) waardoor buitenlandse onderzoekers in onze laboratoria kunnen meewerken;

- het clusterbeleid, waarbij bedrijven gezamenlijk een instelling oprichten voor onderzoek, ontwikkeling en technologische adviesverlening. Goedgekeurde clusters zijn: textielmachinbouw, staalplaatverwerking en kunststofverwerking;

- IWT-projecten: het Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk-Technologisch onderzoek in de industrie zal een specifiek fonds (100 miljoen BEF voor 1996) beheren om onderzoek, ten behoeve van het bedrijfsleven en vooral de KMO's, te ondersteunen in de hogescholen en vooral in de industriële hogescholen (departementen IW & T - 2 cycli);

- onderzoeksprogramma's van de Europese Unie: het Vierde Kaderprogramma waarin specifieke nadruk wordt gelegd op de mogelijkheid tot deelname aan de onderzoeksprogramma's door KMO's. Deze programma's zijn gebaseerd op samenwerking tussen ondernemingen, onderzoekscentra, hogescholen en universiteiten in de volgende domeinen: informatie en communicatietechnologie, industriële technologie, milieu, biowetenschappen, energie, transport en socio-ekonomisch onderzoek;

- deelname in spin-off bedrijven door de rechtstreekse inbreng, van de hogeschool of universiteit in die spin-off bedrijven als vennoot, van immateriële activa of van immateriële activa en financiële middelen;

- dienstverlening aan research- en incubatiecentra;

- samenwerkingsakkoorden tussen één of meer hogescholen, universiteiten of derden inzake projektmatig wetenschappelijk onderzoek, maatschappelijke dienstverlening en gebruik van infrastructuur.

Alhoewel de kerntaak van de hogeschool het verstrekken van hogeschoolonderwijs is, zijn de twee andere opdrachten even uitdagend.

Het departement IW & T van de Katholieke Hogeschool Brugge-

Oostende vervult reeds jarenlang haar drievoudige zending, in samenwerking met andere binnen- en buitenlandse hogescholen, universiteiten en industriële partners, op een gestructureerde wijze. Het ontstaan van de nieuwe hogeschool KHBO en de daaruit voortvloeiende interdisciplinaire mogelijkheden met de departementen gezondheidszorg, lerarenopleiding, handelswetenschappen en bedrijfskunde zal aan het vervullen van onze zending nog ruimere mogelijkheden bieden.

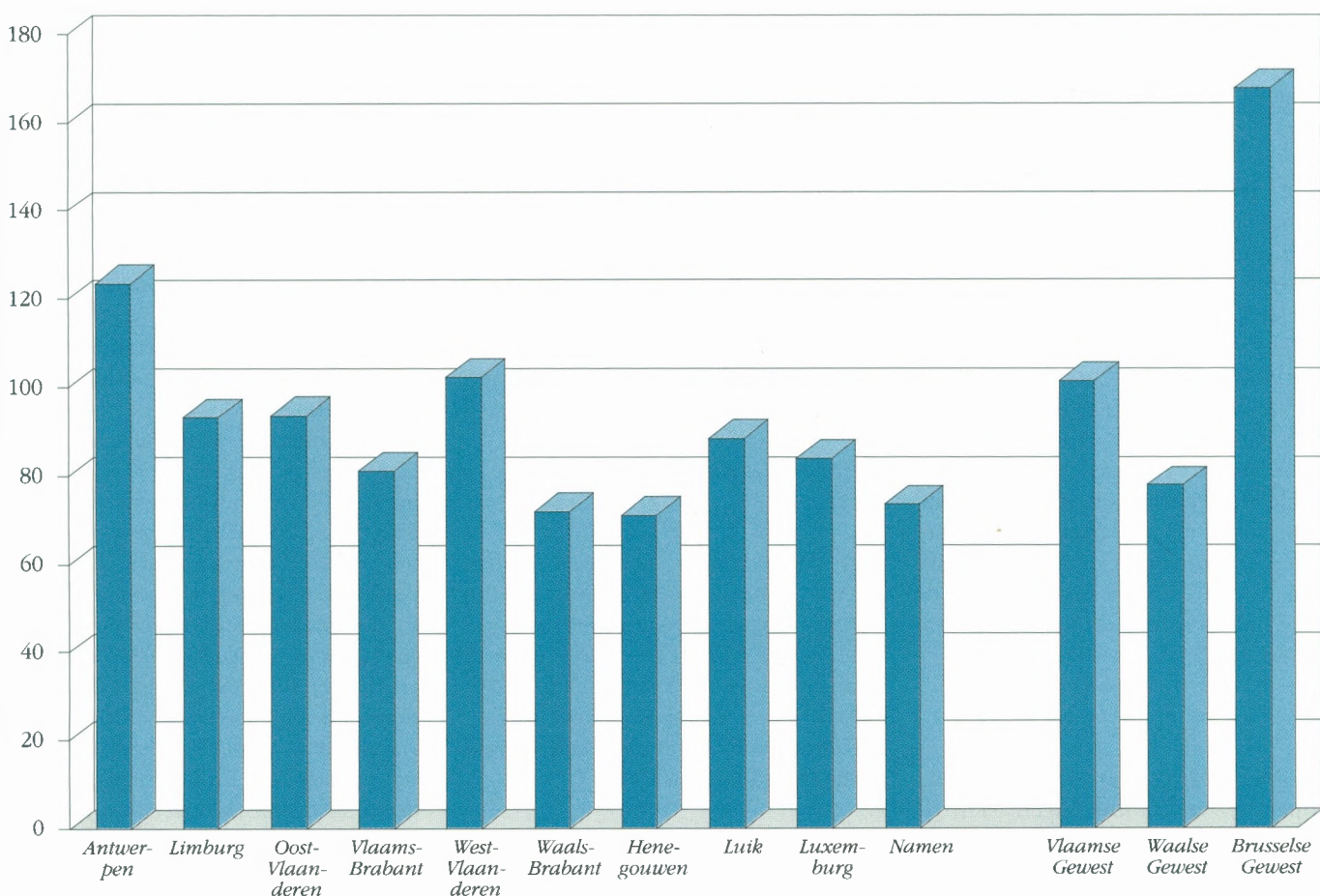
Het bruto regionaal produkt per inwoner in de Belgische provincies en gewesten in 1993

Periode 1963-1993 - indices, het Rijk = 100

	1963	1973	1983	1993
<i>Brusselse Gewest</i>	169,8	146,0	151,1	167,7
Antwerpen	107,9	116,9	122,9	123,6
Limburg	69,4	90,2	94,0	93,3
Oost-Vlaanderen	80,3	89,5	92,1	93,8
Vlaams-Brabant	85,9	82,0	80,4	81,1
West-Vlaanderen	92,4	100,8	99,0	102,2
<i>Vlaamse Gewest</i>	90,2	98,3	100,3	101,5
Waals Brabant	84,7	83,6	76,6	71,9
Henegouwen	87,4	83,0	78,1	71,2
luik	107,8	97,3	95,3	88,6
Luxemburg	72,9	78,5	81,5	84,1
Namen	90,2	84,4	79,6	73,5
<i>Waalse Gewest</i>	93,0	87,5	83,7	77,8
Het Rijk	100,0	100,0	100,0	100,0

Het bruto regionaal produkt per inwoner in de Belgische provincies en gewesten in 1993

indices, het Rijk = 100

Bron: NIS, verwerking: WES

Het verloop van de sociaal-ekonomische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen, toestand augustus 1996

Werkloosheid

West-Vlaanderen telt in juli 1996 39.501 werklozen¹ (grafiek 1). Dit is 2,9 % minder dan vorig jaar. Sedert het begin van dit jaar was de aangroei op jaarbasis maand na maand kleiner. In juni volgde er een kentering en was de werkloosheid weer lager dan een jaar terug. Deze gunstige evolutie van het aantal werklozen is echter te wijten aan een versoepelde uitschrijving van oudere werklozen².

De werkloosheid kent een verschillende evolutie in de Westvlaamse arrondissementen. In de zuidelijke arrondissementen Kortrijk (- 7,4 %) en Ieper (- 6,7 %) daalt de werkloosheid het snelst ten opzichte van vorig jaar. Ook in de arrondissementen Oostende (- 2,2 %), Tielt (- 1,8 %) en in mindere mate Veurne (- 0,5 %) is er sprake van een daling van de werkloosheid op jaarbasis. In het arrondissement Roeselare (+ 0,1 %) stagneert de werkloosheid. De arrondissementen Diksmuide (+ 5,5 %) en Brugge (+ 1,0 %) worden met een stijging van de werkloosheid geconfronteerd.

Het Vlaamse Gewest als geheel kent in juni eveneens een minder grote werkloosheid dan een jaar eerder (- 3,9 %). Ook hier is dit een gevolg van de gewijzigde beleidsmaatregel voor oudere werklozen.

De jeugdwerkloosheid is in juli 5,7 procentpunt lager dan een jaar eerder. Dit is een gunstige evolutie in vergelijking met de maand voordien toen de jeugdwerkloosheid een stuk hoger was dan in 1995.

Lopende werkaanbiedingen

De VDAB registreert eind juli 2.822 lopende werkaanbiedingen. Dit is 12,4 % minder dan in juli 1995. Tijdens de maanden voordien was het aantal lopende werkaanbiedingen echter hoger dan een jaar terug.

Bouwnijverheid

In maart 1996 waren er 727 afgeleverde vergunningen voor nieuwe woningen in West-Vlaanderen³. Dit is circa een kwart meer dan in maart 1995. De maandelijkse schommelingen van deze statistiek kunnen echter soms groot zijn.

Omzet van de bedrijven

De grote bedrijven met zetel in West-Vlaanderen⁴ realiseerden in mei van dit jaar een omzet van 128,2 miljard frank (bijlage 2). In nominale termen is dit een groei van slechts 1,9 % in vergelijking met vorig jaar. Enkel in april was er een beduidend gunstige evolutie van de omzet. Gedurende de overige maanden was de nominale groei van de omzet zwak of zelfs negatief.

Investerings van de bedrijven

De investeringen van de grote bedrijven met zetel in West-Vlaanderen⁵ bedroegen ongeveer 4,4 miljard frank in mei. Dit is in nominale termen een achteruitgang met 5,3 %. Sedert september 1995 zijn de investeringen maand na maand kleiner in vergelijking met dezelfde maand van vorig jaar. Deze indicator wijst op een minder goede conjunctuur.

Het elektriciteitsverbruik van de bedrijven

De Westvlaamse bedrijven noteerden tijdens het eerste kwartaal van 1996 een elektriciteitsverbruik van 1.105.097 MWh. Dit is 2,1 % meer dan in het eerste kwartaal van 1995. Daarmee zet de groei van het elektriciteitsverbruik zich door na een afzwakking in de loop van 1995.

Conjunctuurindicator Nationale Bank

De bruto syntetische conjunctuurkurve⁶ bereikt in juli 1996 een waarde van

¹ Onder werklozen wordt verstaan: het aantal niet-werkende werkzoekenden. Dit komt overeen met de EG-definitie. Een nadeel is wel dat de oudere werklozen (50 jaar of ouder) niet zijn opgenomen.

² Sedert begin 1996 kan elke werkloze ouder dan 50 jaar en minstens 1 jaar werkloos vrijstelling van inschrijving als werkzoekende bekomen. Vroeger bedroeg deze leeftijdsgrens 55 jaar en meer (of 50 jaar en meer met verminderde arbeidsgeschiktheid).

³ Vergunde woningen in woongebouwen en in niet-woongebouwen.

⁴ Het feit dat de registratie gebeurt naar vestiging van de hoofdzetel betekent dat men niet noodzakelijk de economische activiteit in het betrokken arrondissement meet. Dit nadeel wordt afgezwakt doordat het hier over een evolutie doorheen de tijd gaat. Maandelijks procentuele veranderingen zijn dan belangrijker dan absolute gegevens.

Een tweede nadeel is dat enkel bedrijven met een omzet van 20 miljoen of meer aangifte doen op maandbasis. Het kan zijn dat een bedrijf nu eens wel en dan weer niet beantwoordt aan dit criterium. Om dit nadeel te ondervangen is het aangewezen op *provinciaal* niveau te werken. 'Toetreders' en 'uit-treders' vallen dan minder op en kunnen elkaar misschien meer compenseren dan als men werkt op het arrondissementele niveau.

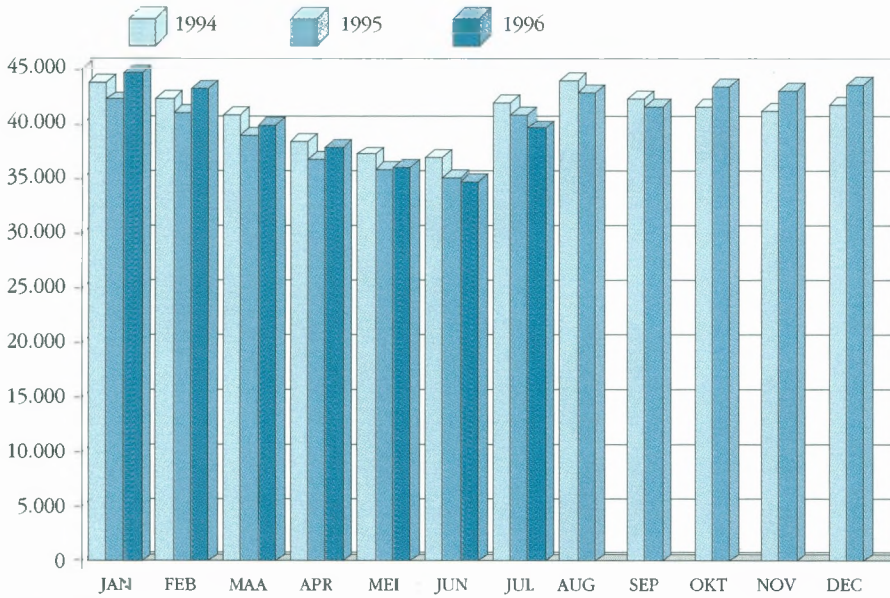
⁵ zie voetnoot 3.

⁶ De konstruktie van de indikator van de Nationale Bank verloopt als volgt: er wordt maandelijks een enquêteformulier aan bedrijfsleiders verzonden. Daarin gaat men na hoe het gesteld is met een aantal facetten van de activiteit, de vraag en de vooruitzichten. Er zijn drie antwoordmogelijkheden: stijgend (positief), gelijkblijvend of dalend (negatief). De indikator is het saldo van de positieve en de negatieve antwoorden op deze vragen, en dit voor alle ondervraagden. In tegenstelling tot de nationale indikator worden de antwoorden hier niet gewogen.

De maandelijks resultaten van de enquête worden op een grafiek uitgezet. De kurve wordt afgevlakt. Zo kan men de trend gemakkelijker onderkennen.

Grafiek 1

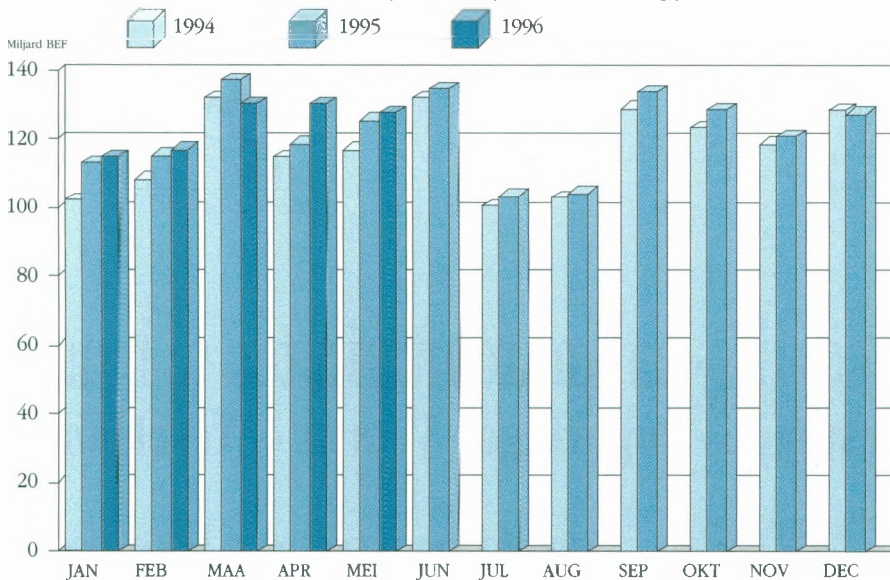
Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden in West-Vlaanderen

Bron : VDAB

Grafiek 2

Evolutie omzet Westvlaamse bedrijven (volgens BTW-aangiften)

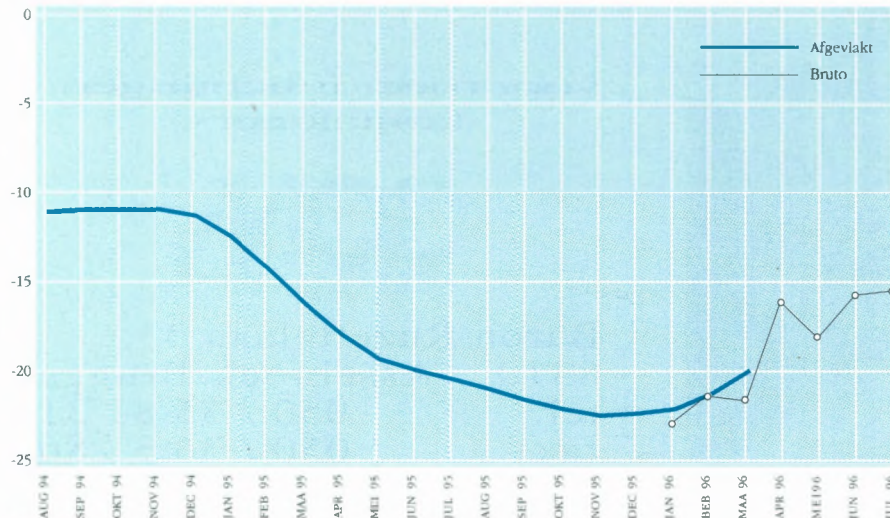

Bron : NIS

Grafiek 3

Synthetische conjunktuurcurve voor West-Vlaanderen

Saldo van de positieve en de negatieve antwoorden

Bron : NBB

- 15,6 (grafiek 3). De recente waarden van deze indicator wijzen op een verbeterende conjunktuur. Een gevolg hiervan is dat de synthetische curve een opwaartse beweging vertoont. De verbetering van de conjunktuur is vooral in de industrie zichtbaar. In de sectoren van de handel en de ruwbouw is de verbetering minder uitgesproken. De recentste brutowaarden zijn in deze twee sectoren trouwens minder goed.

Ook in heel Vlaanderen is de conjunktuurcurve opwaarts gericht.

Konklusie

De statistiek van de werkloosheid evolueert in gunstige richting. Dit is echter te wijten aan een wijziging in de reglementering voor oudere werklozen.

De lopende werkaanbiedingen bij de VDAB zijn sedert juli lager dan een jaar terug.

Het aantal vergunde woningen lag in maart op een hoger niveau dan een jaar eerder.

De omzetstijging van de bedrijven is doorgaans minder sterk dan een aantal maanden geleden. De investeringen liggen nu reeds 9 maanden op een lager niveau dan een jaar terug.

Het elektriciteitsverbruik evolueerde gunstig in het eerste kwartaal van dit jaar.

De conjunktuurcurve van de Nationale Bank wijst duidelijk op een betere conjunktuur. De afgevlakte indicator is opwaarts gericht. Het is voornamelijk de industrie die zorgt voor een aantrekkende conjunktuur.

Samenvattend blijkt uit de indicator van de Nationale Bank (waarvan zeer recente waarnemingen beschikbaar zijn) dat de conjunktuurverzwakking van 1995 achter de rug is. Er is opnieuw sprake van beterschap in de conjunktuurontwikkeling. Toch profiteert de werkloosheid daar vooralsnog niet van. Ook de omzet en investeringen presteerden minder goed in de eerste maanden van dit jaar. Indien het herstel, zoals aangekondigd door de Nationale Bank, zich doorzet zal dit op termijn waarschijnlijk een gunstig effect uitoefenen op voormelde indicatoren.

Ons talent
toont zich
altijd van zijn
sterkste kant.

Tijdelijke liquiditeitsspanningen, daarmee wordt elke onderneming wel eens geconfronteerd. Vooral aan het eind van het jaar. Op zulke momenten moet u snel over liquide middelen kunnen beschikken.

BACOB biedt u in dit kader een reeks aangepaste kredietformules aan. Daarbij telt niet alleen uw betaalcomfort: bij elke formule krijgt u de gunstigste voorwaarden.

BUSINESS BANKING
BACOB
BANK
Bankieren is onze natuur

POLYVALENTE bedrijfs- en kantoorruimten te huur Diksmuide - Ieper - Oostende - Poperinge - Veurne - Wevelgem

**optimaal gelegen
bedrijfsvriendelijk milieu**

voor meer inlichtingen,
kontakteer :

GOM
WEST-VLAANDEREN

Baron Ruzettelaan 33,
8310 Assebroek-Brugge
tel. 050 / 35 81 31
fax 050 / 36 31 86

- *De Antwerpse goederenbehandelaar Hessenatie gaat samen met haar dochteronderneming CTO een ro-roterminal bouwen in de Zeebrugse voorhaven. Voor deze nieuwe vestiging krijgen zij een terrein van 10ha aan het Wielingendok in concessie. De investering in de nieuwe terminal, bedoeld voor de verscheping van wagens, bedraagt 200 miljoen fr. In het voorjaar van 1997 plant CTO de overheveling van haar autotrafieken (naar Engeland) van de Zeebrugse achterhaven naar het Wielingendok. Hessenatie zelf heeft een kontrakt voor de jaarlijkse verscheping van 100.000 wagens. Hessenatie nam eerder deze maand een participatie van 25 % in het Zeebrugse overslagbedrijf Sea Ro Terminal. Met de ontplooiing van ro-roactiviteiten in de kusthaven, geeft de stouwerij haar klanten de keuze tussen Antwerpen en Zeebrugge.*
- *De Vlaamse minister van Vervoer, Eddy Baldewijns, ondertekende de eerste drie mobiliteitskonvenants met de gemeenten Veurne, Aarschot en Maasmechelen en met de Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn. De mobiliteitskonvenants beogen de verkeersleefbaarheid in steden en gemeenten te verhogen. Bij de ondertekening gaat elke gemeente de verbintenis aan een mobiliteitsplan op te stellen.*
- *Het Harelbeekse softwarehuis Infosoft ontving de 'Informatica-award 1996' van de Trends Top 30.000. Infosoft levert ontwerppakketten en softwareproducten op maat voor elke klant aan meer dan 500 binnenlandse en 450 buitenlandse klanten. Momenteel concentreert de firma zich op de commercialisering van horizontale en verticale pakketten. De horizontale hebben betrekking op activiteiten zoals boekhouding, lonen- en weddenadministratie, toegangskontrolé enzovoort. Met verticale producten doelt men op de pakketten voor handels- en productiebedrijven, touroperators, bouwondernemingen en de winkelmarkt. Bij Infosoft werken 60 mensen. De laatste twee boekjaren bedroeg de omzet van de firma meer dan 200 miljoen fr.*
- *De verlaten bedrijfspanden van textielververij Ovelacq te Deerlijk werden gesloopt. De oude bedrijfsite wordt door de Intercommunale Leiedal en het Gemeentebestuur van Deerlijk omgevormd tot nieuwe centrum gerichte winkel- en woongelegenheden. Het projekt Ververijstraat kan rekenen op de steun van het Vlaamse Gewest, in het kader van het herbestemmingsbeleid voor verlaten bedrijfspanden van de Vlaamse regering.*
- *RDL Engineering, gespecialiseerd in het ontwerp en de bouw van interne transportinstallaties en automatizerings-systemen bestaat 10 jaar. De firma beschikt over een totale bedrijfsoppervlakte van 3.800 m² op het bedrijventerrein van Izegem. RDL Engineering stelt 25 gespecialiseerde ingenieurs en technici tewerk. De omzet bedraagt 120 miljoen fr.*
- *De halfkamgarensponnerij Carpet Yarns Company te Diksmuide heeft het handelsfonds overgenomen van de Duitse spinnerij J. Schilgen GmbH te Emsdetten. Deze spinnerij realiseerde in 1995 een omzet van 650 miljoen fr. De versmelting van de technische know how van beide spinnerijen leidt tot een nog verdere produktverbetering en dit voor het volledige gamma van Carpet Yarns Company.*
- *De firma Mirodan Bouwglas uit Heule verwerkt glas voor de bouwsektor. Versnijden, slijpen en boren in glas vormen de hoofdactiviteiten. Om het produktengamma uit te breiden investeerde de firma recent in een cad-systeem voor ontwerpen met gezandstraalde motieven in glas. Ook werd een hypermoderne zandstraalkabine in het bedrijf gemonteerd. Mirodan Bouwglas realiseerde in 1995 een omzet van 220 miljoen fr. Het bedrijf stelt 25 mensen tewerk.*
- *De ASLK beschikt over een nieuw provinciaal hoofdkwartier aan de Koning Albertlaan te Brugge. De investering bedroeg 100 miljoen fr. In het nieuwe hoofdkwartier zijn 60 mensen tewerkgesteld. In totaal stelt de ASLK in West-Vlaanderen 450 mensen tewerk.*
- *Op 6 september jongstleden werd de nieuwe uitbreiding van Barco, grenzend aan het 'moedergebouw' in de Frankrijklaan te Poperinge, officieel geopend. In het nieuwe complex, met een oppervlakte van 4.400 m², werd de afdeling Surface Mounting en Barco Micro Electronics (BME) ondergebracht. Barco investeerde 140 miljoen fr. in de nieuwbouw en 100 miljoen fr. in nieuwe machines. De tewerkstelling bij Barco Poperinge bedraagt 275 personen.*
- *De Groep Delrue uit Gullegem heeft de vennootschap Kortim uit Wevelgem, actief in interieurbouw, overgenomen. De Groep Delrue is actief op drie domeinen : algemene aanneming, immobiliën en interieurafwerking. De gekonsolideerde omzet van de groep Delrue wordt voor 1997 op 400 miljoen fr. geraamd. Er zijn 75 mensen tewerkgesteld.*
- *Het Zeebrugse distributiebedrijf Seapark, zusterbedrijf van Sea Ro Terminal, sloot twee belangrijke topkontrakten af met Fiat Agri en het vrachtwagenbedrijf Iveco. Zo zal Seapark vanuit Zeebrugge instaan voor de wereldwijde distributie van de landbouwmachines (13.000 traktoren en 7.000 landbouwmachines) van Fiat Agri. De vrachtwagens van Iveco die vroeger rechtstreeks van de fabriek tot bij de verdelers werden gebracht worden nu eerst naar Zeebrugge vervoerd voor een wereldwijde distributie.*
- *De wekelijkse aanlopen van de Taiwanese rederij Evergreen in het kader van haar 'rond de wereld' , lijndienst blijven gehandhaafd. Evergreen startte op 16 april van dit jaar de wekelijkse aanlopen aan Zeebrugge. Het ging hierbij om een proefperiode. Het stuwadoorsktrakt is in handen van het Antwerpse Hessenatie dat een overeenkomst van onderaanneming sloot met Flanders Container Terminals. De beslissing van Evergreen is belangrijk nieuws voor Zeebrugge. De kusthaven versterkt hiermee haar positie als aanloophaven voor schepen van meer dan 4.000 TEU.*

- *Het Vormingsinstituut te Kortrijk heeft een nieuw domotica-opleidingscentrum in gebruik genomen. Domotica omvat alles wat kan worden begrepen onder automatizatie in de woning: verlichtingssystemen, veiligheid, huishoudtoestellen en communicatie, en hun geïntegreerd beheer. Het nieuwe gebouw is een oefenterrein voor de kursist die er de diverse domotica-systemen kan bezichtigen maar ook uitproberen.*
- *De Oostendse touroperator Jetair blijft marktleider in de vliegvakanties. Jetair, voor 35 % in handen van het Duitse TUI, zal het boekjaar 1995-1996 op 31 oktober 1996 afsluiten met een omzet van ruim 7 miljard fr. en een nettowinst van 100 miljoen fr. De omzetsijging bedraagt hiermee ruim 11 %, de klantenaangroei 20 %.*
- *Het Steering Committee of the Non-Governmental Members of the World Tourism Organization (WTO) stelde Prof. Dr. N. Vanhove aan als lid van de Advisory Group. De functie van de Advisory Group is de WTO bij te staan inzake toeristisch onderzoek.*
- *Textielbedrijf Sioen uit Ardooie verwacht dit jaar een groepsomzet van 3,2 miljard fr. De firma produceert waterbestendige gecoate weefsels met toepassingen onder meer in veiligheidskledij, meubelstoffen, dek- en grondzeilen, reis- en sportkledij. Vorig jaar investeerde Sioen 300 miljoen fr. in nieuwe machines en in juni 1996 nam Sioen de weverij en coatingproducent Saint Frères over samen met het bijhorende konfekteriebedrijf. De groep telt wereldwijd 1.200 werknemers.*
- *De Groep Van Wynsberghe (VWV) uit Veurne, actief op de markt van slachthuistechnieken heeft de firma VBN uit Schaffen/Diest, verkoper van vuilniswagens, veegwagens, zuigwagens en dergelijke, overgenomen. VWV heeft in Veurne drie fabrieken voor de productie van slachthuisinrichtingen, uitrusting in roestvrij staal en waterbehandelingssystemen. Het bedrijf beschikt over een eigen O&O- en engineeringafdeling. Het dochterbedrijf Ecoman is gespecialiseerd in de bouw en het herstellen van containers op maat van de klant. De groep telt 200 medewerkers en haalt een omzet van 650 tot 700 miljoen fr.*
- *In Zeebrugge werd een nieuwe vlees-traffic opgestart. Aan de kaai van Flanders Cold Center werd op 4 augustus een lading diepgevroren vlees van 1.550 ton gelost. De lading afkomstig uit de Amerikaanse haven Pascagoula aan de Golf van Mexico bestond uit 1.800 paletten met harten, levers en longen van kippen en runderen, bestemd voor verwerking tot hondevoer. Voor de haven van Zeebrugge is het lossen van een dergelijke lading diepvriesgoederen van speciale betekenis. Zeebrugge wil zich immers niet uitsluitend specialiseren in fruit-traffic, maar zich ook als 'food-port' profileren.*
- *Het Antwerpse Scheepsherstellingsbedrijf SKB plant de oprichting van een eigen vestiging op een terrein van 1 ha gelegen aan het kanaal Oostende-Brugge voor de bouw van de vier kustmijnvegers in opdracht van de Belgische Marine. De Vlaamse Administratie van het Zeewezen heeft principieel ingestemd met het afsluiten van een erfpacht-overeenkomst.*

KB-Internationaal

Maar is er ook een markt in het gat?

Voor elk gat in de markt bieden we wereldwijd alle financiële diensten aan. Tenminste, als er in dat gat werkelijk een markt zit. Van transfers, eurobetalingen, TFB's* tot elektronische incasso's, u vindt het bij de KB. En om te voorkomen dat uw afzetmarkt u zou afzetten, dokteren wij een aangepast krediet

en een voordelige dekking van wisselrisico's uit. Bovendien kunt u met IBOS* Euro Banking Services, een virtueel Europese bank, alvast in real time transacties uitvoeren. Kom eens praten. En u zult merken dat u met het gat in uw markt bij ons in de boter valt.

THUIS BIJ DE BANK VAN HIER

KREDIETBANK

* TFB: Transactions for Foreign Branches. IBOS: Inter Bank On-line System. Beide zijn een innovatieve vorm van internationaal elektronisch bankieren.

- *De Vlaamse regering heeft 60 miljoen fr. vrijgemaakt voor de aanleg van twee nieuwe bedrijventerreinen in Wingene en in Bissegem-Heule. In Wingene wordt een bedrijventerrein van 7 ha uitgerust door de interkommunale WIER rond de leegstaande gebouwen van Aldis Belgomilk. De Vlaamse Overheid subsidieert voor 13 miljoen fr. Nog eens 10 miljoen fr. gaat naar de renovatie van een deel van de leegstaande gebouwen door de GOM-West-Vlaanderen. Het complex is bestemd voor startende bedrijven. Het bedrijventerrein Bissegem-Heule is 8 ha groot en wordt ontwikkeld door de interkommunale Leiedal. Het terrein wordt voorbehouden voor plaatselijke KMO's die verhuizen.*
- *Aswebo heeft begin juli 1996 een nieuwe asfaltproductieinstallatie in Brugge in gebruik genomen. Het Vlaamse aannemingsbedrijf versterkt hiermee haar positie als grootste Belgische wegenwerker. De asfaltcentrale met een produktiekapaciteit van 300 ton per uur werd gebouwd op 3 ha industrieterrein op de Herdersbrug langs het Boudewijnkanaal tussen Brugge en Zeebrugge. De investering bedroeg 200 miljoen fr. Aswebo, van oorsprong een Brugs bedrijf, heeft zijn zetel in Drongen en stelt 506 mensen tewerk. Het grootste marktaandeel zijn de wegenwerken voor openbare besturen. In 1995 behaalde het aannemersbedrijf een omzet van 2,8 miljard fr.*
- *Het Amerikaanse vertaalbedrijf AlpNet is sedert 1 september 1996 gehuisvest in het Ieperse Bedrijvencentrum. Het bedrijf wil zich tegen het einde van dit jaar op de taaltechnologische zone Flanders Language Valley vestigen en plant de aanwerving van 25 werknemers.*
- *Het Kortrijkse Softwarebedrijf Hemmis heeft in het zuiden van Hongarije met een plaatselijke partner de joint-venture Hemmis Kft opgericht. Het doel van de joint-venture is het oprichten van een informatiesysteem ter ondersteuning van de regionale ontwikkeling, waarbij wordt rekening gehouden met de milieu-aspekten. Het projekt kadert in het 'Fonds Vlaanderen, Centraal en Oosteuropa'. Het akkoord werd dan ook ondertekend in aanwezigheid van Vlaams minister Kelchtermans. Ook de overige Hemmis technologie zal worden getransfereerd.*
- *Bekaert zal een 100 % dochteronderneming opstarten in Indonesië en in Indië. In Indonesië wordt de fabriek gepland in de nabijheid van Jakarta. Het opstarten van de produktie met een capaciteit van 5.000 ton (in een eerste fase) wordt voorzien tegen het einde van 1997. In Indië is Bekaert nog op zoek naar een mogelijke vestigingsplaats voor een fabriek met een capaciteit van 4.000 ton staalkoörd (in een eerste fase). Het opstarten van de produktie wordt verwacht in de eerste helft van 1998.*
- *Lernout & Hauspie Speech Products (LHSP) uit Ieper heeft het Brusselse vertaalbedrijf Mendez Translations gekocht voor 520 miljoen fr. Mendez heeft vestigingen in Frankrijk, Duitsland, Spanje en binnenkort ook Italië. De omzet van het vertaalbureau wordt voor dit jaar op circa 500 miljoen fr. geraamd; het winstcijfer op 92 miljoen fr. Mendez heeft een grote expertise in het uitwerken van databases met woordenlijsten en kant-en-klare-zinnen. Deze technologie is bruikbaar voor de speechcomponenten van LHSP. Ook op het vlak van Internettoepassingen wordt heel wat van de samenwerking verwacht.*

De drie jachtclubs in de haven van Nieuwpoort stellen dat er, mits een gemakkelijke aanpassing rond de havengeul en meer speciaal aan de spuiikom, zeker een 450-tal ligplaatsen méér gecreëerd kunnen worden. Zo kan een plaatselijke rechtstrekking van een oeverberm 150 ligplaatsen opleveren. Bij een iets bredere uitbaggering van de havengeul kunnen opnieuw 200 plaatsen bijgemaakt worden. Het vervangen van een aflopende oeverberm door een harde opgaande berm met damplanken kan staan voor een verdere uitbouw met 100 steigers. Het 'kleinschalig optimaliseringsplan' kan gebeuren zonder te hoge kosten, gezien het parallel kan lopen met de jaarlijks alternerende grote en kleine baggerwerken in en rond de vaargeul.

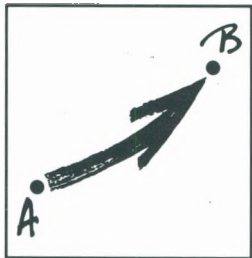
CARL ADAMS N.V.

ERKEND SELECTIEBUREAU
SELECTIE, TRAINING EN ADVIES
VG. WS. 032

PERSONEELSRECRUTERING
ORGANISATIE & MANAGEMENT ADVIES

ARDOOISESTEENWEG 25, 8800 ROESELARE
TELEFOON: (051) 24 16 56 / 24 19 98
FAX (051) 24 02 06

Over de kortste afstand tussen een ondernemend bedrijf en zijn bank.

'n Ambitieuus bedrijf kijkt verder dan zijn markt groot is. Vandaar de vele plannen. Plannen voor nieuwe bedrijfsruimtes, meer capaciteit, nieuwe afzetregio's ... Zaken waar doorgaans veel geld mee gemoeid is.

Daarom wil een bedrijfsleider te allen tijde kunnen terugvallen op zijn bank. En dan liefst via de kortste weg. Vandaar de keuze van de ASLK voor een eigen team van bedrijfsadviseurs. Mensen met 'n all round kennis van de KMO-problematiek. Die vanuit die kennis slechts een beperkt aantal bedrijven onder hun hoede nemen. Om zó de 100% service van de ASLK te kunnen leveren.

Uw persoonlijke bedrijfsadviseur werkt zich in in de totaalproblematiek van uw bedrijf. Vanuit die betrokkenheid vertaalt hij uw plannen in degelijk advies en dito oplossingen. Zo begeleidt hij uw aanvraag voor een expansielening. Heeft hij oog voor het rendabel beleggen van kasgelden. En hij adviseert u zelfs inzake verzekeringen die de continuïteit in uw bedrijf zullen verzekeren.

'n Afspraak voor een verkennende kennismaking is zó gemaakt. Via de kortste weg. 'n Telefoontje volstaat.

ASLK

KMO-TEAM WEST-VLAANDEREN

Regio Kortrijk 056/22 75 27 - Regio Brugge 050/44 44 61

balta

Balta Industries nv

Wakkensteenweg 2, 8710 St.Baafs-Vijve

Tel. 056/62.22.11 - Fax. 056/62.23.55

Vasttapijt geweven & getuft (synthetisch & wol)

Stuktapijt wol & synthetisch

Hefboomprojecten niet opgenomen in de gewestplanwijziging Brugge-Oostkust

De GOM-West-Vlaanderen heeft met grote verwondering en ontgoocheling kennis genomen van de beslissing van de Vlaamse regering van 20 september 1996 betreffende de gewestplanwijziging Brugge-Oostkust.

Enerzijds is de GOM-West-Vlaanderen verheugd dat uiteindelijk deze belangrijke gewestplanwijziging werd beslist maar anderzijds leggen de belangrijke leemten in deze beslissing een zware hypothec op de streek.

Twee projecten waarover een ruime consensus bestaat in de regio, namelijk de ontwikkeling van een headquarterzone te Brugge en het tracé voor de ontsluiting langs de weg van de haven van Zeebrugge werden niet opgenomen in de gewestplanwijziging.

Deze projecten werden gekoncipieerd in overeenstemming met het ontwerp Struktuurplan Vlaanderen en werden door heel wat organisaties die bekommerd zijn om de ontwikkeling van de regio als hefboomen voor de regionale ontwikkeling prioritair voorgesteld.

De uitwerking van het tracé tussen de N49 te Westkapelle en de A18 te Jabbeke werd gepatroneerd door de Provinciale Bijzondere Verkeerscommissie Zeebrugge en kan rekenen op een ruime consensus. Het tijdig plannen van deze infrastructuur is van essentieel belang voor de geloofwaardigheid van het beleid naar potentiële investeerders toe. Deze verbinding zorgt niet alleen voor de havenontsluiting van Zeebrugge doch ook voor de aansluiting van de Brugse regio op twee grote Europese vervoerassen; zij moet tevens toelaten het verkeer langs de kust te herstrukturieren.

De headquarterzone is een belangrijke bijdrage tot de economische valorizatie van de cultureel-historische troeven van Brugge. Door de realisatie van deze zone worden perspectieven geboden aan de sterk groeiende internationale dienstensektor die zich herpositioneert in de eengemaakte Europese markt. Vooral op huidig ogenblik is er nood aan initiatieven die aantonen dat de regio toekomstgericht denkt.

De GOM-West-Vlaanderen beurt dan ook deze gemiste kans en is bij de Vlaamse regering met aandrang tussengekomen om de hefboomprojecten headquarterzone en de verbinding N49-A18 vooralsnog in haar positieve beslissing op te nemen.

Een nieuwe directeur in het bedrijventrum regio Roeselare

De heer Alfons De Leenheer heeft de wens uitgedrukt op 1 oktober 1996 afscheid te nemen als directeur van het Bedrijventrum Regio Roeselare. De Raad van Bestuur heeft op 20 augustus 1996 de heer Jan Demyttenaere aangeduid om de taak van directeur over te nemen. Het afscheid van de heer A. De Leenheer sluit een periode af van bijna tien jaar inzet voor dit door de GOM-West-Vlaanderen geïnspireerd initiatief dat in samenwerking met een aantal bedrijven uit de regio een krachtige impuls wil geven aan de creatie en diversifikatie van bedrijfsinitiatieven. De heer A. De Leenheer was de eerste directeur van het Bedrijventrum. De ruime bedrijfservaring en de inspirerende aanpak van de directeur lagen aan de basis van het succesvol bedrijfsmidden dat het Bedrijventrum geworden is. De drie basisdiensten die het Bedrijventrum aan jonge bedrijven aanbiedt, namelijk een aangepaste bedrijfsruimte of kantoor, een meertalige sekretariaatsservice en een praktijkgerichte managementbegeleiding, werden op een uitstekende wijze gekoördineerd en ontwikkeld. De Raad van Bestuur is de heer Alfons De Leenheer dan ook heel erkentelijk voor deze vele jaren inzet.

De heer J. Demyttenaere is geen onbekende bij het bedrijfsleven in de regio. Gedurende de periode dat hij lid was van het direktieteam bij Dumo Plastics en sekretarisgeneraal bij het Textielpatroonsverbond te Kortrijk lag hij aan de basis van diverse succesvolle initiatieven en deed hij belangrijke ervaring op die bij het begeleiden van een KMO nuttig kan zijn. Met de nieuwe directeur zal de Raad van Bestuur concrete inhoud geven aan plannen met betrekking tot de recen-

te uitbreiding van het Bedrijventrum.

Leiedossier in beslissend stadium

Tijdens zijn vergadering van 10 september jongstleden besliste het Direktiekomitee van de GOM-West-Vlaanderen tot een dringende tussenkomst bij Vlaams minister E. Baldewijns in verband met de Leie. De GOM - West-Vlaanderen dringt bij de Minister aan om het dossier van de Leiedoortocht te Kortrijk zo spoedig mogelijk voor een beslissing aan de Vlaamse regering voor te leggen, zodat de voorziene kredieten 1996 nog zouden kunnen worden vastgelegd en aangewend. Het Direktiekomitee van de GOM - West-Vlaanderen wijst op het positieve resultaat van de kosten-batenanalyse. De kosten-batenratio voor de moderniseringswerken op de Leie in het kader van het 1.350 ton programma is voldoende hoog om tot uitvoering te beslissen. De mogelijke transfer van het goederenvervoer van de weg naar de binnenvaart is een hoofdargument in dit dossier. Ook van de kosteneffektiviteitsanalyse, de economische impactstudie, de strategische analyse en de multicriteria analyse zijn de resultaten zeer bevredigend.

Daarenboven dienen de voorgenomen werken te worden beschouwd als een optimalisering van de investeringen die in het verleden werden uitgevoerd. Er kan immers worden gesteld dat mits een uitgave van 2,5 miljard BEF voor de kalibrering van alle nog ontbrekende schakels, de reeds op de Leie gerealiseerde infrastructurale werken die tot nog toe 10,2 miljard BEF hebben gekost, volwaardig kunnen geoperationaliseerd worden. Het betreft bovendien een project dat de steun van de havens van Gent en Antwerpen geniet en dat zal aansluiten op het Franse Seine-Nord project.

Bovenop de in de studie opgesomde trafiekverwachtingen doen er zich in de regio Kortrijk potenties voor inzake vervoer per binnenschip van mest en van huishoudelijk afval. Samen met de Afdeling Bovenschelde van de Administratie der Waterwegen en

Zeewezen en in samenspraak met de interkommunales WIER en Leiedal onderzocht de GOM - West-Vlaanderen de potentiële lokatie van een multimodale terminal in de streek Kortrijk-Roeselare. Beide genoemde steden beslisten in gezamenlijk overleg tot de reservering van de industriële zone Roeselare-Lekkenstraat voor dit oogmerk.

Het Directiecomité van de GOM - West-Vlaanderen drukt de wens uit dat het bedrag van 320 miljoen BEF voorzien op de begroting 1996 voor de modernisering van de Leie, nog dit jaar daadwerkelijk zou worden aangewend voor de afwerking van de Leiewerken.

Nieuwe vestiging van Donaldson Europe te Brugge

Donaldson Europe, producent van stof- en rookfilters opende op 6 september jongstleden officieel zijn nieuwe vestiging op het Brugse bedrijventerrein Herdersbrug.

De nieuwe fabriek, met een oppervlakte van 10.000 m² op een terrein van 4 ha zal industriële stof- en rookfilters gaan produceren, alsook filtersystemen voor gasturbines in elektriciteitscentrales. Donaldson Europe is een dochteronderneming van Donaldson Company Inc. met hoofdzetel in Minneapolis, Minnesota, USA. Deze maatschappij, die ruim

5.000 mensen tewerkstelt, heeft vestigingen op alle continenten en realiseert een omzet van ongeveer 750 miljoen \$.

Donaldson Europe met zetel in Haasrode bij Leuven werd in 1966 opgericht als importkantoor voor Amerikaanse producten en commercieel hoofdkwartier voor de Europese markt. Op heden heeft ze productie-eenheden en verkoopkantoren in België, Duitsland, Frankrijk, Engeland en Italië, verkoopkantoren in Nederland en Spanje, en distributiecentra in België, Engeland en Italië.

De productie-activiteit in ons land startte pas in 1991 met de overname

ISO 9002 CERTIFICAAT

Inzet
en energie,
met
waarborg.

GASELWEST

Imewo

ELECTRABEL

MENS, MILIEU EN ENERGIE

van het familiebedrijf Gimetal uit Gistel. Gimetal werkte al sinds 1978 samen met Donaldson Europe voor de produktie van bepaalde onderdelen. In Gistel was er echter onvoldoende ruimte voor de snelle groei van de activiteiten. Toen er werd uitgekeken naar een nieuwe vestiging, opteerde de directie van Donaldson Europe voor Brugge omwille van de toewijding en produktiviteit van de huidige werknemers en ook omwille van de konstruktieve relaties met de lokale leveranciers. In de fabriek te Brugge zullen luchtfilters worden geproduceerd voor de gasturbine markt evenals industriële stof-afzuigingssystemen voor de metaalindustrie, de metallizatie industrie en de chemische en farmaceutische industrie voor gans West-Europa, Noord-Afrika en het Midden Oosten. Dit kadert in de strategie van Donaldson waarbij elke fabriek meerdere industriesegmenten aan verschillende landen levert om cyclische schommelingen in de industrie te vermijden.

In de Brugse vestiging werken momenteel 70 mensen. In een periode van twee jaar zal deze tewerkstelling oplopen tot 120.

Uitgeverij Lannoo opent Distrimedia

Op 3 september jongstleden werd het nieuwe distributiecentrum van de uitgeverij Lannoo te Tielt officieel geopend in aanwezigheid van de

minister-president van de Vlaamse regering en de Gouverneur van West-Vlaanderen.

'Distrimedia' staat in eerste instantie in voor de distributie binnen de uitgevergroep. Konkreet houdt dit de verdeling in van nederlandstalige en franstalige boeken naar boekhandels, boekenclubs, buitenlandse distributeurs en dergelijke alsook de verdeling van carterie (gelegenheidsdrukwerk en kerst- en wenskaarten) en papeterie (cadeau-artikelen, diverse schoolartikelen en briefpapier) naar groot- en kleinhandelszaken in opdracht van Lannoo Graphics. Daarnaast verzorgt Distrimedia eveneens de distributie in België voor een aantal niet-Lannoo fondsen. Het nieuwe distributiecentrum beslaat 5.000 m². Er worden 15 personeelsleden tewerkgesteld. De investering in het nieuwe complex bedroeg 100 miljoen fr.

Ook de nieuwe kantoren van Lannoo Graphics werden op 3 september aan het publiek voorgesteld. Deze afdeling, die zich profileert onder de slogan 'Quality in Fantasy', telt 35 werknemers. Zij voorzien Vlaanderen, Nederland, Frankrijk, Duitsland en Zwitserland van een uitgebreid grafisch assortiment. Lannoo Graphics is nu gevestigd in het oude voorraadmagazijn en distributiecentrum van de uitgeverij. De omvorming van deze ruimte tot nieuwe kantoren vergde een investering van 10 miljoen fr. Lannoo Graphics staat op heden voor 45 % van de omzet van Uitgeverij Lannoo.

EMAS-projekt voor WES en CKZ West-Vlaanderen

Begin oktober lanceert de Europese Commissie, meer bepaald DG XXIII, het pilootprogramma EUROMANAGEMENT-ENVIRONMENT.

Bedoeling van het projekt is industriële KMO's op weg te helpen naar een eventuele EMAS-registratie. EMAS (Ecomanagement and -Audit Scheme) is een Europese Verordening die de vereisten specificieert waaraan bedrijven die een milieuzorgsysteem volgens EMAS wensen in te voeren moeten voldoen. Het ziet er namelijk naar uit dat meer en meer bedrijven in de nabije toekomst een milieuzorgsysteem zullen invoeren (hetzij op basis van EMAS, hetzij op basis van de internationale ISO 14001-norm) en dit ook zullen eisen van hun leveranciers.

Om de KMO's (minder dan 250 werknemers per bedrijfsvestiging) daarbij te helpen selekteerde de Europese Commissie de voorbije maanden over heel Europa 50 consulting-organisaties. In België zijn er dat drie, waaronder het samenwerkingsverband CKZ West-Vlaanderen/WES (Westvlaams Economisch Studiebureau). De consultants dienen in een eerste fase 10 KMO's te begeleiden (voorlichting relevante milieuwetgeving, grondige milieudoorlichting, initiatie milieuzorgsystemen). In een tweede fase zullen 2 KMO's worden geleid naar EMAS-registratie. De EG voorziet hiervoor 30.000 ECU wat ons toelaat naar de participerende bedrijven een financieel aantrekkelijk aanbod te formuleren (korting van 30 % op normaal tarief). Uiteraard vormt het projekt ook voor bedrijven die liever naar ISO 14001 willen toewerken of geen registratie ambiëren een nuttige oefening. Inlichtingen bij ir. J. Lammerant, WES (tel. 050/35.84.42) of G. Brandt, CKZ (tel. 056/20.36.23).

Resultaten Bekaert

De Bekaertgroep, producent van staalraad, staalraadprodukten en staalkoord, behaalde in de eerste helft van 1996 een gekonsolideerde winst van 1,3 miljard fr. Dit betekent een daling van 27% ten opzichte van de eerste helft van het jaar 1995. De daling van de winst is volledig

toe te schrijven aan de volumedaling in de bestaande activiteiten. De omzet van de Groep steeg in de eerste helft van 1996 met 2,8% tot 32,94 miljard fr. in vergelijking met 32,05 miljard fr. in de eerste helft van het vorig jaar.

De stijging van de omzet is het resultaat van een aantal factoren waaronder de eerste konsolidatie van de recente akquisities Rösler en Trefilest (+6,3%), een lager verkocht volume (-6,6%), een betere prijs en produktmix (+3,9%) en de wisselkoersschommelingen (-0,8%).

Het verkocht volume van de gekonsolideerde vennootschappen steeg met 0,5%. Het verkocht volume van de deelnemingen nam in de eerste helft van 1996 met 6,7% toe ten opzichte van 1995.

Voor de gekonsolideerde vennootschappen en de deelnemingen samen steeg het verkocht volume in de eerste helft van 1996 met 1,9% ten opzichte van het vorig jaar.

Voor de activiteit *staaldraad en staaldraadprodukten* steeg het wereldwijd volume in de eerste helft van 1996 met 4,2% in vergelijking met dezelfde periode van 1995. De stijging bedroeg 2,6% in de gekonsolideerde vennootschappen en 8,6% in de deelnemingen. De Industriële Staalraden (ISW) kenden een daling in volume van 17,9%. Het verkocht volume van de Speciale Staalraden (SSW) daalde met 3,2%. De Handelsprodukten (MP) konden hun verkocht volume verhogen met 55,1%, voornamelijk als gevolg van de akquisities van Rösler en Trefilest.

Voor de activiteit *staalkoord* daalde het gezamenlijk verkocht volume van de gekonsolideerde vennootschappen en de deelnemingen, met uitsluiting van BMA, in de eerste helft van 1996 met 5,6% in vergelijking met de eerste helft van het jaar 1995. De daling bedroeg 5,3% in de gekonsolideerde vennootschappen en 7,4% in de deelnemingen. De volumedaling in de gekonsolideerde vennootschappen is volledig te situeren in Europa, vooral op het einde van het tweede kwartaal.

De daling in volume is nagenoeg volledig toe te schrijven aan het lager verkocht volume van draad voor hogedruk-slangen.

De omzet van de *Nieuwe Activiteiten* is in de eerste helft van 1996 gestegen met 9% ten opzichte van dezelfde

AGENDA

Zitdagen Vlaamse economische vertegenwoordigers (2de semester 1996)

Land	Vl. ek. vertgw.	Standplaats	Datum	Kamer van
V.A.E.	F. De Maurissens	Dubai	15.10.96	Kortrijk
Saoedi-Arabië	W. Brusselsaers	Ryadh	15.10.96	Kortrijk
Nederland	W. Fimmers	Den Haag	24.10.96	Ieper
Noorwegen	J. De Clercq	Oslo	30.10.96	Kortrijk
Ierland	J. Van Linthoudt	Dublin	05.11.96	Brugge
Zweden	J. Billiet	Stockholm	19.11.96	Oostende
V.S.A.	L. Kerkhof	Chicago	21.11.96	Oostende
	G. Meerbergen	New York		
	A. Decraene	Washington		
Duitsland	G. Scharpe	Berlijn	21.11.96	Ieper
	G. De Ruyter	München		
	J. Van De Vondel	Stuttgart		
Frankrijk	E. Roelandt	Parijs	03.12.96	Veurne
	G. Van Belle	Rijsel		
	C. Chantraine	Straatsburg		
Finland	M. Van Der Linden	Helsinki	11.12.96	Roeselare
Denemarken	J. Bruffaerts	Kopenhagen	12.12.96	Brugge

Bedrijven die in deze landen exportproblemen ondervinden of contacten wensen te leggen, doen er goed aan zo spoedig mogelijk een afspraak vast te leggen, zodat de vertegenwoordigers zo mogelijk nog voor hun terugkeer het gesprek kunnen voorbereiden. Deze afspraak kunt U aanvragen bij het provinciaal kantoor van de V.D.B.H. – (Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel) – Baron Ruzettelaan 33, 8310 Brugge. Tel. 050/35.81.40; fax 050/35.87.57

Ifest, Internationale vakbeurs voor milieutechnologie en arbeidsveiligheid, Flanders Expo Gent, 22 tot en met 25 oktober 1996.
Info: 09/241.92.11

Multisektorale zending naar Saint Etienne en Clermont-Ferrand, georganiseerd door de VDBH, 28 tot en met 31 oktober 1996.
Info: 02/504.88.41.

periode in 1995. De stijging van de omzet van 'Bekaert Fibre Technologies' (dunne metallieke vezels) bedroeg 12,3%, vooral als gevolg van een sterke vraag voor 'airbag'- en filtratietoepassingen. De omzet voor de komposieten steeg met 7,4%. De omzet voor IST (gesputterde filmen) is in de eerste helft van dit jaar gedaald met 19% in vergelijking met het vorig jaar wegens de zwakke vraag in Europa.

Oprichting ESF-consortium te Oostende

Op 27 augustus jongstleden had te Oostende de oprichtingsvergadering plaats van het Europees Sociaal Fondsconsortium voor de regio Oostende-Veurne-Diksmuide. Initiatiefnemer is het Subregionaal Teverkstellingscomitee van de regio Oostende-Veurne-Diksmuide, een paritair adviesorgaan dat onder meer de werking van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding superviseert. Doelstelling van het consortium

AGENDA

Vakbeursprogramma van de Vlaamse GOM's

De Vlaamse GOM's voorzien de organisatie van een groepsstand voor KMO's op de volgende internationale vakbeurzen:

Naam en plaats	Data	Onderwerp
Sial Parijs	20/10-24/10/96	voeding
Kif Kobe	31/10-09/11/96	verbruiksgoederen
Electronica München	12/11-15/11/96	elektronika
Salon de l'Emballage Parijs	14/11-20/11/96	verpakking
Midest Parijs	02/12-06/12/96	toelevering
Bouwbeurs Utrecht	03/02-08/02/97	bouwmaterialen
Hannover Messe Hannover	14/04-19/04/97	toelevering
Interzum Keulen	02/05-06/05/97	meubeltoebehoren
Intertronic Parijs	03/06-06/06/97	elektronika
Anuga Keulen	11/10-16/10/97	voeding

Deze lijst is niet limitatief.

De groepsstand van de Vlaamse GOM's bestaat uit volledig uitgeruste stands en heeft als voornaamste voordeel dat heel wat organisatieproblemen in verband met de deelname aan de vakbeurs door de GOM's worden behartigd zodat de deelnemers zich maximaal kunnen concentreren op hun commerciële opdracht.

Verdere informatie: GOM-West-Vlaanderen, Afdeling Bedrijfsontwikkeling. Tel. 050/35.81.31.

Multisektorale zending naar Australië, georganiseerd door de VDBH, 15 tot 24 november 1996.
Info: 02/504.87.11.

Multisektorale zending naar Griekenland, georganiseerd door de VDBH, 20 tot 23 oktober 1996.
Info: 02/504.88.16.

Langlopende vormingsprogramma's: 'milieukoördinator eerste niveau', 'Corporate Finance and Treasury Management', 'Toegepaste marketing', 'Informatie- en netwerktechnologie' georganiseerd door het Postuniversitair Centrum van de KULAK, de stichting Bedrijfsmanagement en de Westvlaamse Hogescholen, najaar 1996.

Info: 056/24.61.84

Forum voor ondernemingen op kruissnelheid, bedrijvencontactdagen voor KMO's plus beurs voor industriële uitrusting, onderhoud en technologie, georganiseerd door de vier Kamers voor Handel en Nijverheid (Armentières-Hazebrouck, Diksmuide-Ieper-Poperinge-Wervik, Dunkerque en Veurne-Westkust) en het V.T.I. Ieper, Westhoek Expo Ieper, 15 tot 17 november 1996.

Groepsstand op de vakbeurs Mebel in Moskou, georganiseerd door de VDBH in samenwerking met Belgofum, 29 oktober tot 2 november 1996.

Info: 02/504.88.99.

Transatlantische bedrijvencontacten voor Amerikaanse en Europese bedrijven, Eeuwfeestpaleizen Heizel te Brussel, 27, 28 en 29 mei 1997.

Info: 09/282.30.80

is een regionaal samenwerkingsakkoord tot stand te brengen tussen alle organisaties en openbare besturen betrokken bij de opleiding en begeleiding van werkzoekenden uit de regio Oostende-Veurne-Diksmuide. Vanaf 1997 zal immers de Europese steun vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF) voor de begeleiding en opleiding van werkzoekenden maar worden toegekend wanneer in een bepaalde regio een zogenaamd consortium is opgericht. Voor Vlaanderen gaat het hier om een bedrag van ongeveer 1,2 miljard fr. De regio Oostende-Veurne-

Diksmuide kan aanspraak maken op 3,58 % van deze middelen. Het consortium moet alle actoren van de regionale arbeidsmarkt toelaten om bij het Europees Sociaal Fonds een dossier in te dienen ter financiële ondersteuning van de projecten die zij wensen te organiseren.

Meli Honing bouwt in Veurne

Op 5 september jongstleden werd de eerste steen gelegd van de nieuwe bedrijfsgebouwen van Meli Honing. Het

nieuwe complex zal worden opgetrokken op de industrieterreinen aan de Handelsstraat in Veurne op een totale bedrijfsoppervlakte van 5.120 m².

De geschiedenis van Meli Honing startte in 1930. Alberic Florizoone behaalde toen de eerste prijs met zijn honing 'Veurne Ambacht' op de Tentoonstelling van Antwerpen. Twee jaar later was deze honing aanwezig op het voedingssalon in Brussel.

Het prille begin van het huidige Meli Park dateert van 1936 toen een cafetaria werd geopend met konferentieruimte en speeltuin te Adinkerke.

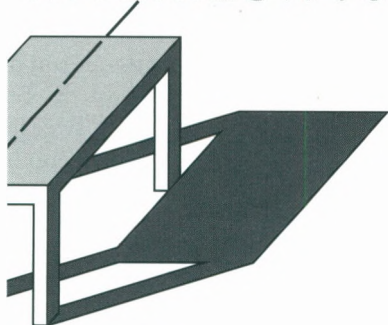
In 1955 verhuist Meli wegens plaatsgebrek zijn afvulinstallaties en opslagplaatsen van Adinkerke naar Brussel. Vijf jaar later wordt Meli een nationaal merkartikel. In 1993 neemt Meli het honingafvulbedrijf Melapi uit Kuurne over. Wegens de sterke expansie, werd besloten een nieuw complex op te richten te Veurne. In de nieuwe unit die in de zomer van 1997 zal klaar zijn zullen de afvulinstallaties voor honing een capaciteit hebben van 6.000 ton per jaar. Naar verwachting zal de produktie 4 miljoen kgr bedragen. Dit is het dubbele van de huidige produktie. Een groot deel van deze extra-produktie is bestemd voor export naar Duitsland en Groot-Brittannië.

Interieur 96

De internationale biënnale Interieur 96 zal plaats hebben in de Kortrijkse Hallen van 19 tot 27 oktober 1996.

Naar aanleiding van de biënnale werd een internationale prijsvraag 'Design for Europe' uitgeschreven waaraan 200 exposanten uit 24 ver-

INTERIEUR® 96

schillende landen deelnamen. Tijdens de biënnale zal de uitslag van de jury worden bekend gemaakt. Aan de eigenlijke beurs nemen 198 exposanten deel. Samen vertegenwoordigen zij 291 merken uit 14 landen. Tijdens Interieur 96 zullen de exposities 'De tafels van de 20ste eeuw' (Portugees design in beweging) en de 'Presentatie van het expositiekoncept Jean Nouvel (Espace Nouvel) worden voorgesteld alsook het projekt 'Interieur in de Stad'.

Het laatste projekt, een initiatief van de Stichting Interieur in samenwerking met de stad Kortrijk, onderstreept de sterke verbondenheid van de biënnale Interieur met de Stad. In de loop van het najaar zullen in dit verband diverse kulturele manifestaties rond Interieur worden opgezet in de stad. Tijdens Interieur 96 zijn er ook interessante participaties te zien. Zo kijkt men vol belangstelling uit naar het Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen (VIZO) dat met 'de kamer van Nonkel Gilbert', een ontwerp van de kunstenaar/cartoonist Benoît, één van de meest opgemerkte bijdragen leverde aan de 19de biënnale van Milaan tijdens dit voorjaar. Op de stand 'Focus on Flanders' worden voor de eerste maal Vlaamse meubelproducenten in een groepsstand gepresenteerd. 'Focus on Flanders' is een eerste concreet resultaat van de 'Cluster Meubelinnovatie'.

Resultaten Barco

De Barcogroep sluit het eerste halfjaar van 1996 af met een totale groepsomzet van 8,9 miljard fr. De omzet steeg met 19,1% ten opzichte van het eerste semester van 1995, waarvan 15,3% afkomstig van interne groei en 3,8% van de akquisities van Elbicon en Silex. De koerante winst na belastingen stijgt tot 1,3 miljard fr. ten opzichte van 980 miljoen fr. voor hetzelfde semester van 1995. Dit houdt een stijging in van 33,1%.

De akquisities van Baasel-Scheel Lasergraphics Gmbh, American Video Communications en Maya Video Communications werden nog niet gekonsolideerd voor de eerste helft van het jaar.

Binnen Visualizatie steeg de omzet van Barco Projection Systems met 15%.

In mei nam Barco twee Amerikaanse systeemintegratoren over die binnen Barco Projection Systems werden ondergebracht onder de naam Barco Visual Systems. Barco Visual Systems positioneert zich als systeembouwer van visuele sub-systemen in de procescontrole markt, met nadruk op de deelmarkten telecommunicatie, nutsbedrijven (elektriciteit-, gas- en waterdistributie) en verkeerscontrole.

Bij Barco Display Systems, dat na een aantal jaren van stabiliteit een omzetsijging van 42% realiceerde, kende vooral de Rugged Displays divisie een sterke eerste jaarhelft. De nodige investeringen werden gedaan om de productiecapaciteit uit te breiden. Binnen Information Displays boekte vooral de medische display activiteit een opmerkelijk succes.

Binnen Barco Communication Systems blijft de Cable & Satellite-afdeling de sterkste groep, met een omzetsijging van 70%.

Barco Graphics kent een beperkte groei. In mei nam Barco het Duitse bedrijf Baasel-Scheel Lasergraphics GmbH over, dat ondermeer gespecialiseerd is in de ontwikkeling van de DuPont Cyrel Digital Imager, een grootformaat direct-to-plate belichter voor flexografische druktoepassingen.

Barco Automation kende een omzetsijging van 13%. Het Zwitserse bedrijf Loepfe blijft het zeer goed doen. Zonder de akquisitie van Elbicon echter, zou Barco Automation een lichte omzetsijging gekend hebben. Bij Elbicon zijn de resultaten nog negatief. Er werden een aantal herstruktureringmaatregelen doorgevoerd met de klemtoon op een versteviging van de R&D en de automatisering van de administratie.

Barco Specialized Subcontracting, dat een omzetsijging van 16% realiceerde, investeerde voor een bedrag van 100 miljoen fr. in de uitbreiding van de productiecapaciteit. De bedrijfsoppervlakte werd uitgebreid met 4.400 m² tot 11.600 m².

Europese steun goedgekeurd voor het Vlaams zeevisserijgebied

Op 10 september 1996 is het Managementkomitee PESCA bijeengekomen te Nieuwpoort. Tijdens deze bijeenkomst werd 25 % Europese steun uit het Financieringsinstrument voor de

Oriëntatie van de Visserij (FIOV) principieel toegewezen aan het reconversieproject 'van vismijn naar visserijtoerisme' in Zeebrugge. Het PESCA-project maakt deel uit van een totaalproject dat de reconversie beoogt van de oude vismijnsite in de voorhaven van Zeebrugge. Het project heeft tot doel het kusttoerisme in het algemeen en het visserijtoerisme in het bijzonder te ontwikkelen. Door het inbouwen van kwalitatieve elementen wordt de traditie van de oude visveiling levend gehouden en wordt onderdak geboden aan een aantal specifieke culturele, historische, documentaire en commerciële activiteiten in directe relatie met de visserij en de zee, zoals onder meer het tempark aquastrip, de integratie van de garnalvisserij en de permanente openlucht tentoonstelling met merkwaardige schepen. De FIOV-steun wordt definitief toegewezen nadat de 25 % cofinanciering van het Vlaams Gewest is vastgelegd.

Voor informatie inzake de indieningsprocedure voor PESCA-projek-

ten kan contact worden genomen met het Permanent Sekretariaat voor de Europese steunprogramma's dat is toegewezen aan de GOM-West-Vlaanderen en is gehuisvest in het Bedrijvencentrum te Veurne (Ondernemingsstraat 3, 8630 Veurne, 058/31.59.69).

*GOM'S worden EMIS-steunpunten
GOM - milieucellen nemen Internet
op in hun dienstverleningspakket*

Recent werd er een akkoord gesloten tussen de vijf Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen (GOM's) en de VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) over een samenwerking op het vlak van de verspreiding van energie- en milieu-informatie. In 1995 startte VITO in opdracht van de Vlaamse regering met de ontwikkeling van het Energie en Milieu Informatie Systeem, kortweg EMIS. EMIS heeft als doel het energie- en milieubeleid van de Vlaamse overheid te ondersteunen door rele-

vante informatie uit de domeinen energie en milieu op een actieve manier te verspreiden via verschillende kanalen. Eén van deze kanalen is het netwerk van EMIS-steunpunten die op verschillende plaatsen in Vlaanderen gelokaliseerd zijn. Bij deze steunpunten kan men terecht met vragen over energie en milieu. EMIS biedt een flinke portie technologie-informatie aan. Een groot deel van deze informatie behandelt de Beste Beschikbare Technieken (BBT) om aan de VLAREM reglementering te voldoen. De gegevens zijn afkomstig van het BBT-kenniscentrum dat bij VITO is gehuisvest. Tevens zijn er informatiepakketten beschikbaar die specifieke technologie-topics behandelen (bijvoorbeeld Warmte-Krachtkoppeling). Daarnaast bevat EMIS een gegevensbank met organisaties en bedrijven actief in de domeinen energie en/of milieu, een overzicht van steun- of onderzoeksprogramma's, een actuele evenementenkalender en een rubriek wetgeving. EMIS biedt tevens energie- en milieustatistieken en energieprijzen aan en ontsluit andere beschikbare informatiebronnen.

Met dit samenwerkingsakkoord wordt de dienstverlening die de GOM - Milieucellen aan het bedrijfsleven aanbieden verder geoptimaliseerd. Deze dienstverlening aksentueert zich op informatieverspreiding, eerstelijnsadvies en begeleiding in het domein van de milieureglementering en -wetgeving, de milieutechnologie en steunmaatregelen voor milieu-investeringen. Door de vele contacten van de GOM's met het bedrijfsleven wordt het via de terugkoppeling naar het informatiesysteem voor EMIS ook mogelijk om beter in te spelen op de daadwerkelijke informatiebehoeften van de bedrijven. Via deze steunpunten en de aangeboden begeleiding door de Milieucellen zal de verwerkte informatie op termijn ook eenvoudig toegankelijk zijn voor de KMO's.

Op de Milieutechnologiebeurs Ifest die doorgaat van 22 tot 25 oktober 1996 in Flanders Expo te Gent zal de EMIS/BBT databank eveneens voorgesteld worden. De stand van EMIS op deze beurs is opgenomen in het Startersdorp. EMIS is te vinden op het World Wide Web van Internet (<http://www.vito.be/emis>). Voor verdere informatie kunt U ook terecht bij de Milieucel van de GOM - West-Vlaanderen (tel. : 050/35.81.31).

Soepel investeren met

Voor een zelfde aanpak.

MEER INFO?

BEL

051/235.444

BR-LEASE, de leasemaatschappij van de BANK VAN ROESELARE
☎ 051/235.444, U vraagt naar Wim Callewaert of Geert Cokelaere

TECHNOLOGIETRANSFER

Hierna volgen een aantal opportuniteiten die de TIV uit een internationaal aanbod weerhouden heeft en die potentieel interessant kunnen zijn voor Vlaamse bedrijven.

De TIV is de Gemeenschappelijke Technologische Innovatiecel van de Vlaamse GOM's.

Indien één of meerdere van deze voorstellen U interesseren, dan kan U vrijblijvend bijkomende informatie bekomen via de GOM-West-Vlaanderen, of rechtstreeks bij de TIV.

De GOM-West-Vlaanderen en de TIV zijn eveneens graag bereid meer inlichtingen te verschaffen over de hulp die wordt geboden voor het oplossen van uw concrete problemen inzake innovatie of technologie-overdracht.

Info:

GOM, K. Astaes, 050/35.81.31.

TIV, A. Kemps, 02/219.56.10.

Desinfektietoestel voor medisch afval (ref. TT-1584-E)

Een Oostenrijkse firma zoekt een verdeler voor haar desinfektietoestellen voor medisch afval. Het gaat om microgolftoestellen die het niet-vermalen medisch afval thermisch ontsmetten zodat deze verder als gewoon huisvuil verwerkt kan worden. Dezelfde container wordt gebruikt voor verzameling en behandeling van het afval zodat geen manipulatie nodig is. Geschikt voor spuiten, bloedzakken, operatiemateriaal, keukenafval enz.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorstel:

distributielicentie.

Tester voor SIMM & SIP RAM-geheugen printkaartjes (ref. TT-1586-ME)

Dit testapparaat kan, losstaand van enige andere apparatuur, diverse types random access memory testen. Dit kunnen zowel statische als dynamische geheugenchips zijn, in een individuele

verpakking of als geheugenkaart uitgevoerd. Alle functies van deze geheugens worden getest, en de toegangstijd wordt bepaald. Ook eventuele fouten aan de geheugenkaart worden gedetecteerd. Terdege wordt er rekening gehouden met reële bedrijfscondities, zoals de bedrijfstemperatuur, variabele voedingsspanningen, snelheidsdrift, enzomeer. De bekomen resultaten en alle menucommando's worden op een tweeregelig LCD-scherm getoond. Verschillende adapterkaartjes werden ontworpen voor afwijkende DRAM-behuizingen, onder meer voor DIP, SOJ, ZIP, PLCC en TSOP uitvoeringen. Bijhorende software maakt het mogelijk om uitgeprinte testrapporten te maken en logfiles aan te leggen. Indien grote volumes SIMM's getest moeten worden, is een manipulatie-eenheid met voorraadkolom beschikbaar.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar in het buitenland.

Voorstel:

vertegenwoordiging.

Meng- en doseersysteem voor verf of inkt (ref. TT-1587-MF)

Dit doseersysteem is het nauwkeurigste systeem dat momenteel te koop is. Het bestaat uit een carrousel waarop acht behouders van 7 liter elk voor de basisstoffen geplaatst zijn, evenals 32 kleinere behouders van 1 liter elk voor de kleurstoffen, hulpmaterialen, smaak- of bewaarmiddelen. Al deze behouders hebben een ingebouwd roermechanisme, zodat bijvoorbeeld bij de verfproductie, een goede suspensie behouden wordt. Een gebruiksvriendelijk invoerprogramma laat toe aan de operator om de diverse gewenste doseerhoeveelheden in te geven. Eventueel kunnen deze gegevens automatisch uit een meettoestel (zoals een kleurenspectrometer) gehaald worden. Hierna brengt de carrousel de eerste basis- of hulpstof-behouder boven de doseerpositie, waarna de hoeveelheid op een preci-

siebalans afgemeten wordt tot op 5 mg nauwkeurig. Om deze nauwkeurigheid te behouden, worden de doseerlepels in een vloeistof ondergedompeld zolang er geen stof uit de desbetreffende behouder nodig is. Wanneer alle benodigde stoffen voor het ingevoerde recept afgemeten zijn, wordt er een etiket afgedrukt waarop de effectieve meetgegevens en identificaties vermeld zijn. Toepassingen zijn te vinden in onderzoeks- en testlaboratoria van de verf, kunststof, chemische, cosmetische en de voedingsindustrie.

Ontwikkelingsgraad:

reeds twee jaar in gebruik bij buitenlandse verffabrikanten.

Voorstel:

te bespreken (eventueel transfer van know-how).

Groepstafel voor revalidatie (ref. TT-1588-BT)

Een Vlaams ontwerpster heeft een tafel ontworpen voor gebruik in instellingen. De tafel bestaat uit aparte tafelbladen die afzonderlijk in hoogte regelbaar zijn. Door het gebruik van aparte bladen is de tafel uiterst geschikt voor de hulpverlener, die overal bij kan. Een prototype is met succes uitgetest in een instelling voor jongeren in een rolstoel.

Ontwikkelingsgraad:

prototype.

Voorstel:

te bespreken.

In-situ bodemsanering (ref. TT-1589-BT)

Een Zwitserse kleine onderneming met een rijke ervaring in de biologische sanering van met koolwaterstoffen bevulde bodems wenst zijn technologie over te dragen. Naast klassieke bevuilingen met brandstoffen hebben zij tevens een gebrevetteerd procédé ontwikkeld voor de sanering van kwikverontreinigde bodems. De onderneming beschikt over een competente ploeg van wetenschappers, een labora-

TECHNOLOGIETRANSFER

torium, een opslag van verschillende micro-organismen en de nodige installaties om de sanering in situ uit te voeren. In het kader van het aanbod voor een buitenlandse partner is voorzien in de volledige know-how transfer en volledige ondersteuning om saneringswerken te starten.

Ontwikkelingsgraad:

licentie, joint-venture, know-how transfer.

Voorstel:

commercieel beschikbaar.

Geleidende coating als schakelaar (ref. TT-1602-MA)

Een kleine Franse firma heeft een systeem ontwikkeld om houten, plasticen of keramieken toestellen te bekleden met een geleidende coating zodat men ze kan aan- en uitschakelen of dimmen via aanraking. Het bedrijf bezit zowel de know-how in verband met de chemische samenstelling van de geleidende coating als van de elektronische sturing. Ze zoeken OEM's om hun procédé toe te passen op allerlei artikelen, bijvoorbeeld lampekappen, lavabo's, wanden, en dergelijke.

Ontwikkelingsgraad:

prototype.

Voorstel:

produktielicentie.

Infrarood hoorhulpmiddel (ref. TT-1603-OE)

Een Canadese firma ontwikkelde een draagbaar infrarood communicatiesysteem dat geen vaste installatie behoeft. Een toestelletje capteert, versterkt en zendt spraak door naar ontvangers die gedragen worden door gebruikers. Het toestel kan gebruikt worden met of zonder hoorapparaat. Het kan ook gebruikt worden om in groepsdiscussies het gesprek beter te volgen.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorstel:

distributielicentie.

Universeel hoorhulpmiddel (ref. TT-1604-ME)

Een Amerikaans bedrijf heeft een apparaat ontwikkeld dat voor de verschillende communicatietechnieken van spraak werkzaam is.

Het gaat om een draagbaar, compact ontvangsttoestel dat men kan aansluiten op een hoorapparaat of op een hoofdtelefoon en dat men kan aanpassen aan de communicatietechnieken via inschuifbare modules. Op deze manier kan men zowel FM, infrarood, inductiekring, FM radio en signalen van het TV- of radiotoestel ontvangen.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorstel:

distributielicentie.

Bedrail (ref. TT-1605-BT)

Een Canadees instituut heeft een bedrail ontwikkeld op basis van uitgebreide tests met hoogbejaarden. De bedrail is zodanig ontwikkeld dat hij optimale steun biedt bij het in- en uitstappen van het bed en bij het zich recht zetten. De rail is draaibaar over 360° en kan uitgebreid worden met dienbladen.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorstel:

distributielicentie.

Veelhoekstent (ref. TT-1606-B)

Een Oostenrijkse firma zoekt een verdeler voor België van een overdekking in de vorm van een koepel, die bestaat uit talrijke zeshoeken. Het systeem is gepatenteerd en het laat toe om snel een stabiele constructie op te stellen. Twee diameters zijn beschikbaar, nl. 5 en 8 meter. Het produkt kan dienen als permanente constructie (bv. garage) of voor een tijdelijke opstelling.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorstel:

distributielicentie.

Jaarverslag IMEWO en TeveWest 1995

IMEWO, de energiedistributeur voor het Noorden van Oost- en West-Vlaanderen, legde in 1995 de prioriteiten bij het rationeel energiegebruik en het verzekeren van de kwaliteit van de distributie.

Elektriciteit en aardgas

Bij het REG-programma werd gewerkt naar de steden en gemeenten, de KMO's en de industrie en naar de huishoudelijke klanten. De werking rond de Warmte-Krachtkoppeling (WKK) werd in 1995 bekroond met de eerste WKK-installatie in het O.-L.-Vrouw Psychiatrisch Ziekenhuis te Brugge en met een proefproject voor een eigen biogas-WKK-installatie in het slachthuis De Rese in Zedelgem.

Het kwaliteitsstreven van IMEWO werd in 1995 bekroond met een ISO 9002 voor de dienstverlening bij de nieuwe elektriciteits- en aardgas-aansluitingen van industriële klanten. In 1996 wil de intercommunale vereniging dit uitbreiden tot het aansluiten van huishoudelijke klanten, zowel voor elektriciteit, gas als televisie.

In 1995 werd in het Westvlaams werkingsgedeelte van IMEWO 504 miljoen frank geïnvesteerd in uitrusting voor elektriciteit en 260 miljoen frank voor aardgas: in totaal 764 miljoen frank; in 1996 wordt dit 554 miljoen frank voor elektriciteit en 266 miljoen frank voor aardgas: in totaal 820 miljoen frank.

Teledistributie

TeveWest, de televisiedistributeur die aanleunt bij IMEWO-Electrabel bouwde in 1995 zijn TV/FM-netwerk verder om tot 450 MHz. Deze ombouw moet klaar zijn tegen eind 1996. In totaal werden er het voorbije jaar 228 miljoen frank geïnvesteerd (111 voor de ombouw en 117 voor de instandhouding en de uitbreiding van het net).

Het bestaande kabelnet geeft de kans in de toekomst een hoogwaardig dienstenpakket aan te bieden van televisiedistributie, multi-mediadiensten (aktieve muziek- en filmkeuze), betaal-TV, thuiswinkelen en datacommunicatie, met snelle toegang tot Internet. Vanaf 1 januari 1998 kan, indien wettelijk mogelijk, ook telefonie tot het pakket behoren. Dit alles gebeurt in het

kader van Telenet. TeveWest hoopt binnenkort over te kunnen gaan tot de nodige kapitaalsverhoging die voor het toetreden tot Telenet noodzakelijk is.

Provincies Henegouwen en West-Vlaanderen starten overleg

De provincies Henegouwen en West-Vlaanderen voeren sinds een aantal jaren een intensief grensoverschrijdend beleid met Noord-Frankrijk. Daarnaast is de provincie West-Vlaanderen partner in een actief samenwerkingsverband met de provincies Oost-Vlaanderen en Zeeland. Recent startte West-Vlaanderen ook initiatieven samen met de graafschappen Suffolk en Kent.

De provincie West-Vlaanderen wil nu ook met haar zuidelijke buur, de provincie Henegouwen, nauwere contacten aanknopen. Op vrijdag 6 september 1996 werd daarom een eerste overlegvergadering belegd met de leden van de Bestendige Deputatie uit Henegouwen. In deze overlegvergadering kwamen beleidsmateries met een grensoverschrijdend impact aan bod en werden gezamenlijke interesse- en knelpunten aangekaart.

Volgende beleidstema's en concrete projecten werden naar voor gebracht:

- grensoverschrijdende samenwerking met Noord-Frankrijk.
- toerisme en recreatie: Henegouwen, West-Vlaanderen, Noord-Frankrijk:
 - uitbouw Schelde-as.
 - gezamenlijke aanpak Spierebeek.
 - voorstelling project 'pompegebouw Bossuit'.
- landbouw.
- toekomst van de provincie als instelling.
- milieuproblematiek.
 - kwaliteit oppervlaktewater Spierebeek.
- kandidatuur Lille voor de Olympische Spelen van 2004.
- knelpunten in de waterafvoer naar de provincie Henegouwen.

Een tweede vergadering wordt voorzien begin 1997. Dan wordt de eigenlijke start gegeven voor een aantal samenwerkingsinitiatieven.

Patrick Vanherpe & Partners pvba

v.h. Paul Houdmont
Verzekeringsmakelaars

In dienst van U die zekerheid wenst op een vlak waar de techniciteit en complexiteit met de dag groter worden. Mede door onze onafhankelijke positie kunnen wij steeds de voor U voordeligste voorwaarden selecteren. Alle verzekeringen met afzonderlijke dienst industriële risico's
Raadpleeg ons ook voor vrijblijvend advies inzake hypothecaire leningen.

Jan Breydellaan 26
8500 Kortrijk, tel. (056) 22 08 72

De Brugse Algemene Bouwonderneming n.v.

Maria van Bourgondiëlaan 29,
8000 Brugge
Tel. (050) 31 41 73

Private, openbare en industriële Bouwwerken
Renovatie- en Restauratiewerken
Vaste meubilering
Schrijnwerk

Goede resultaten voor Deceuninck

De Groep Deceuninck heeft haar financiële resultaten voor het eerste semester 1996 bekend gemaakt.

De omzet bedroeg 2,8 miljard fr. Dit is een stijging van 10,1 % ten opzichte van een vergelijkbare periode in 1995. Deze stijging is deels toe te schrijven aan de verrekening van de omzet van Slocomb Industries, waar Deceuninck in 1995 een meerderheidsparticipatie van 75 % verwierf. De nettowinst van Deceuninck bedroeg 186 miljoen fr. of 32,8 % meer dan in dezelfde periode van vorig jaar.

De stijging in de bedrijfswinst is het gevolg van een aantal factoren. Zo lagen de prijzen van de basisgrondstof in het eerste semester van 1996 gemiddeld lager dan tijdens dezelfde periode van vorig jaar. Produktiviteitsverbeteringen, het toenemend verbruik van eigen compounds en de kostenbeheersing dragen eveneens bij tot de goede winstcijfers.

De vooruitzichten voor de tweede helft van 1996 zijn positief. De export van Deceuninck naar Oost- en Centraal Europa en de ontwikkelingen in de Verenigde Staten bieden ruimte om de afzet aldaar te verhogen.

Resultaten Koramic Building Products

Koramic Building Products heeft haar resultaten van het eerste semester 1996 bekend gemaakt. Gedurende het eerste semester van dit jaar evolueerde de groep van een baksteen-groep met activiteiten in België, Nederland en Frankrijk tot een gediversifieerd bouwmaterialenconcern met belangen in meer dan 180 productie-eenheden, verspreid over 21 landen. Als gevolg van deze evolutie veranderde de groep haar benaming van Terca Brick Industries naar Koramic Building Products.

De gekonsolideerde omzet van Koramic Building Products bedroeg in het eerste semester van dit jaar 14,66 miljard fr. De bedrijfswinst evolueerde van 973 miljoen fr. naar 1,5 miljard fr. De nettowinst (aandeel van de groep) bedroeg 502 miljoen fr.

Zowel de omzet als de resultaten van het eerste semester werden in belangrijke mate beïnvloed door de opname in de consolidatie vanaf 1 januari

1996 van Koramic Dakprodukten, Koramic Finishing Products en Wienerberger. De resultaten werden tevens negatief beïnvloed door de lange en strenge winter die de bouwactiviteiten nagenoeg volledig stillegde in de meeste landen waarin Koramic opereert en door de verzwakking van de bouwconjunctuur in een aantal markten. Koramic heeft als strategie de activiteiten in al haar afdelingen internationaal uit te bouwen. In de activiteit Koramic Finishing Products werd een eerste stap gezet in de internationalisering van de afdeling adhesieven door de overname van één van de activiteiten van het Zwitserse Pacific SEA.

Pacific SEA is actief in de productie en distributie van kleefstoffen voor de bouwsector en in de productie en distributie van detergents en ontsmettingsmiddelen voor de grootverbruiker. De activiteiten in kleefstoffen worden ontplooid in een productie-eenheid te Gland nabij Lausanne. Het is deze industriële activiteit die Koramic Finishing Products van Pacific overgenomen heeft. De activiteiten werden ondergebracht in het nieuw opgerichte Cermix SA met zetel te Gland, een 100% filiaal van Koramic Finishing Products.

Alhoewel eerder beperkt in omvang, vormt de overgenomen activiteit voor Koramic Finishing Products een perfecte uitvalsbasis voor verdere groei in de adhesieensektor in Zwitserland en de naburige landen.

Milieustudiebureau Mestdagh, Belconsulting en Vandelanotte Milieu-advies, erkend als bodemsaneringsdeskundige

In het kader van het Bodemsaneringsdecreet werden in Vlaanderen, bij Ministerieel Besluit van 31 juli 1996, zestien milieustudiebureau's erkend als bodemsaneringsdeskundige. In West-Vlaanderen werden het Milieu-studiebureau Mestdagh met maatschappelijke zetel te Koekelare en exploitatiezetel te Torhout en Belconsulting te Tielt erkend als bodemsaneringsdeskundige, type 2. Vandelanotte Milieu-Advies uit Wevelgem werd erkend als bodemsaneringsdeskundige, type 1.

In het kader van het bodemsaneringsdecreet dat in voege trad op 29

oktober 1995 en het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (het VLAREBO) dat op 27 maart jongstleden verscheen in het Belgisch Staatsblad, moeten een aantal verplichte bodemonderzoeken worden uitgevoerd.

Zo moet vanaf 1 oktober 1996 bij elke overdracht van gronden bij de OVAM een bodemattest betreffende het (de) betrokken perce(l)(en) aangevraagd worden. De inhoud van dit attest dient in de notariële akte te worden overgenomen. Indien de inhoud van het attest niet bij de akte wordt gevoegd kan de verwerver van de gronden of de OVAM de nietigheid van de overdracht vorderen. Indien op het (de) betrokken perce(l)(en) een inrichting gevestigd is of was of een activiteit wordt of werd uitgevoerd die opgenomen is op de lijst van inrichtingen en activiteiten die bodemverontreiniging kunnen veroorzaken (deze lijst is opgenomen in bijlage 1 van het VLAREBO) dient vooraleer de overdracht kan plaatsvinden een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd te worden. Dit onderzoek dient op initiatief en kosten van de overdrager uitgevoerd te worden onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige.

Verder moeten de exploitanten van de voornoemde potentieel bodembedreigende inrichtingen of activiteiten verplicht en op eigen initiatief en kosten regelmatig een oriënterend bodemonderzoek uitvoeren. Afhankelijk of de inrichting in de lijst wordt aangeduid met de letter A, B of C moet een oriënterend onderzoek worden uitgevoerd :

- vóór 31 december 2003 en vervolgens om de 20 jaar indien de betreffende rubriek gevolgd wordt door de letter A;

- vóór 31 december 2001 en vervolgens om de 10 jaar indien de betreffende rubriek gevolgd wordt door de letter B;

- vóór 31 december 1999 en vervolgens om de vijf jaar indien de betreffende rubriek gevolgd wordt door de letter C.

Voor de uitvoering van deze officiële onderzoeken moet in de toekomst een beroep gedaan worden op erkende bodemsaneringsdeskundigen.

Precies deze bodemsaneringsdeskundigen zijn op 31 juli jongstleden door Minister Kelchtermans erkend. Er wordt hierbij een onderscheid

gemaakt tussen twee types. Type 1 deskundigen mogen enkel de onderzoeken naar de aard van de verontreiniging uitvoeren. Een drietal studie bureaus in Vlaanderen werden enkel als type 1 erkend. Type 2 deskundigen zijn automatisch erkend als type 1 maar mogen daarenboven een stuk verder gaan en ook zoeken naar saneringen van mogelijke verontreinigingen en de saneringen coördineren en volgen. In Vlaanderen werden dertien studie bureaus erkend als type 2, waarvan twee in West-Vlaanderen.

Waterbeheersingswerken in 1996

De provincie West-Vlaanderen was in 1996 opnieuw zeer actief op het vlak van de waterbeheersingswerken aan de waterlopen van 2e categorie. Op drie plaatsen werden zopas waterbeheersingswerken beëindigd: aan de Scheebeeck te Avelgem, aan de Babilliebeeck te Izegem en aan de Speybeeck te Tielt.

Voor 1996 staan verder nog een zestal waterbeheersingswerken op het programma van het Westvlaams provinciebestuur. Voor deze werken is er een krediet voorzien van 66 miljoen frank. De werken zullen uitgevoerd worden eind 1996-begin 1997:

1. Op de grens Anzegem/Zwevegem wordt een wachtbekken gepland op de Kasselrijbeeck tegen de overstromingen van de Otegemstraat en de Snoekstraat (11 miljoen frank).

2. Verbredingswerken voor bijkomende berging en oeverversterkingswerken aan de Mandel te Staden (Oostnieuwkerke) ter beveiliging van de stad Roeselare (8 miljoen frank).

3. In Heuvelland (Nieuwkerke) wordt de Westhoekbeeck aangepakt om de watersnood van een viertal straten op te lossen (10 miljoen frank).

4. Op de grens Kortrijk/Zwevegem wordt een wachtbekken voorzien op de Keibeek (12 miljoen frank).

5. Voor het bekomen van bijkomende bufferruimte op de Babilliebeeck zullen stroomopwaarts de A17 op het grondgebied Roeselare tussen de A17 en de Kwadestraat verbredingswerken worden uitgevoerd (12 miljoen frank).

6. Tenslotte zijn er milieuvriendelijke oeverwerken gepland aan de St.-Jansader in de Uitkerkse Polder te Blankenberge (8 miljoen frank).

De Scheebeeck te Avelgem

De waterellende op de grensscheiding tussen Avelgem en Waarmaarde is weggevoerd dankzij werken aan de Scheebeeck. Over een lengte van 78 m werd aan de Oudenaardssteenweg de vloerbreedte met geprefabriceerde U-elementen op 2,5 m gebracht. De oevers werden versterkt met doorgroeiëstenen. Stroomopwaarts werd een bufferbekken van 900 m³ uitgegraven. De steile oever werd versterkt en rond het bufferbekken werd een riet- en elsbeplanting aangebracht. De uitgegraven gronden werden gebruikt om een bescherm dij aan te leggen ter beveiliging van de aanwezige woningen. Stroomafwaarts werden de hindernissen weggenomen over een lengte van 1.200 m. De kostprijs van de werken bedraagt 5 miljoen frank.

De Babilliebeeck te Izegem

Na de overstromingen in november 1991 en de méér-recente dreigingen van wateroverlast in 1993 en 1995 in de omgeving van de A17 te Izegem werd door het provinciebestuur een waterbeheersingsproject opgezet voor de Babilliebeeck en de Regenbeeck te Izegem. In een eerste fase werd er gewerkt aan de kruising van de Babilliebeeck ter hoogte van het Kanaal Roeselare-Leie. De tweede fase is nu in voorbereiding. In die tweede fase moet er een wachtbekken komen tussen de A17 en de Kwadestraat te Izegem. Dit gebeurt in samenspraak met Aquafin nv dat stroomopwaarts, op het grondgebied Roeselare, collectoren aanlegt langs de Babilliebeeck. De eerste fase die nu beëindigd is (kostprijs 14 miljoen frank) omvatte:

- het verdiepen en verbreden van het te smalle en te ondiepe aanvoerprofiel stroomopwaarts de sifon onder het Kanaal. Over 350 m lengte werd een bufferbekken en een slibvang uitgegraven, wat 8.000 m³ bijkomende bergingscapaciteit betekent;

- de oevers werden verstevigd met paalwerk en betonnen doorgroeiëstenen; het bufferbekken werd voorzien van riet- en elsbeplantingen;

- een van de twee instroomopeningen van het sifon op de Babilliebeeck werd voorzien van een automatische overstort en het rooster stroomopwaarts werd aangepast en beter toegankelijk gemaakt voor het onderhoud;

- alle sifonleidingen van de Babilliebeeck (2) en de Regenbeeck (1) werden in den droge gereinigd en het aanvoerprofiel van de Regenbeeck werd over 165 m verbeterd en versterkt;

- stroomafwaarts werden op de Babilliebeeck, tussen het sifon en de Mandel, de oevers versterkt over 350 m.

De Speybeeck te Tielt

De Speybeeck te Tielt kende een vergroting van de afwateringsproblemen sinds de inwerkingstelling van de Aquafin-waterzuiveringsinstallatie te Tielt. Daardoor werd een watervolume van 5351/sec toegevoegd aan het hoge waterdebiet van het eigen hydrografisch bekken van de Speybeeck.

Sinds 1995 werden de noodzakelijke saneringswerken uitgevoerd, in een eerste fase stroomafwaarts de zuiveringsinstallatie tot aan de Keibosstraat, in een tweede fase verder tot aan de grens met Oost-Vlaanderen, zijnde de weg Aarsele-Dentergem. De kostprijs bedraagt 25 miljoen frank, 3 ha grondverwervingen niet meegerekend. De prijs wordt voor de helft door Aquafin betaald.

De waterbeheersingswerken van de tweede fase die zopas werden beëindigd, lopen over circa 2,2 km. Daarbij werd het bergingsvolume van de beek met 25.000 m³ opgevoerd. De beek van 4 m breedte werd verdiept en verbreed tot 10 m, met een trapprofiel. Er werd een slibvang gegraven met een opvangcapaciteit van 2.000 m³ over een lengte van 275 m en met een kruinbreedte van 15 tot 20 meter. Tevens werd er een aansluitend 'visvijverbufferbekken' gegraven van 3.500 m³.

In totaal werden er 18.430 vooraf gekweekte rietplanten aangebracht.

Tevens werden de bestaande duikers vervangen door grotere kokers; deze kokers zijn voorzien voor het aanbrennen van stuwplanken, teneinde de opberging te kunnen optimaliseren. Langs de beek werd een nieuw-aangelegde onderhoudsstrook uitgevoerd als wandelweg. Deze wandelweg loopt zelfs door op het domein van de aansluitende Oostvlaamse ruilverkaveling.

IWVA investeert in bezoekerscentrum

Op 12 juli jongstleden werd het nieuwe bezoekerscentrum 'Doornpanne' officieel geopend door Minis-

ter Th. Kelchtermans. Het centrum is gelegen in de 'Doornpanne', een duinengebied van 157 ha in Oostduinkerke.

De Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht (IWVA) gebruikt dit gebied sinds 1947 voor duinwaterwinning. De Doornpanne is echter ook een belangrijk natuurgebied. Sinds 1995 is er voor de 'Doornpanne' een beheersplan in uitvoering (opgesteld in het kader van het Bosdecreet) om de natuurwaarde ervan te handhaven. Zo werd een belangrijk deel van het natuurdomein afgesloten voor het publiek. Een begrazingsproject, met drie Shetlandpony's op een oppervlakte van 30 ha, beoogt het zogenaamde 'Massart-landschap', kenmerkend voor dit gebied rond de eeuwwisseling, te herstellen en een verhoging van het aantal specifieke plantensoorten te bereiken.

Deze ecologische functie van de Doornpanne, alsook zijn recreatieve functie, krijgt ruime aandacht in het nieuwe bezoekerscentrum. In de eerste plaats wordt er in het bezoekerscentrum echter informatie gegeven over waterwinning en waterverbruik.

Het centrum is alle dagen gratis toegankelijk van 9 tot 12 uur en van 14.00 tot 16.00 u. Zondag is sluitingsdag. Voor meer info : 058/52.15.55.

Milieukontaktdag

'Milieukoördinator, Milieu-audit, Milieujaarverslag: wat nu?'

Op 3 juli 1996 verschenen in het Belgisch Staatsblad de uitvoeringsbesluiten bij het dekreet 'Bedrijfsinterne Milieuzorg'. Deze regelgeving heeft tot doel bedrijven aan te sporen een intern milieubeleid uit te bouwen. Instrumenten om dergelijk beleid te realiseren zijn de verplichting om een eenmalige, dan wel periodieke audit uit te voeren, de verplichting tot het opstellen van een milieujaarverslag en de verplichting tot het aanstellen van een milieukoördinator.

Vele bedrijfsverantwoordelijken stellen zich vragen inzake de impact van deze regelgeving op hun bedrijfsvoering. Vooral het aspect aansprakelijkheid vormt een knelpunt in de uitvoering van deze nieuwe regelgeving.

Om meer inzicht te verschaffen in deze materie richtten de Milieucellen van de vijf Vlaamse GOM's in samen-

werking met AMINAL milieukontaktdagen in met als thema : 'Milieukoördinator, milieu-audit, milieujaarverslag : wat nu ?'.

Tijdens de milieukontaktdag in West-Vlaanderen werd het dekreet en zijn uitvoeringsbesluiten toegelicht door de heer R. Vermootel, leidinggevend ambtenaar van de afdeling Milieuvergunningen West-Vlaanderen. De heer M. Deketelaere van de KULeuven besprak de aansprakelijkheid van de milieukoördinator. De verzekerbaarheid werd behandeld door de heer G. Vandaele, Hoofd Verzekeringskonsulenten Centrale Dienst Lokale Onderneming KB. Een praktijkgetuigenis door de heer G. Loosveldt, Safety & Environmental Clark-Hurth Components, gevolgd door een vragenronde sloot het informatieve gedeelte van de milieukontaktdag af. Voor West-Vlaanderen had deze milieukontaktdag plaats op dinsdag 27 september 1996.

"Training management" bij het WES

Op 11 september 1996 is bij het WES het opleidingsprogramma "Training Management" gestart ten behoeve van overheidsambtenaren uit ontwikkelingslanden.

Het opleidingsprogramma, dat wordt gefinancierd door het Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking (ABOS), richt zich specifiek tot ambtenaren die verantwoordelijkheid dragen, binnen hun ministerie, op het vlak van opleiding, vorming en training. De 15 deelnemers aan het programma hebben allen een verantwoordelijke functie in het leiden van opleidingseenheden of -instellingen, en staan in voor het concipiëren, plannen en uitvoeren van opleidingsprogramma's binnen hun ministerie. Op die manier spelen ze een belangrijke rol in de ontwikkeling van het ambtenarenkorps in hun land. Het programma dat over drie maanden loopt, behandelt de diverse aspecten die bij het management van administratieve eenheden aan bod komen en spitst zich verder toe op het domein van training en opleiding. Dit "training of trainers" programma beoogt verder vooral zeer praktijk- en ervaringsgericht te zijn en maakt in belangrijke mate gebruik van de ervaringswereld van de deelnemers. Het uitwisselen van die ervaring tus-

sen de deelnemers is daarbij een belangrijk element in de aangewende methode.

De deelnemers zijn afkomstig uit drie continenten : Azië, Latijns-Amerika en Afrika. Er zijn niet minder dan 11 verschillende landen vertegenwoordigd. Er zijn deelnemers uit de volgende landen : Bolivia, Cambodja, Filipijnen, Kameroen, Malawi, Kenya, Suriname, Swaziland, Tanzania, Thailand en Zimbabwe.

Provinciaal wandelroutenetwerk

In navolging van het fietsrouteplan, dat dit jaar met de inhuulding van de Schreverroute als 25ste route in de rij zijn voltooiing vond, willen het Provinciebestuur West-Vlaanderen en de Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd (WVT) in de komende jaren werk maken van een toeristisch wandelroutenet. Bedoeling is om de mooiste gebiedsdelen in West-Vlaanderen via dit nieuwe netwerk van wandelpaden toeristisch en recreatief te ontsluiten. Konkreet beoogt het provinciaal wandelrouteplan de uitbouw van een 50-tal uniform bewegwijzerde routes binnen een periode van tien jaar.

Voor de financiering van het project wordt naast de inbreng van de Provincie een beroep gedaan op middelen van de Europese Unie in het kader van de Interreg-programma's. Een eerste reeks van vijf wandelpaden zal nog dit jaar worden gerealiseerd aan de Westkust. Naast de Provincie en de WVT treden Toerisme Vlaanderen, de Vlaamse Landmaatschappij en de Intercommunale van de Westkust als projectpartners op.

Matige start van het toeristisch seizoen

De toeristische activiteit in West-Vlaanderen is tijdens de voorseizoenmaanden mei en juni 1996 met 3,6 % gedaald ten opzichte van dezelfde maanden van vorig jaar. Dit bleek uit een analyse door het WES van de evolutie in een aantal indicatoren die rechtstreeks of onrechtstreeks door de toeristische activiteit worden beïnvloed. De terugloop in het voorseizoen 1996 is even groot als de daling die verleden jaar voor dezelfde periode werd geregistreerd. Het is het vierde opeenvolgende jaar dat de toeristi-

sche activiteit in het voorseizoen afneemt. Sinds 1992 daalde de index van de toeristische activiteit in het voorseizoen met meer dan 10 %. De evolutie is niet dezelfde geweest in de drie toeristische zones van West-Vlaanderen. Aan de Kust (-4,1 %) en in het Achterland (-4,3 %) werd een achteruitgang vastgesteld. Brugge kende daarentegen een toename van de toeristische activiteit met 3,9 %. Het aantal overnachtingen daalde met 6,8 % aan de Kust. In Brugge en in het Achterland werden respectievelijk 2,2 % en 5,2 % overnachtingen meer genoteerd. Nagenoeg alle logiesvormen

aan de Kust kenden een vermindering van het aantal overnachtingen. Het verlies aan overnachtingen deed zich vooral voor bij de huurvakantiewoningen (-10,5 %) en bij de campings (-3,6 %). In de hotels (-0,6 %) was er omzeggens een status-quo. Enkel in de sociale logiesinstellingen was er een toename met 3,1 %.

De meeste andere indicatoren waarvoor de Kust reeds gegevens ter beschikking zijn, gaven eveneens een negatieve evolutie te zien. De daling is eerder beperkt voor het waterverbruik (-1,4 %) en de handelsomzet (-2,5 %). De achteruitgang is aan-

zienlijker voor het aantal treinreizigers (-7,7 %), de huisvuilbewerking (-7,8 %) en het bezoek aan pretparken (-9,1 %). Een toename werd vastgesteld voor het aantal verstrekte inlichtingen bij de diensten voor toerisme (+10,1 %) en enkele indooractiviteiten zoals het bezoek aan zwembaden (+7,4 %) en musea (+1,7 %). Voor verschillende andere posten uit de WES-index zijn op dit ogenblik nog geen gegevens voorhanden zodat het vermelde resultaat als voorlopig moet worden beschouwd.

Relatief zwakke toeristische activiteit in juli 1996

Volgens de eerste gegevens die het WES ontving is de toeristische activiteit in West-Vlaanderen tijdens de voorbije maand juli 1996 met bijna 4% gedaald ten opzichte van dezelfde maand van het jaar voordien. Vorig jaar was er ook al een terugloop met ongeveer 2%. De score voor de toeristische activiteit in juli 1996 is één van de zwakste van de afgelopen 10 jaar. Het verlies deed zich enkel voor aan de Kust (-5,5 %). In Brugge en het Achterland was er tengevolge van een ongeveer gelijkwaardige toename van het aantal overnachtingen een groei met respectievelijk 8,4 % en 9,3 %.

Opnieuw was er sprake van een terugloop van het verblijftoerisme aan de Kust. De overnachtingen daalden er in alle logiesvormen en met gemiddeld ruim 5 % in vergelijking met het jaar voordien. De evolutie van de andere indicatoren waarvoor reeds gegevens ter beschikking zijn, was overwegend negatief. Een daling werd waargenomen voor de huisvuilaanvoer (-2 %), de handelsactiviteit (-4 %), het waterverbruik (-5 %), het bezoek aan pretparken (-13 %) en het reizigersverkeer per spoor naar de Kust (-18 %). Er werden stijgingen genoteerd voor het bezoek aan zwembaden (+6 %) en musea (+3 %), de opname van patiënten van buiten de regio in de kustziekenhuizen (+3 %) en het aantal verstrekte inlichtingen door de diensten voor toerisme (+1 %). Voor verschillende andere posten uit de WES-index, zoals bijvoorbeeld de verkeerstellingen, zijn op dit ogenblik nog geen gegevens beschikbaar zodat het vermelde resultaat als voorlopig moet worden beschouwd.

Balans '94: 3.200 miljard F. We blijven Nr 2 in België. We zijn er fier op dat wij het Gemeentekrediet in uw buurt vertegenwoordigen. En daar blijft het niet bij. Ook u zal ons vroeg of laat tegenkomen. Vandaag, morgen, volgend jaar? We worden uw bank!

'KMO-Verkenningdag Biotechnologie'

Als satelliet aan het tiende internationaal Forum for Applied Biotechnology organiseerden de GOM - West-Vlaanderen en de Fakulteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Universiteit Gent op donderdag 26 september 1996 een 'KMO-Verkenningdag Biotechnologie'. Bedoeling van deze verkenningdag was om bedrijfsleiders uit de sectoren landbouw, voeding en milieu op een snelle manier een overzicht te geven van de mogelijkheden die zich aanbieden voor innovatie, kwaliteitsverbetering en produktiviteitsverhoging vanuit het toegepast biotechnologisch onderzoek en via optimalisatie van de samenwerking universiteit - bedrijf. Dit gebeurde enerzijds via enkele bedrijfs-praktijkgetuigenissen en anderzijds via een slotbeschuwing vanuit de wereld van onderzoek en ontwikkeling.

Tevens werden de bedrijven tijdens een panelgesprek geïnformeerd omtrent subsidiemogelijkheden voor toegepast biotechnologisch onderzoek en steunmaatregelen voor investeringen ter zake.

Vlaams koördinatiecentrum mestverwerking opgericht

Op initiatief van het provinciebestuur van West-Vlaanderen en van de GOM-West-Vlaanderen werd op woensdag 26 juni jongstleden in het Provinciaal Hof te Brugge onder voorzitterschap van Gouverneur O. Van Neste door negen partijen overgegaan tot de oprichting van Het Vlaams Koördinatiecentrum Mestverwerking.

De onderschreven doelstellingen van het Koördinatiecentrum betreffen het organiseren van het overleg tussen de betrokken overheid en de verschillende betrokken sectoren in de mestproblematiek teneinde een coherent en praktisch toepasbaar beleid uit te werken inzake mestverwerking en mestbewerking, evenals het coördineren, ondersteunen en stimuleren van initiatieven ter zake. Het Koördinatiecentrum stelt zich tevens als taak een "mestverwerkingsplan voor Vlaanderen" op te stellen waarin een gefazeerde aanpak zal worden voorgesteld van de uit te bouwen verwerkingscapaciteit. Ook zal gezocht worden naar mogelijkheden voor afzet en valorisatie van eindprodukten uit het mestverwerkingsproces en naar opportunitie-

ten voor het inschakelen van andere organische afvalstoffen in het verwerkingsproces. De partners die op dit ogenblik deel uitmaken van het Koördinatiecentrum zijn : de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen, De Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Administratie Land- en Tuinbouw, de Belgische Boerenbond en de Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten, BEMEFA. Het sekretariaat van het Vlaams Koördinatiecentrum zal worden waargenomen door de GOM - West-Vlaanderen.

GENENCOR

INTERNATIONAL

Genencor International N.V.

Komvest 43, 8000 Brugge

Tel. 050/44.91.11 - Telefax 050/33.68.49

Genencor International N.V. is een produktie-onderneming toegespitst op de fermentatie, opwerking en formulering die zich in hoofdzaak richt naar biotechnologische produkten voor industriële toepassingen.

Publikaties Wer/Wes/Gom - West-Vlaanderen

Tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'

Abonnement 1996: 595 fr. (BTW en port inbegrepen).
Buitenland: 750 fr. (port en kosten inbegrepen).

Steunende leden ontvangen het tijdschrift en de andere publikaties van het jaar.
België 1996: 900 fr. (BTW inbegrepen).
Buitenland: 1.300 fr. (port en kosten inbegrepen).

Uitgaven Wer en Gom - West-Vlaanderen

O. Vanneste & G. Declercq, Kust en Hinterland, 1955.*
O. Vanneste & G. Declercq, Le Littoral et son Hinterland, 1955.*
G. Declercq & O. Vanneste, Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957.*
West-Vlaanderens economische groei, 1965, 172 blz.*
Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1978.*
Repertorium Toeleveranciers Kunststoffen en Rubber, 1991, 1.000 fr.
Repertorium Toeleveranciers Metaalsektor, 1994, 1.200 fr.
Repertorium Toeleveranciers Elektrotechniek, 1992, 1.200 fr.
Biotechnologisch Repertorium voor Vlaanderen, 1987, 400 fr.
Toeleveringsrepertorium Sektor Industriële diensten. Editie 1995-1996, 1.200 fr.

Reeks Wes (BTW en port inbegrepen)

- 1 G. Declercq & O. Vanneste, Het Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz.*
- 2 O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische Zeevisserij, 1959, 358 blz.*
- 3 O. Vanneste & P. Hovart, La pêche Maritime Belge, 1959, 358 pp.*
- 4 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Brugge, 1961, 463 blz.*
- 5 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Oostende, 1962, 444 blz., 297 fr.
- 6 O. Vanneste & J. Theys, Menen, 1962, 256 blz.*
- 7 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Roeselare, 1963, 336 blz.*
- 8 J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, 1964, 144 blz., 184 fr.
- 9 J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France, 1964, 144 pp., 184 fr.
- 10 O. Vanneste & J. Theys, Veurne, 1964, 189 blz.*
- 11 M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De landbouw in West-Vlaanderen, 1965, 352 blz.*
- 12 O. Vanneste, Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek, 1967, 376 blz., 297 fr.
- 13 O. Vanneste & J. Theys, Het Arrondissement Tielt, 1968, 410 blz., 297 fr.

- 14 J. Theys, Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk, 1969, 248 blz., 297 fr.
- 15 M. Zwaenepoel, Vrije Tijd, 1969, 332 blz.*
- 16 N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking, 1969, 264 blz., 297 fr.
- 17 N. Vanhove, Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge, 1969, 264 pp., 297 fr.
- 18 J.M.I. Demeyere, Demografische facetstudies, 1969, 144 blz., 184 fr.
- 19 R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, 1971, 356 blz., 350 fr.
- 20 J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen, 1972, 209 blz., 290 fr.
- 21 N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz., 509 fr.*
- 22 L. Schepens, Van Vlaskutser tot Franschman, 1973, 294 blz., 403 fr.
- 23 De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970, 1974, 128 blz., 216 fr.
- 24 Symarindus. De energiefunctie van de Belgische Kust en de maritieme industrialisering, 1977, 448 blz., 682 fr.
- 25 P. van Outryve d'Ydewalle, Verzamelde toespraken, 1980, 816 blz., 910 fr.
- 26 West-Vlaanderen in kaart, 1981, 220 blz., 445 fr.
- 27 E. Omev, De Zeevisserij, 1981, 256 blz., 500 fr.
- 28 Land- en tuinbouw in West-Vlaanderen 1982, 400 blz., 774 fr.
- 29 E. Omev, Kwalitatieve discrepanties in de arbeidsallokatie, 1985, 424 blz., 819 fr.
- 30 O. Vanneste, Verzamelde toespraken, 1980-1989, 1990, 520 blz., 1.060 fr.
- 31 N. Vanhove, J. Theys, West-Vlaanderen 2000 - Een strategie voor economische ontwikkeling, 1990, 468 blz., 1.020 fr.

Reeks facetten van West-Vlaanderen (BTW en port inbegrepen)

- 1 R. Simoen & O. Vanneste, De uitbouw van de haven van Zeebrugge, 1972, 48 blz.*
- 2 C. Vermeersch, Het rekreatief buitenverblijf, 1973, 100 blz., 124 fr.
- 3 S. Beernaert, De waterverontreiniging in het IJzerbekken, 1973, 124 blz., 158 fr.
- 4 Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 92 fr.
- 5 S. Beernaert, De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust, 1974, 105 blz., 151 fr.
- 6 N. Vanhove, Vakantiespreiding, 1975, 56 blz., 103 fr.
- 7 S. Beernaert, De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975, 88 blz., 151 fr.
- 8 De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel, 1975, 80 blz., 151 fr.
- 9 P. Boerjan, De toeristische statistiek in België, 1976, 84 blz., 151 fr.
- 10 S. Beernaert e.a., Waterbeleid in West-Vlaanderen, 1976, 64 blz., 124 fr.
- 11 J. Theys, Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen, 1977, 104 blz., 177 fr.
- 12 S. Beernaert, De algemene waterbevoorrading van West-Vlaanderen, 1978, 40 blz., 82 fr.

- 13 Prognose van de bevolking en actieve bevolking in West-Vlaanderen, 1978, 48 blz., 105 fr.
- 14 P. Boerjan, De ontwikkeling van het vakantiegedrag van de Belgische bevolking, 1978, 124 blz., 255 fr.
- 15 Prognose van het aantal gezinnen en raming van de huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1979, 60 blz., 129 fr.
- 16 Terreinbehoeften voor Tewerkstelling, Toerisme en Rekreatie in West-Vlaanderen, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 17 Milieuzorg in West-Vlaanderen, 1979, 76 blz., 159 fr.
- 18 Infrastructurale behoeften, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 19 Structuuranalyse van de textielnijverheid in West-Vlaanderen, 1980, 140 blz., 285 fr.
- 20 Zeebrugge en de maritimisering van zijn achterland, 1981, 120 blz., 248 fr.
- 21 Structuuranalyse van de metaalnijverheid in West-Vlaanderen, 1982, 156 blz., 314 fr.
- 22 Structuuranalyse van de voedingsnijverheid in West-Vlaanderen, 1983, 120 blz., 248 fr.
- 23 Onderzoek naar de mogelijkheden tot inbreiding in vijf Westvlaamse gemeenten, 1983, 104 blz., 211 fr.
- 24 Vakantie van de Belgen in 1982, 1984, 192 blz., 381 fr.
- 25 Financiële analyse van de Westvlaamse industriële ondernemingen, 1984, 56 blz., 124 fr.
- 26 Studie ter voorbereiding van een geïntegreerde actie voor de Westhoek, 1986, 116 blz., 280 fr.
- 27 Marktstrategie voor de Britse toeristische markt, 1986, 176 blz., 600 fr.
- 28 Huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1985-95, 1987, 76 blz., 175 fr.
- 29 Het kanaal Zeebrugge-Merendree, Sociaal-economische verantwoording en milieueffectenrapportering, 1987, 112 blz., 250 fr.
- 30 Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende, 1988, 36 blz., 95 fr.
- 31 Een vernieuwd toeristisch aanbodbeleid voor West-Vlaanderen, 1988, 32 blz., 85 fr.
- 32 Ready for the tunnel, 1988, 36 blz., 154 fr.
- 33 Hoevertoerisme in de Westhoek, 1989, 88 blz., 226 fr.
- 34 Telekommunikatie morgen - Telematicadiensten en ISDN-netwerk, 1990, 28 blz., 95 fr.
- 35 Strategisch marketingplan voor het toerisme te Knokke-Heist, een toeristisch beleidsactieplan, 1991, 32 blz., 95 fr.
- 36 Het vakantie- en korte-vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-88, 1991, 44 blz., 136 fr.
- 37 De economische betekenis van het toerisme te Brugge, 1992, 96 blz., 260 fr.
- 38 Mogelijkheden voor het riviertoeerisme in West-Vlaanderen, 1993, 72 blz., 170 fr.
- 39 Het vakantie- en korte-vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-1991, 1994, 32 blz., 200 fr.
- 40 Bedrijventerreinen in West-Vlaanderen, 1994, 52 blz., 550 fr.
- 41 West-Vlaanderen in cijfers, 1995, 119 blz., 790 fr.
- 42 Het internationaal toeristisch marketingplan voor België, 1996, 84 blz., 790 fr.

* Uitgeput

milieuvriendelijke meststoffen ...

immobiliën - clintonpark - roeselare

thuis in gebakken klei

know - how in aluminium

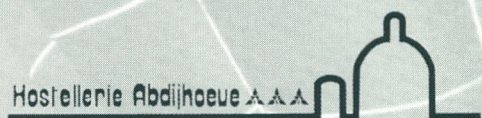
bedrijvencomplex roeselare

REMI CLAEYS ALUMINIUM
lichtervelde

hotel & business center hooglede

oudenburg

DESIMPEL
méér dan 100 jaar ondernemingszin !

ZEEBRUGGE

EEN NIEUWE HAVEN VOOR EUROPA

HAVENBESTUUR BRUGGE-ZEEBRUGGE
Louis Coiseaukaai 2 8000 Brugge

Telefoon 050-44 42 11 / Fax 050-44 42 24 / Telex 81.201